

**UCHWAŁA NR XXX.272.2017
RADY MIEJSKIEJ W HALINOWIE**

z dnia 23 lutego 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016 - 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.¹⁾), oraz art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.¹⁾) oraz Wytycznych Ministra Rozwoju nr MR/H 2014-2020/20(02)/08/2016 w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r., uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016 - 2024 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Integralną częścią Programu Rewitalizacji dla gminy Halinów na lata 2016 - 2024 jest Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Halinów, stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Halinowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Halinowie

Marcin Pietrusiński

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionych ustaw zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz.1579.

Program Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016-2024

Styczeń 2017

**Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji
w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym
i przedstawicielami społeczności lokalnej.**

Zamawiający

Gmina Halinów, ul. Spółdzielcza 105 - 074 Halinów

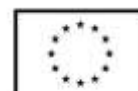
Wykonawca

NEGRI Marcin Melon, ul. Fabryczna 24a lok. 15, 00-446 Warszawa

**Opracowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016-2024
współfinansowane ze środków Unii Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	5
3. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego	7
4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	8
5. Wizja stanu obszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).....	16
6. Cele rewitalizacji. Kierunki działań rewitalizacyjnych.....	17
7. Wykaz głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego	19
8. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.....	50
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	51
10. Indykatory plan finansowy.....	53
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych interesariuszy w proces rewitalizacji	55
12. Opis struktury i systemu zarządzania realizacją programu rewitalizacji	57
13. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	59

Załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016 – 2024:

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Halinów

Słownik skrótów:

CAL – Centrim Aktywności Lokalnej

ESCO - Energy Saving Company

GCK – Gminne Centrum Kultury

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PR – Program Rewitalizacji

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ZIT WOF – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego

RPOWM – Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego

1. Wprowadzenie

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej i środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju.

Obszar rewitalizacji, wyznaczany przez gminę w ramach obszaru zdegradowanego, cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk głównie społecznych i jest tą częścią terytorium gminy na której, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777) „Do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji”. Ustawa daje więc możliwość opracowania programu rewitalizacji wyłącznie w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym oraz w oparciu o *Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Powyższe rozwiązanie umożliwia realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zarówno ze środków budżetu gminy, środków prywatnych, jak również z wykorzystaniem funduszy unijnych i środków krajowych dedykowanych rewitalizacji.

Niniejszy dokument stanowi w polityce gminy płaszczyznę koordynacji wszelkich działań rewitalizacyjnych i ustanawia dla nich ramy operacyjne.

Prace nad Programem, prowadzone w sposób partycypacyjny, przebiegały w czterech głównych etapach:

- 1) Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego,
- 2) Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji,
- 3) Wyznaczenie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych oraz projektów wdrażających,
- 4) Opracowanie systemu wdrażania Programu.

2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Program rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016-2024 jest bezpośrednio powiązany z następującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy:

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016-2025 (Strategia)

Zgodnie ze Strategią Gmina Halinów będzie miejscem dogodnym do zamieszkania wokół metropolii warszawskiej, przyjazna przedsiębiorcom i inwestorom i będzie się charakteryzowała: [ ]zintegrowanym i obywatelskim społeczeństwem, [ ]wspieraniem rozwoju gospodarczego swoich mieszkańców, [ ]wspieraniem mieszkańców w ich rozwoju i edukacji, [ ]dogodnymi warunkami do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości, [ ]bogatą i atrakcyjną ofertą turystyczną, [ ]rozwiniętą siecią infrastrukturalną.

Źródło: Strategia, s. 89

Źródło: Strategia, s. 92

Realizacja Programu Rewitalizacji jest powiązana z wieloma celami zapisanymi w strategii, w tym z celami: C1.4 Rewitalizacja gminnych zabytków, C1.5 Rewitalizacja przestrzeni miejsko-wiejskiej – w tym uporządkowanie zagospodarowania przestrzennego, C1.11 Rewitalizacja przestrzeni architektonicznej, C2.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i wychowania, C3.2 Aktywizacja mieszkańców wokół inicjatyw na rzecz całej społeczności lokalnej, C3.3 Działanie na rzecz włączenia społecznego osób starszych, zagrożonych bezrobociem i patologiami oraz niezaradnych życiowo, C3.5 Integracja międzypokoleniowa mieszkańców.

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Halinów do 2020 (SRPS),

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Halinów do roku 2020 wymienia cele operacyjne związane z poprawą sfery społecznej i przypisuje je do 10 obszarów. Obszarami tymi są:

1. Edukacja
2. Kultura
3. Sport i rekreacja
4. Ochrona zdrowia
5. Ubóstwo i wykluczenie społeczne
6. Bezrobocie
7. Przemoc w rodzinie
8. Polityka prorodzinna na terenie gminy.
9. Polityka senioralna
10. Organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie

Bezpośrednio do rewitalizacji odnoszą się następujące cele operacyjne SRPS:

W obszarze **Edukacja**:

- Wygospodarowanie dodatkowych pomieszczeń do nauki, w szczególności dla klas młodszych

- Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w przedszkolach, zarówno publicznych, jak i niepublicznych

W obszarze **Kultura:**

- Wykorzystanie mediów społecznościowych do aktywnej promocji wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie gminy
- Wykorzystanie potencjału napływowych mieszkańców do organizacji forum wymiany doświadczeń kulturalnych.

W obszarze **Sport i rekreacja:**

- Budowa ścieżek pieszo – rowerowych

W obszarze **Ubóstwo i wykluczenie społeczne:**

- Utworzenie grupy wolontariuszy, którzy pracowaliby z dziećmi niepełnosprawnymi.
- Utworzenie świetlicy środowiskowej jako miejsca pracy wolontariuszy
- Utworzenie świetlicy wsparcia dziennego

W obszarze **Bezrobocie:**

- Tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych miejsc pracy przez wprowadzenie zachęt finansowych, ulg podatkowych.
- Powołanie Klubu Integracji Społecznej

W obszarze **Opieka senioralna:**

- Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- Zwiększenie liczby miejsc w ośrodkach specjalizujących się w opiece nad osobami starszymi

W obszarze **Organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie:**

- Wdrożenie modelu partycypacji społecznej.
- Powołanie Centrum Aktywności Lokalnej,
- Aktywizacja społeczeństwa w zakresie konsultacji społecznych przez prowadzenie szerokich kampanii informacyjnych.

Spójność programowa strategii i planów gminnych z PR jest wykazana szczegółowo w Kartach planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (rozdział 7).

Program rewitalizacji jest spójny z powyższymi dokumentami i nie powoduje konieczności dokonywania zmian w tych dokumentach.

3. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego

Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego został określony na podstawie analiz wskaźnikowych i statystycznych oraz opinii społeczności lokalnej, wyrażanej w trakcie spotkań, warsztatów, konsultacji społecznych i badania ankietowego.

Podstawą do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego były wyniki koncentracji wskaźników w obszarze społecznym i gospodarczym oraz uzupełniająco wybrane wskaźniki z pozostałych trzech obszarów: przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego, a także wyniki procesu partycypacyjnego. Zbiorcze dane wskaźnikowe przedstawiono w Diagnostyce.

Dla celów przeprowadzenia diagnozy obszar gminy podzielono na 25 terytorialnych jednostek badawczych tj. 22 sołectwa i trzy obszary miejskie. Dane i informacje były pozyskiwane z baz Urzędu Miejskiego, baz jednostek organizacyjnych gminy, danych z PUP, policji, Banku Danych Lokalnych, GUS (Główny Urząd Statystyczny), PCPR.

łącznie wybrano 40 wskaźników badanych cech kryzysowości, w tym zgodnie z zaleceniami wytycznych najwięcej wskaźników przyjęto ze sfery społecznej – 19.

Do obszaru zdegradowanego włączono sołectwa/obszary miejskie, które miały w co najmniej 30 kategoriach badanych cech wysokie wartości wskaźników koncentracji.

Wartości standardowych wskaźników koncentracji liczone były w następujący sposób: badana cecha, np. bezrobotni długookresowo/liczbę mieszkańców sołectwa/badana cecha w skali gminy/liczbę mieszkańców gminy.

Najwyższe wartości wskaźników wskazujących na występowanie cech i zjawisk kryzysowych (od 30 zaznaczeń) stwierdzono w następujących sołectwach: Brzeziny (31), Chobot (35), Cisie (38), Desno (37), Długa Kościelna (32), Długa Szlachecka (38), Grabina (34), Józefin (36), Królewskie Brzeziny (32), Krzewina (47), Michałów (30), Mrowiska (47), Zagórze (31), Żwirówka (33).

W wyznaczeniu obszarów zdegradowanych wzięto pod uwagę dwa kryteria: stopień nasilenia zjawisk negatywnych w obszarze społecznym (liczba zaznaczeń od 14) oraz łączną liczbę zaznaczeń od 30 (wskaźniki zjawisk negatywnych).

Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego obejmuje następujące sołectwa: Brzeziny, Cisie, Desno, Długa Kościelna, Długa Szlachecka, Grabina, Józefin, Królewskie Brzeziny, Krzewina, Michałów, Mrowiska, Zagórze, Żwirówka.

4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji został określony na podstawie syntezy wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy, badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w gminie, a także wskazań, oczekiwań i potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej, wyrażonych podczas spotkań zindywidualizowanych, zebrań wiejskich, warsztatów i konsultacji oraz badania ankietowego.

Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji przyjęto następujące założenia:

- ▶ identyfikacja obszaru rewitalizacji została dokonana wyłącznie w obrębie obszarów zdegradowanych, wskazanych jako kryzysowe, charakteryzujące się wysoką koncentracją wskaźników opisujących wymiary kryzysowości w pięciu obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, środowiskowym i technicznym;
- ▶ obszar rewitalizacji obejmuje te części obszaru zdegradowanego na którym koncentruje się większość zjawisk kryzysowych głównie w wymiarze społecznym, ale także w czterech innych obszarach w danej terytorialnej jednostce badawczej (sołectwie);
- ▶ określenie obszaru rewitalizacji opiera się uzupełniająco o analizę wniosków zebranych w trakcie procesu partycypacyjnego, ramach konsultacji i badań społecznych. Wspierającą rolę w wyborze obszaru miały wyniki ankiety wskazujące

główne problemy oraz lokalizację problemów w pięciu obszarach oraz rezultaty warsztatu diagnostycznego i spotkań grupowych.

Uzupełniającym kryterium wyodrębnienia obszaru rewitalizacji była analiza znaczenia obszaru dla zrównoważonego rozwoju gminy, skala pozytywnego i negatywnego oddziaływania obszaru na pozostałe obszary Gminy.

Tak więc do obszaru rewitalizacji zostały włączone części sołectw, które: uzyskały wysokie wartości wskaźników koncentracji w obszarze społecznym oraz łącznie we wszystkich pięciu obszarach, oraz wynikają z uzgodnień społecznych, sugestii, wskazań i wniosków uzyskanych w procesie partycypacyjnym i wewnątrzgminnych ustaleń, również w udziale organu stanowiącego gminy, wskazujących lokalizację i grupy mieszkańców obszarów szczególnie wymagających wsparcia i o istotnym znaczeniu dla rozwoju poszczególnych, najbardziej zaniedbanych części gminy oraz gminy, jako całości.

W celu wstępnego wyodrębnienia obszaru rewitalizacji zastosowano analogiczną procedurę wyboru, jak w przypadku wyodrębnienia obszaru zdegradowanego. Do obszaru rewitalizacji włączono te sołectwa lub ich części, które mają po pierwsze odpowiednio najwyższe wartości wskaźników koncentracji, tj. sumę zaznaczeń od 32 łącznie w ramach wszystkich badanych wymiarów w pięciu obszarach oraz sumę zaznaczeń od 20 w obszarze społecznym.

W końcowym efekcie procesu diagnostycznego, zgodnie z zastosowanym podejściem stwierdzono, że obszar rewitalizacji może obejmować sołectwa: Cisie, Desno, Długa Szlachecka, Długa Kościelna, Grabina, Józefin, Królewskie Brzeziny, Krzewina, Mrowiska, Żwirówka.

Ostateczny wybór obszaru rewitalizacji został dokonany na podstawie syntetycznych wskaźników koncentracji oraz uzgodnień i wniosków w ramach procesu partycypacyjnego dotyczącego wyznaczania obszaru rewitalizacji przy zachowaniu zasady, że obszar posiada odpowiednio wysokie wartości wskaźników cech kryzysowych. Wspierającą rolę w wyborze obszaru miały także wyniki ankiety wskazujące główne problemy oraz lokalizację problemów w pięciu obszarach oraz rezultaty warsztatu diagnostycznego i spotkań grupowych.

Obszar rewitalizacji obejmuje zamieszkałe części sołectw: Cisie (38), Desno (37), Mrowiska (47), Krzewina (47) Długa Szlachecka (38), Długa Kościelna (32).

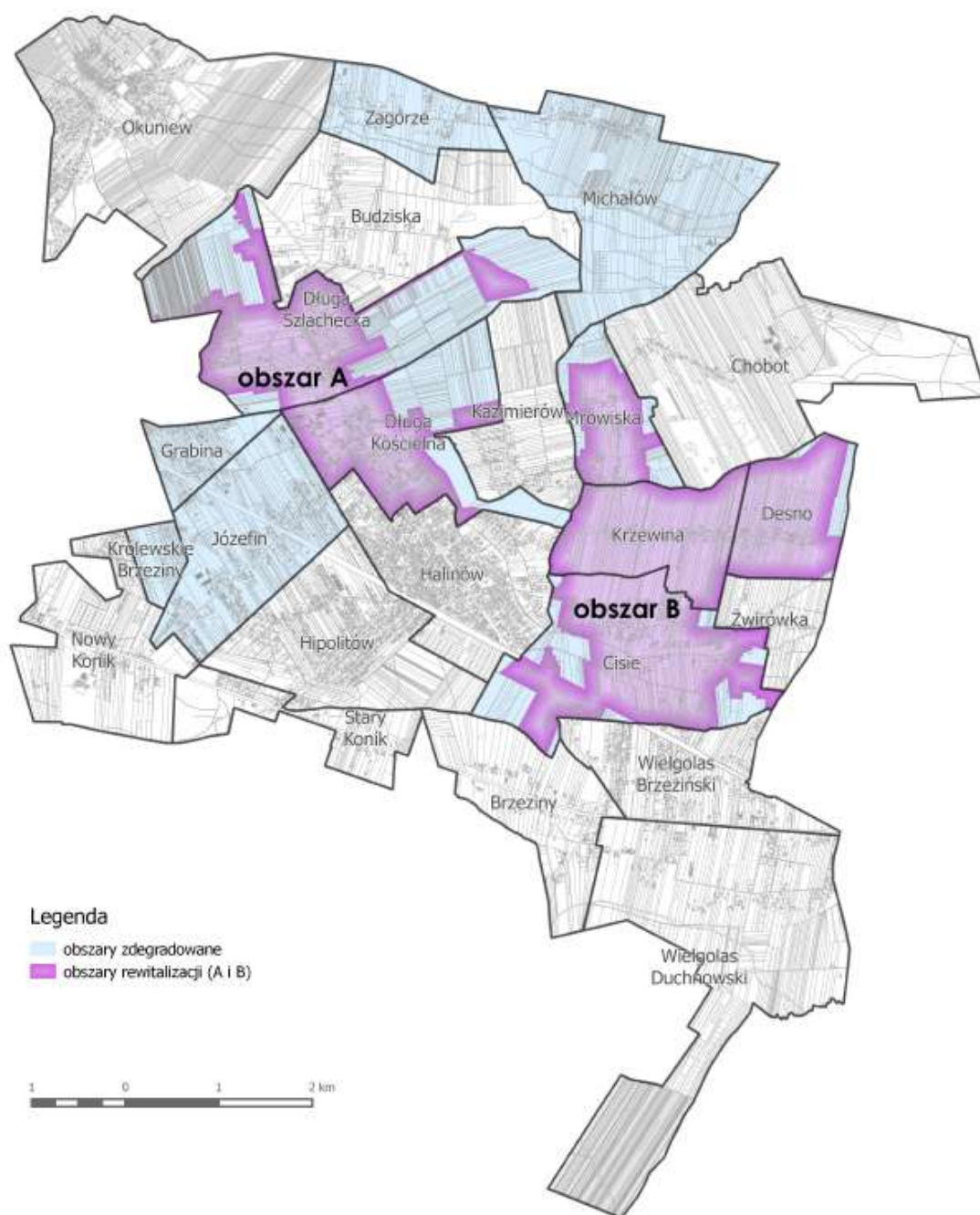
Obszar rewitalizacji stanowi 17,95% powierzchni gminy i jest zamieszkały przez 3223 osoby (tj. 17,04%) populacji gminy Halinów. Składa się on z 2 podobszarów:

Podobszar A. Długa Kościelna, Długa Szlachecka.

Podobszar B. Cisie, Desno, Krzewina, Mrowiska

Jest on przedstawiony na mapie poniżej.

Mapa 1. Obszar zdegradowany i rewitalizowany w Gminie Halinów

Podobszar rewitalizacji A

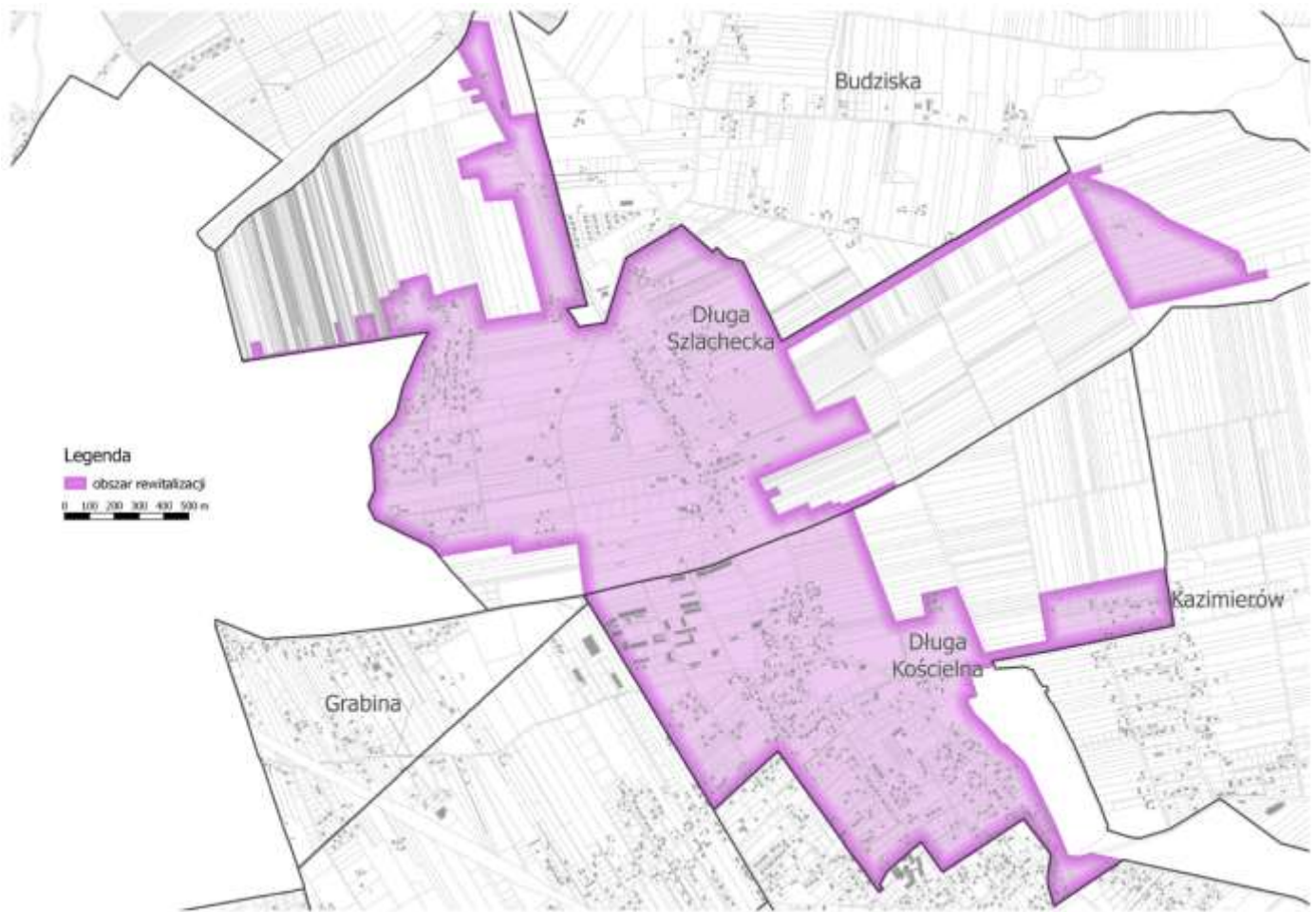
Długa Kościelna, Długa Szlachecka (z wyłączeniem krańcowych obszarów leśnych i krańcowych obszarów rolnych) stanowi podobszar o powierzchni 399 ha (6,32% powierzchni Gminy), zamieszkały przez 1787 osób, co stanowi 11,95% ogółu mieszkańców gminy.

Opis przestrzenny obszaru:

- W granicach administracyjnych m. Długa Szlachecka, z wyłączeniem działek nr: 1-12, 14 (obszar niezabudowany, do północnej granicy działki nr 13), 246-252; 256-258; 15-122, 123 i 124 (obszar niezabudowany w odległości od 10 m. wzdłuż północnej granicy linii zabudowy), 125-147, 148/3 i 148/1 (obszar niezabudowany od wysokości północnej granicy działki nr 165/1 w kierunku wschodnim), 149-164, 167-189, 190/2 (obszar niezabudowany od wysokości południowej granicy działki nr 191), 191-193, 194 i 197-199 (od wysokości południowej granicy działki 193), 200/1, 201-205 (granica przecina działki od południowej granicy działki nr 200/1 przedłużając ją do działki nr 212), 206-209, 210/5, 210/6, 211/1, 211/2, 211/3, 211/9, 211/11, 212-213 i 214/3 (obszar niezabudowany, granica na przedłużeniu południowej granicy działki 215/5), 215/1-215/5, 215/8 i 216/4 (granica między obszarem do rewitalizacji na tych działkach a obszarem wyłączonym znajduje się na wysokości północnej granicy działki nr 216/3) 217-219 (granica na działce nr 219 między obszarem do rewitalizacji a obszarem wyłączonym biegnie na wysokości granicy północnej działki nr 220/2, granica na działkach nr 217 i 218 przebiega od północno wschodniego narożnika działki nr 216/3 do wysokości odpowiadającej północno zachodniemu narożnikowi działki 220/2 na działce 219), 220/1, 221/1 (wyłączone zostały północne obszary działek do przedłużenia północnej granicy działki nr 869), 222/1, 223-225 (wyłączone zostały północne fragmenty działek do wysokości przedłużenia północnej granicy działki nr 869), 226-229, 230/3, 231/1, 233/1, 233/2, 234, 235, 246-252, 256-258, 377/1, 378, 379/1, 379/2, 380-384, 385/1, 385/2, 531-538, 539/3, 540-547, 555, 556/4, 556/5, 558, 559-606, 666-754, 755-759, 760/1, 760/2, 761-777, 778/1, 778/2, 778/3, 779 – 785, 786/1, 786/2, 786/3, 786/4, 786/5, 787-806, 807-809, 810/3, 810/4, 812, 817, 818, 819-821 (wschodnia część działek z granicą od wschodniego wierzchołka działki nr 816 do północnego wierzchołka działki nr 995), 822/10, 823/11, 824/11, 825-830 (wschodnie obszary działek z granicą od wschodniego wierzchołka działki nr 824/9 do północnego wierzchołka działki nr 831/2), 831/3, 834 (obszar niezabudowany, granicą obszaru na tej działce jest linia na wysokości wschodniej granicy działki 833/7) 835/2, 836/2, 967-969, 975-978, 979-983, 985/4, 987/4.
- W granicach administracyjnych m. Długa Kościelna, z wyłączeniem następujących działek: 231-247, 248/1, 249/1, 250/1, 251/1, 252/1, 258, 259-298, 299/2, 299/1, 305, 306-326, 327/1, 327/2, 327/3, 327/4, 327/5, 328, 329/1, 329/2, 329/3, 329/4, 329/5, 329/6, 329/7, 330-350, 380, 381, 382, 389, 390.

Mapa 2. Podobszar rewitalizacji A

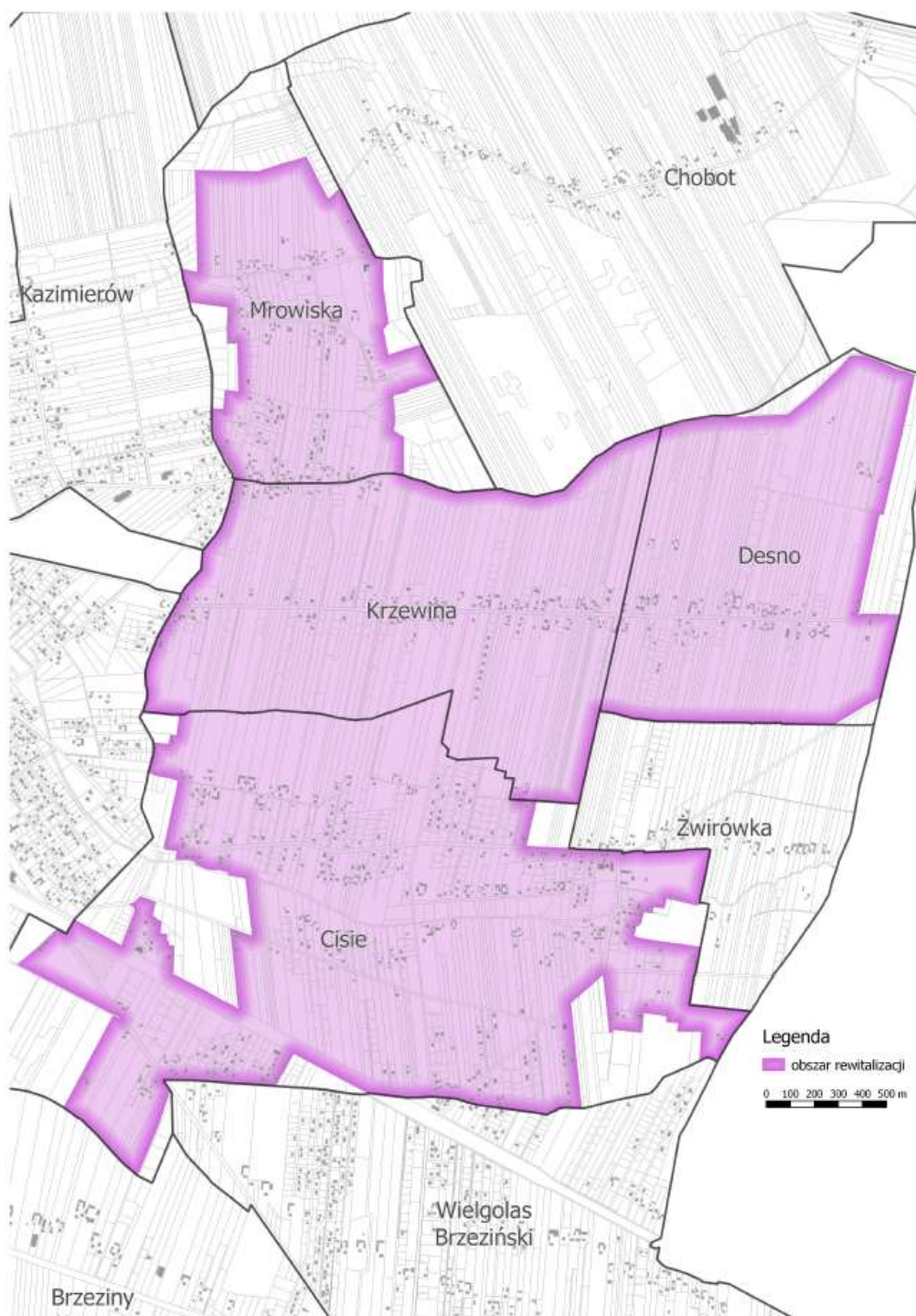
Podobszar rewitalizacji B

Cisie, Desno, Krzewina, Mrowiska stanowi podobszar o powierzchni 734 ha (11,63% powierzchni Gminy), zamieszkały przez 1436 osób, co stanowi 9,60% ogółu mieszkańców gminy.

Opis przestrzenny obszaru:

- W granicach administracyjnych m. Mrowiska, z wyłączeniem działek nr: 1-6, 7, 8/1, 8/2, 8/3, 8/4, 9-27, 28, 29-63, 64-73, 74/1, 74/2, 74/3, 74/4, 74/5, 75, 76, 249 – 252, 268/2 w części północnej do wysokości działki nr 104, 111, 269/5, 126 (na długości przylegającej do działki nr 127/1), 127/1, 127/2, 127/3, 129-130, 127/4, 137/1, 137/2, 170-175, 202-203, 209 – 217, 218/1, 218/2, 218/3, 243, 244/1, 244/3, 244/4, 244/5, 244/6, 244/7, 245-248;
- W granicach administracyjnych m. Krzewina;
- W granicach administracyjnych m. Cisie, z wyłączeniem działek nr: 1, 2/1, 23-27, 81-87, 88 (na długości od zachodniej granicy miejscowości do wysokości wschodniej granicy działki nr 94), 89-94, 95/6, 95/5, 98/1, 170 (od zachodniej granicy miejscowości do wysokości wschodniej granicy działki nr 99), 171-183, 184/1, 184/2, 185, 244/1 (od działki nr 177 do wysokości wschodniej granicy działki 262/1), 245-246, 247/1, 247/2, 250/3, 251/1, 251/2, 251/7, 252, 253/3, 253/4, 253/5, 254, 255, 256/1, 256/2, 257-260, 307/4, 307/5, 307/23, 325-328, 330, 331/1, 331/3, 331/4, 334/1, 334/2, 335 (na długości od południowej granicy działki nr 333 w kierunku południa do granicy działki) 345/1, 345/2, 346- 348, 373, 376, 368, 369/1, 369/2, 370, 377-379, 380/1, 380/2, 380/3, 381/1, 381/2, 382-385, 395/1, 395/2, 395/3, 395/4, 395/5, 407-412, 241-422, 431-437;
- W granicach administracyjnych m. Desno, z wyłączeniem działek nr: 1, 17-29, 90/1, 90/2, 91, 92, 93, 94/1, 94/2, 94/3, 94/4, 94/5, 94/6, 94/7, 94/8, 94/9, 141-146.

Mapa 3. Podobszar rewitalizacji B

Opis stanu istniejącego na obszarze rewitalizacji

Opis obszaru rewitalizacji został przedstawiony we wspólnym ujęciu, pomimo że obejmuje podobszary - jednostki badawcze/sołectwa, które były odrębnie analizowane na etapie diagnozy. Jednakże podobieństwo rodzajów i skali koncentracji zjawisk negatywnych oraz planowanych działań rewitalizacyjnych, a także bardzo zbliżone znaczenie podobszarów dla

rozwoju lokalnego wskazuje, że można rozpatrywać je wspólnie w ramach obszaru rewitalizacji.

Dominujący problem społeczny obszaru to bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczych i wychowawczych, wielodzietność rodzin często idąca w parze ubóstwem i problemem dzieci zaniedbanych emocjonalnie i materialnie. Brak jest dostępu do różnych form kultury, zajęć pozalekcyjnych. Rodziny korzystające z pomocy MOPS często nie mają wypracowanego poczucia pracy, zajmowania się dziećmi. Wiele osób powiela utarte stereotypy, które mimo pracy socjalnej ciężko jest zmienić. Można zaobserwować u podopiecznych MOPS niewydolność osób do podejmowania jakichkolwiek działań, brak możliwości usamodzielnienia się.

Dla pracowników socjalnych utrudnieniem w pracy z rodzinami jest brak miejsc, do których można by pokierować rodziny czy osoby z problemami. Nie ma miejsc (świetlic), gdzie dorośli, dzieci i młodzież mogliby spędzać wolny czas, podejmować różnorodne zajęcia aktywizujące i integrujące. Jest to o tyle istotne, że aktywność społeczna na obszarze jest bardzo niska. Dodatkowym czynnikiem pogłębiającym tę sytuację kryzysową jest mieszkanie w gminie znacznie większej ilości osób niż odzwierciedlają to statystyki dotyczące zameldowania. Jest to związane z bezpośrednią bliskością stolicy i brakiem zameldowania znacznej części osób dojeżdżających do pracy w Warszawie. Taki stan rzeczy powoduje jednak problemy dla gminy, jak np. trudności w oszacowaniu potrzeb w zakresie edukacji i transportu oraz ma wpływ na niedostateczny poziom integracji społecznej mieszkańców. Istnieje gorąca potrzeba działań wspierających włączanie się nowych i „starych” mieszkańców we wspólne przedsięwzięcia.

Na obszarze stale zwiększa się ilość osób w wieku poprodukcyjnym, dla tej grupy społecznej nie ma kompleksowej oferty społeczno-kulturowej dotyczącej zagospodarowania czasu oraz pomocy w sprawach życia codziennego oraz wykorzystania potencjału tej grupy społecznej.

Innym problemem występującym na obszarze jest jakość edukacji oraz stan infrastruktury szkolnej. „Przyjęcie wyników egzaminów jako wskaźnika poziomu edukacji w danym sołectwie może być błędne, ponieważ zróżnicowanie między szkołami jest znaczne i wynika z co najmniej kilku powodów. Poza tym np. pięć szkół podstawowych jest nierównomiernie rozmieszczonych na obszarze gminy” (Diagnoza, str. 59)

Kryzys ekonomiczny w jakim znajduje się obszar rewitalizacji jest pogłębiany brakiem lokalnych zakładów pracy, które mogłyby zatrudnić osoby pozostające bezrobotne, co powoduje stały wzrost osób korzystających z pomocy na obszarze rewitalizacji.

Na obszarze niewłaściwe zagospodarowanie przestrzenne powoduje również trudności w swobodnej i bezpiecznej komunikacji pieszych i rowerzystów, w tym przemieszczaniu się mieszkańców obszaru do szkół, usługowego centrum gminy i miejsc pracy (punktów komunikacyjnych, takich jak stacje PKP Halinów i Cisie).

Infrastruktura społeczna i techniczna na obszarze jest słabo rozwinięta. Na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele starych, zniszczonych budynków i zaniedbanych domów i

gospodarstw, często bez wewnętrznych instalacji sanitarnych. Większość z tych budynków jest ogrzewana węglem, co powoduje zagrożenie środowiskowe na obszarze rewitalizacji.

Głównym potencjałem obszaru są:

- tereny inwestycyjne pod zabudowę mieszkaniową i drobną przedsiębiorczość. Tereny te są położone w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, na obszarze Aglomeracji Warszawskiej (ZIT WOF), co dodatkowo wzmacnia szanse rozwojowe obszaru rewitalizacji,
- stale rosnąca liczba mieszkańców oraz ich potencjał dotyczący aktywności społecznej, który odpowiednio zaangażowany i ukierunkowany oraz niwelujący podział na starych i nowych mieszkańców, pozwoli na wykreowanie nowej jakości życia społecznego i dobrosąsiedzkiego,
- Inicjatywy społeczne i gospodarcze, które podnoszą szanse na rozwój zaangażowania społecznego i rozwoju gospodarczego obszarów
- Potencjał przyrodniczo krajobrazowy obszarów.

Szczegółowa analiza sytuacji obecnej obszaru rewitalizacji jest przedstawiona w Diagnozie; uzupełniające opisy stanu obszaru są zawarte w Kartach poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

5. Wizja stanu obszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji jest spójna z oczekiwaniami społecznymi i wpisuje się w szerszą wizję strategiczną rozwoju całej gminy.

Deklaracja wizji:

Planowanym efektem rewitalizacji jest aktywizacja i integracja mieszkańców, realizujących w pełnym wymiarze swoje potrzeby społeczne, gospodarcze i cywilizacyjne oraz korzystających z nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej infrastruktury i przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji.

Deklaracja wizji wpisuje się w wizję strategiczną rozwoju całej gminy zawartą w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016-2025 oraz w jej misję, która brzmi: „Gmina Halinów zapewniająca zrównoważony rozwój dla mieszkańców i przedsiębiorców”.

Planowanym głównym efektem rewitalizacji jest poprawa standardów życia społecznego na obszarze rewitalizacji, aktywizacja mieszkańców i rozwój inicjatyw o znaczeniu społecznym oraz ekonomicznym: wspólnie uzgadnianych, trwałych, synergicznych i wyzwających zaangażowanie możliwie wszystkich grup mieszkańców.

Ważnym aspektem realizowania wizji rewitalizacji jest zmiana wizerunku podobszarów poddanych rewitalizacji (obecnie uznawanych za szczególnie „zapomniane” i zaniedbane), zwiększone zainteresowanie nowych mieszkańców i inwestorów instytucjonalnych tymi podobszarami, przy minimalizowaniu stopnia zagrożenia gentryfikacją, tj. rynkowymi

procesami odnowy, nie uwzględniającymi interesów szczególnie biedniejszych lub/i mniej zaradnych mieszkańców.

Projekty główne opisane w Kartach przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych (rozdz. 7) są powiązane z programami realizacyjnymi zapisanymi w Strategii.

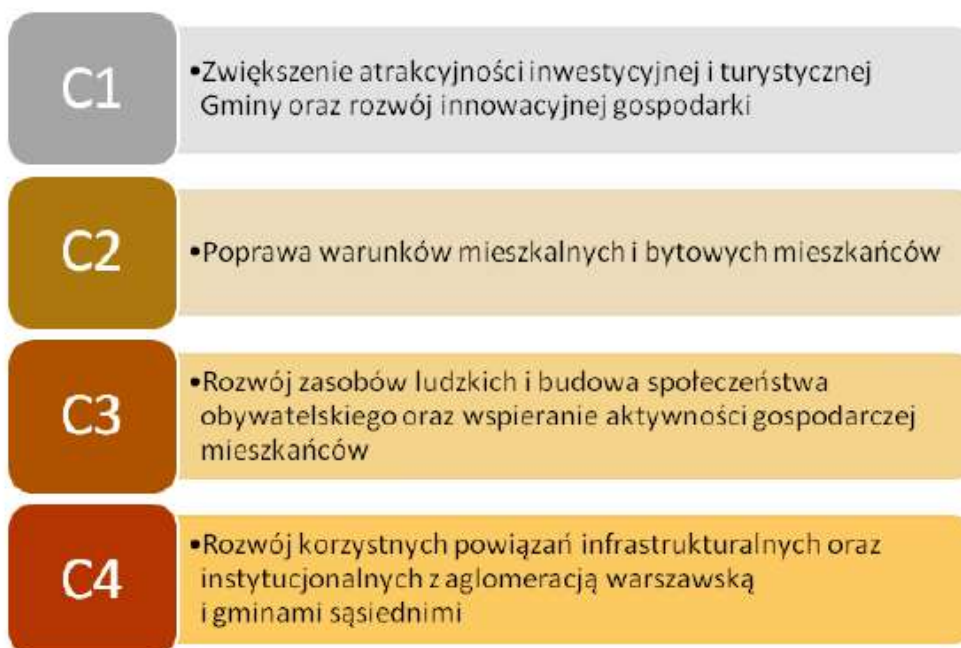
6. Cele rewitalizacji. Kierunki działań rewitalizacyjnych

Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych zostały określone w odpowiedzi na potrzeby i aspiracje rozwojowe mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Halinów, w tym szczególnie mieszkańców obszaru rewitalizacji. Duży wpływ na zdefiniowanie tych oczekiwań miało położenie i struktura społeczno-gospodarcza Gminy. Leży ona w bezpośrednim sąsiedztwie m.st. Warszawy, jest członkiem Aglomeracji Warszawskiej (ZIT WOF); jej mieszkańcy są w bezpośredni sposób poddani oddziaływaniu Warszawy (rynek pracy, oczekiwane standardy bytowe i cywilizacyjne, miejsce aktywności pozaszkolnej i pozazawodowej).

Podstawowymi celami rewitalizacji realizowanej na obszarze rewitalizacji są:

- Pobudzenie aktywności, rozwój kwalifikacji i kompetencji społecznych oraz zawodowych mieszkańców.
- Rozwój infrastruktury społecznej, technicznej i technologicznej wspierającej rozwijanie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców, ich mobilności transportowej oraz organizacji czasu wolnego.
- Lepsze zagospodarowanie obiektów publicznych, poprawa funkcjonalności i energooszczędności zasobu publicznego.
- Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej jako miejsc interakcji społecznych, rozwoju inwestycji i przedsiębiorczości oraz jako przestrzennych wizytówek gminy - członka Aglomeracji Warszawskiej.

Są one zbieżne z celami strategicznymi gminy:

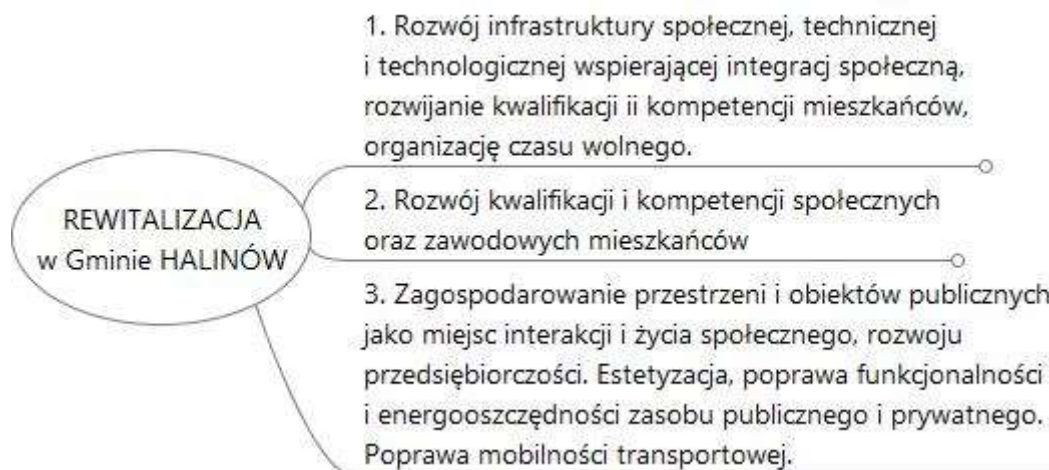
Źródło: Strategia, s. 89

Wyznaczone cele rewitalizacji gminy Halinów są adekwatne do potrzeb społecznych oraz rozwojowego potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji, i są ze sobą skorelowane. Przedsięwzięcia i projekty wyznaczone w ich ramach, charakteryzują się komplementarnością, co w efekcie pozwoli na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji oraz na przyspieszenie rozwoju całej gminy.

Projekty rewitalizacyjne wynikają z kierunków rewitalizacji i uzupełniają się wzajemnie, tak więc program rewitalizacji jest spójny i skoncentrowany na osiągnięciu wizji stanu docelowego rewitalizacji najbardziej zaniedbanych obszarów gminy.

Komplementarność projektów rewitalizacyjnych jest naturalnym założeniem programowym rewitalizacji. Rozwój kwalifikacji społecznych i potencjału mieszkańców nie jest możliwy bez rozwoju infrastruktury, a z kolei rozwój infrastruktury musi uwzględniać właściwą gospodarkę przestrzenną i wizerunkową gminy oraz spełniać standardy funkcjonalne, techniczne i środowiskowe.

Rys. 1. Cele i kierunki rewitalizacji

Przyporządkowanie planowanych projektów rewitalizacyjnych do celów rewitalizacji jest przedstawione na rys. 2.

Rys. 2. Projekty rewitalizacyjne

Poniżej, w rozdziale 7, przedstawiono wykaz głównych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

7. Wykaz głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego

Kierunki rewitalizacji stanowią ramy systemowe, organizacyjne i operacyjne dla planowanych projektów rewitalizacyjnych. Wszystkie one uzupełniają się wzajemnie i przenikają w celu integralnego zrealizowania planów rewitalizacyjnych – wypełnienia wizji i kierunków rewitalizacji w kontekście zrównoważonego rozwoju gminy.

Poniżej przedstawiono wykaz głównych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Projekt rewitalizacyjny nr 1.	
Nazwa projektu	Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych
Podmioty realizujące	Gmina, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Halinowie, Sołectwa obszaru rewitalizacji – partnerstwo w zarządzaniu i kreowaniu nowej funkcjonalności sal i świetlic, we współpracy z organizacjami pozarządowymi
Cel	<ul style="list-style-type: none"> Integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, także w ramach tworzonych klubów ludzi aktywnych. Modernizacja z uwzględnieniem energooszczędności sal wielofunkcyjnych i świetlic lub zmiana funkcjonalności obiektów publicznych na obszarze rewitalizacji oraz ich wyposażenie Poprawa standardów i dostępności do obiektów oraz oferty i jakości organizacji zajęć pozalekcyjnych, warsztatów, spotkań, wspólnego spędzania wolnego czasu i zajęć sportowo-rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji w ramach funkcjonalności: społeczno – kulturalnej, edukacyjnej i gospodarczej. Zwiększenie oferty edukacyjnej, rekreacyjnej i spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych w tym niepełnosprawnych i seniorów.

	<p>Wsparcie i aktywizacja szczególnie rodzin, osób niepełnosprawnych i starszych mieszkańców obszarów rewitalizacji, w tym przeciwdziałanie osamotnieniu i izolacji społecznej rodzin, osób niepełnosprawnych i starszych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja imprez kulturalno – rozrywkowych dla mieszkańców wsi (m.in. spotkań dla samotnych, obchodów okolicznościowych, zabaw). • Wzrost społecznego poczucia „bycia u siebie” i wzmocnienia integracji społeczności z obszaru rewitalizacji. • Poprawa kompetencji i kwalifikacji społecznych i zawodowych wszystkich grup wiekowych i zawodowych korzystających z sal i świetlic. • Wsparcie w utrzymaniu aktywnego życia zawodowego osób w wieku produkcyjnym i senioralnym. • Wsparcie mało aktywnych mieszkańców obszaru rewitalizacji we włączaniu się w działania rozwijające sołectwa i gminę: <ul style="list-style-type: none"> ○ prowadzenie działań w obszarze kultury i rekreacji, ○ tworzenie warunków dla działania członków na rzecz lokalnej społeczności w różnych obszarach: promowanie historii i walorów gminy, wsparcie wydarzeń kulturalnych, rozwój oferty w zakresie turystyki i rekreacji na terenie gminy, • integracja międzypokoleniowa mieszkańców gminy, poprzez włączenie seniorów we wspólne działania szczególnie z dziećmi i młodzieżą.
Sytuacja obecna	<p>Na obszarze rewitalizacji, niewystarczająca jest ilość dobrze wyposażonych i ocieplonych ogólnodostępnych świetlic i sal szkoleniowych, pełniących funkcje miejsc zorganizowanej i ukierunkowanej tematycznie pracy różnych grup wiekowych, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem oraz niepełnosprawnych, miejsc współpracy rówieśniczej i międzypokoleniowej, grup zawodowych, organizacji społecznych.</p> <p>Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, na terenie gminy Halinów działają stowarzyszenia wspierające osoby niepełnosprawne (np. fundacja Kubuś i fundacja Leko). Niemniej jednak nie dysponują one wystarczającą infrastrukturą, środkami materialnymi, finansowymi oraz kadrami dla zabezpieczenia potrzeb integracji i aktywizacji ww. osób mieszkających w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Osoby w wieku poprodukcyjnym również należą do tych grup społeczności lokalnej, wśród których obserwuje się nasilenie negatywnych problemów społecznych: samotność, choroby, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności oraz uzależnienie funkcjonalne., które w przypadku osób niepełnosprawnych pogłębia brak sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego w dostatecznej ilości i odpowiednich rodzajów .</p>
Odbiorcy projektu	<p>Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz najbliższego sąsiedztwa. Mieszkańcy gminy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy</p>
Zakres planowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja lub rozbudowa sal i świetlic wraz z wyposażeniem służącym celom integracyjnym, szkoleniowym, konferencyjnym, różno-tematycznych spotkań i warsztatów (urządzenia i sprzęt, meblowanie, aranżacja wnętrza, zaplecze kuchenne z wyposażeniem, zaplecze komputerowe, rehabilitacyjne) • Zagospodarowanie terenu przyległego do sal i świetlic (płace zabaw i rekreacji, zieleni, mała architektura) • Zatrudnienie wykwalifikowanego personelu zarządzającego i animującego życie społeczne w oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę społeczną oraz zapewniającego wsparcie dziennego dla osób potrzebujących • Prowadzenie działalności w zgodzie z oczekiwaniami i potrzebami społecznymi wszystkich grup mieszkańców (integracja, edukacja, kultura,

	<p>rozrywka, realizacja projektów nakierowanych na wsparcie rozwoju gminy w formie wolontariatu, spotkania klubów)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie oferty zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla dorosłych w stosunku do obecnego poziomu usług: <ul style="list-style-type: none"> ○ zakup sprzętu potrzebnego dla prowadzenia zajęć terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. ○ organizacja personelu ○ zatrudnienie osoby, osób (animatorów) prowadzących zajęcia/spotkania. ○ podniesienie kwalifikacji wybranych pracowników jednostek organizacyjnych Gminy • Zapewnienie dojazdu na zajęcia 				
Lokalizacja projektu	Cisie (strażnica OSP, działka nr 137); Desno (budynek, działka nr 39); <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji</i>				
	Spotkania klubów prowadzone będą również na w obiekcie MOPS w Halinowie z uwagi na jego centralne komunikacyjne położenie w stosunku do miejscowości obszaru rewitalizacji <i>Projekt jest częściowo zlokalizowany poza obszarem rewitalizacyjnym</i>				
Szacowana wartość	Modernizacja, wyposażenie i zagospodarowanie terenu: 2 250 000 zł Działalność bieżąca: 480 000 zł (120 000 zł/rok w latach 2017-2020) Razem: 2 730 000 zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł
		546 000 zł (20%)		2 184 000 zł (80%)	
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe:</p> <p>Liczba obiektów zmodernizowanych/rozbudowanych): 3</p> <p>Wzrost liczby osób mieszkających na obszarze rewitalizacji, korzystająca z sal i świetlic: 45%</p> <p>Liczba specjalistycznych zajęć dla osób wykluczonych, niepełnosprawnych i seniorów: 12/rok</p> <p>Jakościowe, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> — wzrost aktywności społecznej poszczególnych grup korzystających z sal i świetlic na obszarze rewitalizacji, — redukcja wykluczenia społecznego rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych. Wzrost inicjatyw społecznych z aktywnym udziałem wszystkich grup wiekowych, zawodowych i osób niepełnosprawnych, — poprawa sytuacji członów rodzin, opiekujących się niepełnosprawnymi osobami. Ułatwienie im godzenia życia osobistego, opieki nad bliskimi niepełnosprawnymi oraz życia społecznego/ zawodowego. 				
Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu (odbiór prac budowlanych i wyposażenia)</p> <p>Liczba osób korzystających ze świetlic oraz objętych wsparciem według grup wiekowych i problemowych (sprawozdania z działalności świetlic/raz na rok)</p> <p>Liczba i rodzaj uczestnictwa, spotkań, zajęć prowadzonych w poszczególnych obiektach (sprawozdania z działalności świetlic/raz na rok)</p> <p>Ilość zleceń/ umów o pracę z animatorami i innymi osobami zaangażowanymi w działalność sal i świetlic (sprawozdania z działalności świetlic/raz na rok)</p>				

	Ankietyzacja mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym członków rodzin osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – ocena poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji (raz na dwa lata).
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne lub partnerstwo z NGO działającymi na terenie gminy
Spójność z gminnymi strategiami i planami	<p>Strategia: cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców, cel operacyjny C2.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i wychowania; C2.8 Poprawa dostępności i jakości usług medycznych i pomocy społecznej, C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców, cały zakres celów operacyjnych (C3.1-C3.10, w tym: C3.1 Inspirowanie inicjatyw obywatelskich; C3.2 Aktywizacja mieszkańców wokół inicjatyw na rzecz całej społeczności lokalnej; C3.3 Działanie na rzecz włączenia społecznego osób starszych, zagrożonych bezrobociem i patologiami oraz niezaradnych życiowo; C3.10 Wspieranie rodzin); zadania realizacyjne: Program rewitalizacji przestrzeni, rozwoju infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej, Budowa, remonty i modernizacja świetlic wiejskich; Wyposażenie świetlic wiejskich i ośrodków kulturalnych; Rozwój infrastruktury społecznej na potrzeby integracji mieszkańców w tym kluby dla mieszkańców, świetlice, biblioteki</p> <p>SRPS:</p> <p>Obszar ubóstwo i wykluczenie społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie grupy wolontariuszy, którzy pracowaliby z dziećmi niepełnosprawnymi. • Utworzenie świetlicy środowiskowej jako miejsca pracy wolontariuszy. • Utworzenie świetlicy wsparcia dziennego. <p>Obszar bezrobocie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powołanie Klubu Integracji Społecznej <p>Obszar polityka senioralna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	<p>Projekt nr 3. Internetowy Halinów. Aktywne strony internetowe wsi. Wsparcie komunikacyjne dla mieszkańców, w tym dla osób niepełnosprawnych</p> <p>Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych). Przygotowanie świetlic do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych młodzieży</p> <p>Projekt nr 6. Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych</p> <p>Projekt nr 7. Termomodernizacja budynków publicznych w gminie Halinów. Przygotowanie świetlic/ sal lekcyjnych w budynkach szkolnych i udostępnienie ich również na potrzeby innych grup niż młodzież szkolna.</p> <p>Projekt nr 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu.</p> <p>Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji (kw. i rok)	<p>2017-2024</p> <p>Prace projektowe, budowlane i wyposażenie III/2018-IV/2019</p> <p>Oddanie obiektów do użytkowania I/2020</p> <p>Prowadzenie działań w trybie bieżącym z dofinansowaniem ze środków UE I/2020-IV/2024</p>
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych. Brak odpowiedniej kadry (animatorów, terapeutów). Brak aktywności społecznej.

Wnioskodawca	Gmina Halinów, MOPS w Halinowie
Osoba do kontaktu	Kierownik MOPS

Dodatkowe informacje

<p>Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane</p> <p>RPO WM 2014-2020 Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, Oś Priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. Działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży; Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych) Poddziałanie 10.1.2 Edukacja ogólna w ramach ZIT, Poddziałanie 10.1.4 Edukacja przedszkolna, Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe, Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów, Poddziałanie 10.3.3 Doradztwo edukacyjno – zawodowe w ramach ZIT</p> <p>PROW 2014-2020. Działanie: Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej</p> <p>Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%</p> <p>Dotyczy (budowa dróg dojazdowych)</p>
--

Projekt rewitalizacyjny nr 2	
Nazwa projektu	Lokalny EKOPark eksperymentalny
Podmioty realizujące	Gmina Zakład Komunalny w Halinowie
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie miejsca zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży, organizowania zajęć edukacyjnych przez cały rok, niezależnie od pogody – modernizacja obiektu i terenu przyległego stacji uzdatniania wody poprzez dobudowanie i wyposażenie Sali edukacyjnej oraz zagospodarowanie terenu. • Praktyczna edukacja poprzez metody eksperymentu i promocja nauki biologii, fizyki, chemii i nauk przyrodniczych wśród młodzieży szkolnej z obszaru rewitalizacji i terenu gminy Halinów. • Udostępnienie miejsca sprzyjającego integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji - wschodniej części gminy Halinów (Mrowiska, Krzewina, Desno, Cisie) • Udostępnianie Sali edukacyjnej na potrzeby spotkań mieszkańców Mrowisk i sołectw sąsiadujących (zebrania sołeckie) • Promocja obszaru rewitalizacji poprzez organizację wycieczek szkolnych i umożliwienie zwiedzania obiektu przez osoby prywatne (w programie: zapoznanie się z urządzeniami służącymi uzdatnianiu wody i przebiegiem procesów technologicznych; hodowlą małż na terenie SUW, używanych jako bioindykatory jakości wody). • Podniesienie atrakcyjności gminy, jako miejsca zamieszkania, które oferuje dobre warunki edukacji i spotkań dla dzieci i młodzieży, w szczególności podniesienie atrakcyjności osadniczej obszaru rewitalizacji.
Sytuacja obecna	<p>Bliskość Warszawy i związana z tym atrakcyjność osadnicza jest zauważalna przede wszystkim w zachodniej części gminy Halinów. Wschodnie sołectwa gminy są gorzej skomunikowane, zarówno poprzez sieć dróg, jak i trudniejszy dostęp do sieci kolejowej. Wschodnia część gminy charakteryzuje się słabszym poziomem rozwoju i w mniejszym stopniu nasycona jest infrastrukturą społeczną i techniczną.</p> <p>Dodatkowym, niekorzystnym czynnikiem były plany utworzenia składowiska</p>

	<p>odpadów w bezpośrednim sąsiedztwie wymienionych sołectw. Obecnie ta inwestycja nie jest realizowana, ale planowanie takich działań w przeszłości doprowadziło do obniżenia atrakcyjności osadniczej wspomnianych miejscowości i do zatrzymania ich rozwoju.</p> <p>Na terenie wymienionych sołectw brakuje infrastruktury społecznej i miejsc publicznych służących integracji społecznej, rekreacji i wypoczynkowi oraz edukacji pozaszkolnej.</p> <p>W Mrowiskach działa Stacja Uzdatniania Wody należąca do Zakładu Komunalnego w Halinowie. Obiekt ten posiada duży, ale słabo zagospodarowany teren zielony, który jest wykorzystywany jako miejsce organizacji imprez promocyjno – edukacyjnych o tematyce ekologicznej. Każdego roku, wiosną Zakład Komunalny w Halinowie organizuje tam piknik poświęcony obchodom dnia wody. Dla pełnego wykorzystania potencjału obiektu brakuje Sali edukacyjnej z wyposażeniem laboratoryjnym, właściwie zagospodarowanego terenu zielonego, wyposażenia i urządzeń umożliwiających nabywanie wiedzy na drodze eksperymentu (edukacja techniczno – przyrodnicza w obszarze biologia, fizyka) oraz podejmowania inicjatyw integracyjnych i organizacji czasu wolnego.</p>				
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji Pozostali mieszkańcy gminy				
Zakres planowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Mrowiskach poprzez dobudowanie sali dydaktycznej z funkcją laboratorium edukacyjnego <ul style="list-style-type: none"> o budowa sali o zabudowanie wyposażenia laboratoryjnego (pulpit, wyciąg gazów, zestaw urządzeń do prowadzenia eksperymentów z zakresu fizyki, chemii i biologii) - Zagospodarowanie terenu wokół Stacji Uzdatniania Wody w Mrowiskach, tak aby przystosować go do pełnienia funkcji miejsca spotkań, pikników ekologicznych dla mieszkańców: <ul style="list-style-type: none"> o nasadzenia zieleni o wprowadzenie elementów małej architektury (ławki, stoliki) o przygotowanie plenerowych urządzeń edukacyjnych, umożliwiających samodzielne eksperymentowanie przez młodzież (edukacja techniczno – przyrodnicza w obszarze biologia, fizyka) - Organizacja projektów edukacyjnych dla młodzieży i dorosłych mieszkańców obszarów rewitalizacji, innych mieszkańców gminy oraz zorganizowanych grup spoza gminy <ul style="list-style-type: none"> o lekcje z eksperymentami dla szkół o otwarte pikniki/ spotkania edukacyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy - Udostępnianie sali na potrzeby spotkań społeczności lokalnej (np. zebrania sołectkie). 				
Lokalizacja projektu	Mrowiska, działka nr 165/1, 168/1 <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji</i>				
Szacowana wartość	Modernizacja, wyposażenie i zagospodarowanie terenu: 750 000 zł Działalność bieżąca: 400 000 zł (100 000 zł/rok w latach 2017-2020) Razem: 1 150 000 zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł

	575 000 zł (50%)	575 000 zł (50%)
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe: Wybudowana sala dydaktyczna wraz z zagospodarowanym terenem: 1 obiekt Zajęcia edukacyjne i spotkania plenerowe: 40/rok Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji, w tym młodzież korzystający z obiektu: 75%.</p> <p><u>Jakościowe</u>, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na: Podniesienie atrakcyjności oferty edukacyjnej w gminie: wzrost potencjału kompetencyjnego uczniów z obszaru rewitalizacji i całej gminy, zmniejszenie barier rozwojowych i edukacyjnych w obszarze nauk przyrodniczych dla uczniów, Wzrost integracji mieszkańców, możliwości wspólnego spotykania się i spędzania wolnego czasu, Wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca zamieszkania.</p>	
Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Odbiór prac budowlanych i prac związanych z wyposażeniem obiektów Sprawdzania roczne szkół i prowadzone w ramach projektu/ działalności SUW, dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczby uczniów aktywnie uczestniczących w zajęciach edukacji ekologiczno – przyrodniczej w podziale na uczniów z obszaru rewitalizacji i innych, - liczby godzin zajęć pozalekcyjnych oraz spotkań i imprez, - liczby osób, spoza gminy, odwiedzających SUW Mrowiska podczas imprez edukacyjnych <p>Ankietyzacja mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat jakości życia w obszarze rewitalizacji (dwa lata po rozpoczęciu działań operacyjnych projektu)</p>	
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne	
Spójność z gminnymi strategiami i planami	<p>Strategia: cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców; C2.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sanitarnej, wodociągowej, gazowej, elektroenergetycznej, ciepłowniczej i melioracyjnej C2.5 Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i wychowania; cel strategiczny C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców; C3.4 Aktywizacja i integracja młodzieży szkolnej; C3.7 Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców Gminy; C3.9 Edukacja na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p>	
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	<p>Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych). Oba projekty podnoszą umiejętność młodzieży szkolnej do uczestnictwa w zajęciach opartych na metodzie eksperymentu. Projekty gier internetowych, w znacznej części, mogą dotyczyć zagadnień związanych z ekologią, w tym ochroną zasobów wód. Projekt nr 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu. Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>	
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.)	2017 – 2024 Przygotowanie dokumentacji i projektu budowlanego III – IV kw. 2017	

Harmonogram realizacji (kw. i rok)	Modernizacja SUW II – III kw. 2018 Działalność w trybie bieżącym od III kw. 2018. Dofinansowanie działalności ze środków UE do 2020.
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Kierownik Zakładu Komunalnego

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM: Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych) Poddziałanie 10.1.2 Edukacja ogólna w ramach ZIT Oś Priorytetowa V. Gospodarka przyjazna środowisku. Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe PROW 2014-2020. Poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Dotyczy (droga dojazdowa)

Projekt rewitalizacyjny nr 3	
Nazwa projektu	Internetowy Halinów. Aktywne strony internetowe wsi
Podmioty realizujące	Gmina, Gminne Centrum Kultury we współpracy z sołectwami, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami (udział i sponsoring)
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwienie przepływu informacji i wiedzy pomiędzy mieszkańcami obszaru rewitalizacji (strona internetowa jako medium wymiany informacji na temat potrzeb i wspólnie podejmowanych działań związanych z rozwojem podobszarów oraz współpracy pomiędzy miejscowościami obszaru rewitalizacji) • Edukacja mieszkańców w tym dzieci i młodzieży, szczególnie zagrożonej wykluczeniem społecznym w zakresie tworzenia i administrowania stronami internetowymi, redagowania informacji, pisanie artykułów, prowadzenia forów i blogów społecznościowych; zdobywanie kwalifikacji dotyczącej technologii informacyjno-komunikacyjnych. • Integracja mieszkańców poszczególnych sołectw/ miejscowości z obszaru rewitalizacji. • Ułatwienie socjalizacji i integracji rówieśniczej i społecznej oraz budowania tożsamości lokalnej młodzieży z obszarów rewitalizacji, szczególnie zagrożonej wykluczeniem społecznym. • Wsparcie w kształtowaniu pozytywnego wizerunku poszczególnych miejscowości w obszarze rewitalizacji i przyczynianie się do zwiększenia atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania. • Przyspieszenie ukierunkowanego rozwoju miejscowości obszaru rewitalizacji i budowaniu ich pozytywnego wizerunku.
Sytuacja obecna	Miejscowości obszaru rewitalizacji nie posiadają własnych stron internetowych, które mogłyby pomagać mieszkańcom w przepływie informacji, byłyby źródłem wiedzy na temat konkretnych miejscowości, ich potrzeb i planowanych kierunków rozwoju, oraz być jednym z narzędzi edukacji i integracji społecznej, także nowych i „starych” mieszkańców. Z uwagi na brak zajęć dla dzieci i młodzieży w zakresie tworzenia i

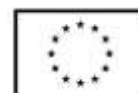
	administrowania stronami internetowymi, redagowania informacji, pisanie artykułów, prowadzenia forów i blogów społecznościowych mają one ograniczone możliwości edukacji i zdobywania kwalifikacji dotyczącej technologii informacyjno-komunikacyjnych.				
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy poszczególnych miejscowości/wsi na obszarze rewitalizacji (docelowo wszyscy mieszkańcy gminy)				
Zakres planowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Zatrudnienie czasowe specjalistów w dziedzinach TIK, komunikacji społecznej, redagowania tekstów • Utworzenie zespołów i zasad współpracy pomiędzy zespołami • Utworzenie stron internetowych, forów, blogów ukierunkowanych na pomoc m.in. w rozwoju społecznym, gospodarczym obszarów rewitalizacji, w rozwoju zawodowym i wzmacniających poczucie przynależności terytorialnej • Edukacja liderów społeczności wybranych wsi, dzieci i młodzieży w zakresie administrowania i redagowania treści stron internetowych opartych na otwartych systemach CMS (np. Joomla, Wordpress). 				
Lokalizacja projektu	Sale i świetlice zmodernizowane w ramach Programu rewitalizacji, szkoły posiadające pracownie komputerowe na obszarze rewitalizacji				
Szacowana wartość	400 000 zł: 200 000 zł w latach 2018-2019, 200 000 zł w latach 2020-2024				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł
		300 000 zł (75%)		100 000 zł (25%)	
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe:</p> <p>Ilość aktywnych stron internetowych: 6</p> <p>Ilość zespołów redakcyjno-administracyjnych: 6</p> <p>Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji aktywnie współpracująca z zespołami (30%).</p> <p><u>Jakościowe</u>, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na:</p> <p>Wzrost integracji mieszkańców; wzmocnienie współpracy pomiędzy mieszkańcami, w tym nowymi oraz zamieszkującymi miejscowości od kilku pokoleń</p> <p>Wzrost zainteresowania TIK i kompetencji przedmiotowych wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji</p> <p>Wzrost atrakcyjności rewitalizowanych miejscowości, jako miejsca zamieszkania</p> <p>Promocja rewitalizowanych miejscowości i wzmożenie ruchu turystycznego i rekreacyjnego</p>				
Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Sprawozdawczość z działalności GCK, sołectw: liczba utworzonych stron internetowych wsi liczba zatrudnionych specjalistów zewnętrznych według specjalności (2017, 2018)</p> <p>Liczba odwiedzin na stronach internetowych</p> <p>Liczba młodzieży i osób dorosłych uczestniczących w projekcie w podziale na sfery zaangażowania</p> <p>Liczba osób zamieszczających informacje na stronach</p> <p>Ilość inicjatyw lokalnych na obszarze rewitalizacji (wzrost w stosunku do 2016 r.)</p> <p>Ankietyzacja mieszkańców w zakresie poprawy jakości życia i wizerunku</p>				

	miejsowości (co dwa lata)
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne, społeczne <i>Prywatne</i>
Spójność z gminnymi strategiami i planami	<p>Strategia: cel strategiczny C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców. Cel C3.1 Inspirowanie inicjatyw obywatelskich; cel C3.2 Aktywizacja mieszkańców wokół inicjatyw na rzecz całej społeczności lokalnej</p> <p>SRPS: Obszar kultura, cel operacyjny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie mediów społecznościowych do aktywnej promocji wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie gminy, Wykorzystanie potencjału napływowych mieszkańców do organizacji forum wymiany doświadczeń kulturalnych, <p>Obszar: organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie, cel operacyjny: Aktywizacja społeczeństwa w zakresie konsultacji społecznych przez prowadzenie szerokich kampanii informacyjnych.</p>
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	<p>Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. Centra Aktywności Lokalnej i Kluby ludzi aktywnych (integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa)</p> <p>Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych)</p> <p>Projekt nr 5. Historyczne oblicze gminy Halinów. Projekt historyczno-przestrzenno-internetowy. Promocja zagadnień związanych z ochroną środowiska i lokalnymi zasobami przyrody. Projekty gier internetowych, w znacznej części, mogą dotyczyć zagadnień związanych z lokalnymi zasobami przyrody i dziedzictwa kulturowego; opisy tras i szlaków mogą być prezentowane w postaci interaktywnych treści zamieszczonych na stronach WWW rewitalizowanych sołectw. Projekty prowadzą do zwiększenia stopnia zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne poprzez poprawę komunikacji między mieszkańcami.</p> <p>Projekt nr 6. Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych. Przygotowanie świetlic i udostępnienie ich również na potrzeby innych grup niż młodzież szkolna.</p> <p>Projekt nr 7. Termomodernizacja budynków oświatowych w gminie Halinów. Projekt prowadzi do przygotowania sal/ świetlic, które będą miejscem spotkań dla młodzieży i dorosłych.</p> <p>Projekt nr 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu.</p> <p>Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji (kw. i rok)	<p>2017-2024</p> <p>Opracowanie założeń projektu i obiektów realizacji I/2018</p> <p>Zatrudnianie czasowe specjalistów – edukatorów w dziedzinach TIK, komunikacji społecznej, redagowania tekstów II/2018-IV/2019</p> <p>Utworzenie stron internetowych, forów, blogów II-III/2018</p> <p>Edukacja uczestników projektu liderów społeczności II-III/2018</p> <p>Praca w trybie bieżącym od III/2018; od 2019 r. praca samodzielna lokalnych społeczności wspierana z budżetu gminy</p>
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów i Gminne Centrum Kultury
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020 Oś Priorytetowa V. Gospodarka przyjazna środowisku. Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe, Oś Priorytetowa VI – Jakość życia. Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych; Oś Priorytetowa IX. 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, poddziałanie 9.2.1 Zwiększenie dostępności usług społecznych; Oś Priorytetowa IX. Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży.
PROW 2014-2020. Poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”.
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Nie dotyczy

Projekt rewitalizacyjny nr 4	
Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	„Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych)
Podmioty realizujące	Gmina, GCK, Biblioteka Miejska, Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji Dzieci i Młodzieży Cisowa Dolina (Cisie), szkoły
Cel	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój u młodzieży i osób dorosłych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkających na obszarze rewitalizacji, kompetencji informatycznych jako kierunku rozwoju kariery zawodowej i aktywności społecznej; wspieranie głównie młodzieży w wyborze ścieżki kształcenia w nowoczesnych technologiach komputerowych Podnoszenie kompetencji społecznych – pracy zespołowej Popularyzacja programowania jako alternatywnej formy spędzania czasu w powiązaniu z podnoszeniem pewności siebie i wiary we własne możliwości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Utworzenie gier komputerowych oraz interaktywnych map tras rowerowo-turystycznych, jako efektu pracy osób zaangażowanych w projekt (gry i mapy mają bazować na scenariuszach opierających się na lokalnych zasobach przyrodniczo-kulturowych; udostępnione w Internecie, mają przyczynić się do promocji obszaru rewitalizacji i będą wykorzystywane w realizacji gier terenowych i rajdów rowerowych popularyzujących ten obszar – jego walory przyrodnicze, krajobrazowe i dziedzictwo kulturowe Podniesienie atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz innych obszarów gminy, jako miejsca zamieszkania, które oferuje dobre warunki edukacji i rekreacji dla mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży.
Sytuacja obecna (opis stanu istniejącego)	<p>Zajęcia z zakresu informatyki, podstaw robotyki i technik komputerowych są prowadzone w ramach standardowej podstawy edukacyjnej w szkołach na terenie gminy. Uczniowie mają możliwość korzystania z kół zainteresowań rozwijających uzdolnienia informatyczne. Natomiast brak jest bazy i działań edukacyjnych ułatwiających przejście na aktywne wykorzystanie technik komputerowych, w tym rozwijanie umiejętności programowania projektowania gier i zajęć z podstaw robotyki oraz określanie koncepcji i posługiwania się elektronicznymi mapami tematycznymi, tak, aby umiejętności te mogły stać się bazą do rozwoju zawodowego i kształtowania własnej kariery.</p> <p>Bliskość Warszawy i jej rynku pracy daje szansę na poszukiwanie rozwoju zawodowego w obszarze programowania, robotyki, kształtowania przestrzeni. Współczynniki scholaryzacji dla szkół podstawowych i gimnazjum pokazują, że znaczna część dzieci, mieszkańców gminy uczęszcza do placówek poza</p>

	gminą (Strategia str. 44). Należy przypuszczać, że osoby te uczą się w Warszawie i są codziennie dowożone na zajęcia pozalekcyjne przez rodziców pracujących w stolicy. Zjawisko to wpływa niekorzystnie na integrację i angażowanie społeczności w sprawy lokalne.				
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji (przede wszystkim młodzież i osoby bezrobotne)				
Zakres planowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Zakup zestawów startowych do nauki programowania i robotyki (np. Arduino, Picoboard) • Zakup oprogramowania do tworzenia map interaktywnych • Zatrudnienie czasowe specjalistów i szkolenia z zakresu edukacji informatycznej, programowania i podstaw robotyki dla nauczycieli i / lub pracowników biblioteki • Przeprowadzenie programu zajęć pozalekcyjnych kursów programowania i robotyki dla uczniów w ramach utworzonego Koła Młodych Robotyków i Programistów – finansowanie pracy instruktora/ instruktorów • Przeprowadzenie programu zajęć pozalekcyjnych z zakresu programowania gier i map komputerowych w programach umożliwiających szybkie programowanie wizualne (rodzina programów Scratch). • Przygotowanie serii mini gier komputerowych bazujących na scenariuszach opisujących lokalne dziedzictwo przyrodniczo – kulturowe gminy • Opracowanie mapy tras pieszo-rowerowych w gminie (w pierwszej kolejności na obszarze rewitalizacji) • Przygotowanie „zakładki” na stronie internetowej gminy, lub odrębnej strony, na której opisywane są przygotowane trasy rowerowe proponowane przez młodzież z uwzględnieniem aktywnej animacji i przesyłania informacji zwrotnych • Przeprowadzanie cyklicznych konkursów na najlepiej przygotowany projekt z zakresu programowania i robotyki 				
Lokalizacja projektu	Obiekty szkolne sale/świetlice w miejscowościach na obszarze rewitalizacji oraz w GCK w Halinowie Spotkania edukacyjne dla młodzieży, warsztaty projektowe będą odbywać się w obiektach odnawianych w ramach programu rewitalizacji. Ułatwi to dostęp do oferty edukacyjnej i uczestnictwa w projekcie dla młodzieży z obszaru rewitalizacji.				
Szacowana wartość	500 000 zł (125 000 zł/rok) w latach 2017-2020				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł
		100 000 zł (20%)		400 000 zł (80%)	
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe:</p> <p>Zakupione oprogramowanie: 4 zestawy (licencje wielostanowiskowe)</p> <p>Liczba miejsc prowadzenia zajęć: 4 obiekty w obszarze rewitalizacji</p> <p>Liczba osób objętych projektem: 140 w ciągu 4 lat</p> <p>Projekty opracowane w ramach zajęć „informatyk” - liczba aktywnych „pracujących” wdrożeń: 14</p> <p><u>Jakościowe</u>, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na:</p> <p>Wzrost potencjału kompetencyjnego uczniów i osób bezrobotnych</p> <p>Zmniejszenie barier rozwojowych i edukacyjnych w obszarze IT dla uczniów</p>				

	zagrożonych wykluczeniem społecznym Udział uczniów w konkursach z zakresu programowania i robotyki Promocja walorów rekreacyjnych i dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji (strona internetowa, konkursy i gry komputerowe o tematyce związanej z gminą)
Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdawczość roczna gminna, z działalności Biblioteki, Stowarzyszenia na Rzecz Wspierania Edukacji, świetlic: Liczba i rodzaj zakupionego sprzętu i oprogramowania, liczba uczniów aktywnie i osób dorosłych uczestniczących w projekcie w podziale na sfery zaangażowania, liczba godzin zajęć pozalekcyjnych w zakresie projektowym; liczba materiałów promujących gminę (przyroda, dziedzictwo kulturowe itp.) i ich udostępnienie na stronach internetowych: gminy i realizowanych projektów. Uzupełniająco: ilość inicjatyw lokalnych na obszarze rewitalizacji (wzrost w stosunku do 2016 r.) Ankietyzacja mieszkańców w zakresie poprawy jakości życia i wizerunku miejscowości (co dwa lata).
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne
Spójność z gminnymi strategiami i planami	Strategia: cel strategiczny C1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy oraz rozwój innowacyjnej gospodarki; C1.9 Wspieranie przedsiębiorczości MSP oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą, z ukierunkowaniem na projekty innowacyjne, cel strategiczny C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców; C3.4 Aktywizacja i integracja młodzieży szkolnej; C3.7 Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców gminy; C3.9 Edukacja na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i turystyki SRPS: Obszar kultura, cel operacyjny: Wykorzystanie mediów społecznościowych do aktywnej promocji wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie gminy,
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych (integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa). Modernizacja zaplecza edukacyjnego, udostępnienie sal dla potrzeby zajęć pozalekcyjnych Projekt nr 5. Historyczne oblicze gminy Halinów. Projekt historyczno-przestrzenno-internetowy. Projekty map i gier internetowych, w znacznej części, mogą dotyczyć zagadnień związanych z lokalnymi zasobami przyrody i dziedzictwa kulturowego; opisy tras i szlaków mogą być prezentowane w postaci interaktywnych treści zamieszczonych na stronach internetowych miejscowości leżących w obszarze rewitalizacji. Projekt nr 6. Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych. Projekt nr 7. Termomodernizacja budynków oświatowych w gminie Halinów. Modernizacja zaplecza edukacyjnego, udostępnienie sal dla potrzeby zajęć pozalekcyjnych. Projekt nr 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu. Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.)	2017 – 2020 Zatrudnienie czasowe specjalistów. Zakup zestawów startowych do nauki

Harmonogram realizacji (kw. i rok)	programowania, robotyki, tworzenia map – III kw. 2017 Działalność w trybie bieżącym od III kw. 2017
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych. Brak zainteresowania młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020 : Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych) Poddziałanie 10.1.2 Edukacja ogólna w ramach ZIT.
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Nie dotyczy

Projekt rewitalizacyjny nr 5	
Nazwa projektu	Historyczne oblicze gminy Halinów. Projekt historyczno-przestrzenno-internetowy
Podmioty realizujące	Gmina – inwestor główny Sołectwa leżące w obszarze rewitalizacji Organizacje pozarządowe i LGD Ziemi Mińskiej
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie SPOŁECZNYCH koncepcji zagospodarowania i promocji najciekawszych historycznie, kulturowo i przyrodniczo miejsc w gminie, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji oraz miejsc o najwyższych walorach historycznych • Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji w aspekcie odnowy i wyeksponowania miejsc historycznego i kulturowego dziedzictwa lokalnego • Stymulowanie, na obszarze rewitalizacji, integracji mieszkańców napływowych i mieszkających w gminie od wielu pokoleń • Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego do promocji internetowej obszaru rewitalizacji, skierowanych do wspólnot lokalnych oraz osób przyjezdnych, głównie turystów • Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji wokół dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego gminy Halinów
Sytuacja obecna	<p>Brak popularyzacji i promocji historycznego, kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa obszaru rewitalizacji w powiązaniu z promocją historycznych walorów innych miejscowości gminy, takich jak Okuniew*, wzmacnia procesy nieutożsamiania się i społecznego nieangażowania wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji.</p> <p>Gmina Halinów zwiększa liczbę mieszkańców systematycznie na przestrzeni ostatnich lat. Bliskość Warszawy zachęca do osiedlania się nowych mieszkańców, jednakże rozwój podobszarów rewitalizacji napotyka na szereg problemów i czynników ograniczających ich zrównoważenie.</p> <p>Szczególnie dla mieszkańców napływowych, którzy osiedlili się w gminie na przestrzeni ostatnich kilku lat, zbudowanie poczucia tożsamości z nowym miejscem zamieszkania jest trudne, co przejawia się m.in. w atomizacji mieszkańców. Pozytywne oddziaływanie może wystąpić zwłaszcza wśród dzieci osób niedawno osiedlonych w gminie. Osoby nowo przybyłe nie mają wiedzy</p>

	<p>na temat dziedzictwa gminy oraz brakuje im pozytywnych doświadczeń związanych z terenem zamieszkania. Nie mogą w związku z tym przekazać takich pozytywnych wartości dzieciom, tym bardziej, że brakuje również zespołu działań edukacyjnych, aby ta pozytywna tożsamość mogła budować się – co będzie skutkowało większym zaangażowaniem w sprawy gminy. Istnienie miejsc o znaczeniu historycznym i kulturowym nie ma także przełożenia na poprawę społecznej jakości przestrzeni publicznej i zagospodarowanie pobliskich terenów zielonych dogodnych dla spotkań, rekreacji, inscenizacji oraz wspólnego świętowania wydarzeń istotnych dla wykreowania wspólnot lokalnych.</p> <p>Problemem powiązany jest degradacją części obiektów należących do historycznego dziedzictwa kulturowego gminy.</p> <p>*) Okuniew – miejscowość o najdłuższej historii i największych zasobach zabytków w gminie – straciła na znaczeniu po odebraniu praw miejskich w XIX wieku i wyniku ustalenia przebiegu trasy kolejowej Warszawa - Brześć, tak że omija tą miejscowość. Centrum gminy przesunęło się w kierunku miejscowości Halinów. Na obszarze sołectwa znajduje się m.in. historyczny parku wokół dawnego Pałacu Łubieńskich, zabytkowe ujęcia wody, cmentarz żydowski, Kościół Parafialny im. Św. Stanisława Kostki w Okuniewie (plebania, kaplica cmentarna).</p>				
Zakres realizowanych zadań	<p>Zorganizowanie spotkań grupy lokalnych liderów, osób chcących angażować się w promocje lokalnego dziedzictwa; powołanie grup w poszczególnych podobszarach rewitalizacji do identyfikacji, inwentaryzacji, opisów, opracowania koncepcji zagospodarowania oraz promocji najciekawszych miejsc w gminie</p> <p>Przygotowanie strony internetowej poświęconej zabytkom, historii oraz dziedzictwu kulturowemu i przyrodniczemu obszarowi rewitalizacji oraz najciekawszych miejsc leżących poza obszarem</p> <p>Przygotowanie interaktywnej mapy najciekawszych miejsc oraz koncepcji ich renowacji/zagospodarowania</p> <p>Organizacja konkursów na działania promujące dziedzictwo i zasoby historyczne i przyrodnicze gminy Halinów, np. w formie dotacji dla organizacji pozarządowych lub nagród indywidualnych</p>				
Odbiorcy projektu	<p>Mieszkańcy podobszarów rewitalizacji</p> <p>Inni zainteresowani mieszkańcy gminy, w tym osoby o dużej znajomości lokalnego dziedzictwa</p>				
Lokalizacja projektu	<p>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji w obiektach zmodernizowanych w ramach PR (m.in. Centra Aktywności Lokalnej), w tym w świetlicach wiejskich i obiektach ogólnodostępnych</p> <p>Projekt będzie uzupełniająco realizowany także w obiekcie GCK w Halinowie oraz w GCK w m. Okuniew. Duża ilość zabytków gminy znajduje się w miejscowości Okuniew, co ma istotne znaczenie dla aspektu promocyjnego gminy i wzmocnienie promocji obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Projekt jest częściowo zlokalizowany poza obszarem rewitalizacji</i></p>				
Szacowana wartość	300 000 zł w latach 2017-2019				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł

	60 000 zł (20%) Min. Turystyki	60 000 zł (20%)		180 000 zł (60%)	
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe: Ilość grup lokalnych: 5; ilość osób zaangażowanych w projekt z obszaru rewitalizacji, w tym dzieci i młodzieży szkolnej: 40 Interaktywna strona i mapa: 1 <u>Jakościowe</u>, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na: Wzrost zainteresowania mieszkańców obszaru rewitalizacji potencjałem przyrodniczo-krajobrazowym i historią gminy oraz podniesienie ich identyfikacji z miejscem zamieszkania Wzrost poczucia bycia członkiem aktywnej wspólnoty lokalnej, integracji społecznej Wzrost zainteresowania aktywnymi formami turystyki Udostępnienie w przyszłości mieszkańcom zadbanych miejsc rekreacji i wypoczynku.</p>				
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Sprawozdania Strona internetowa projektu – liczba wejść internautów. Liczba imprez kulturalnych wspartych finansowo w postaci grantu w ramach projektu. Ankietyzacja mieszkańców – rozpoznawalność dziedzictwa kulturowego gminy</p>				
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne				
Spójność z gminnymi strategiami i planami	<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016 – 2025: cel strategiczny C1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy oraz rozwój innowacyjnej gospodarki; C1.3 Rozbudowa infrastruktury turystycznej; C1.6 Uporządkowanie informacji ekonomicznej i turystycznej; C1.10 Wykorzystanie walorów gminy do rozwoju bazy ekonomicznej; cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców; C2.10 Rozwój terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji; cel strategiczny C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców;</p>				
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	<p>Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych (integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa), przygotowanie świetlic, miejsc spotkań społeczności lokalnej Projekt nr 2. Lokalny EKOPark eksperymentalny - promocja zagadnień związanych z ochroną środowiska i lokalnymi zasobami przyrody, angażowanie młodzieży w zajęcia oparte na zasadzie eksperymentu. Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych), podniesienie kompetencji informatycznych. Projekt nr 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu. Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>				
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji (kw. i rok)	<p>2017-2019 Zorganizowanie grup lokalnych: II/2017 Identyfikacja, inwentaryzacja, opisy i opracowania koncepcji zagospodarowania oraz promocji: II/2017-II/2018 Opracowanie strony internetowej i mapy interaktywnej: II-IV/2018 Współpraca z mieszkańcami dotycząca doprecyzowania miejsc i opisów a także</p>				

	koncepcji ich zagospodarowania: I-IV/2019
Ryzyka i trudności	Brak zaangażowania społecznego Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

<p>Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane</p> <p>RPO WM 2014-2020 Oś Priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem Oś Priorytetowa X – Edukacja dla rozwoju regionu. Działanie 10.1. Kształcenie i rozwój dzieci młodzieży PROW 2014-2020. Poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”</p>

Projekt rewitalizacyjny nr 6	
Nazwa projektu	Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych
Podmioty realizujące	Gmina (inwestor główny) Szkoła w m. Cisie, oraz GCK w Halinowie (podmioty zarządzające)
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów i jakości nauczania oraz organizacji zajęć pozalekcyjnych i sportowo-rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji • Zwiększenie ilości sal dydaktycznych dla dzieci i młodzieży • Rozbudowa obiektów o świetlice środowiskowe dla mieszkańców m. Cisie, Długa Szlachecka • Zagospodarowanie terenu przyszkolnego w m. Cisie oraz wokół obiektu w m. Długa Szlachecka • Zwiększenie oferty edukacyjnej, sportowej i spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych w tym seniorów mieszkających w obszarze rewitalizacji.
Sytuacja obecna (opis stanu istniejącego)	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji w tym z m. Cisie, Długa Szlachecka od wielu lat wnoszą o rozbudowę placówek publicznych, z uwagi na stałe zwiększanie się liczby mieszkańców. Obecne obiekty nie zapewniają dzieciom i młodzieży optymalnych warunków do uczenia się i korzystania z zajęć pozalekcyjnych oraz spędzania wolnego czasu. Także osoby dorosłe mają ogromne trudności z korzystania z obiektów publicznych w celach rozwojowych i społecznych.
Odbiorcy projektu	Dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Zakres planowanych zadań	Rozbudowa budynków wraz z budową placów zabaw i placów do rozwoju sprawności fizycznej dla dzieci Prace projektowe i budowlane, oraz prac związanych z wyposażeniem. Instalacja urządzeń plenerowych do celów sportowych i rekreacyjnych Organizacja sal tematycznych w tym wyposażenia sal do kształcenia języków obcych, kompetencji matematyczno - przyrodniczych, informatycznych oraz kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej, postaw przedsiębiorczych; nauczania opartego na metodzie eksperymentu; korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwijania kompetencji informatycznych; indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcie ucznia młodszego Organizacja i animacja zajęć dla wszystkich grup zainteresowań i grup wiekowych

Lokalizacja projektu	Cisie ul. Mostowa 61; Długa Szlachecka, ul. Popiełuszki 53, działka nr 417 <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji</i>				
Szacowana wartość	8 mln zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS)	środki z innych źródeł
		6 400 000 zł (80%)		1 600 000 zł (20%)	
Prognozowane rezultaty	<p><u>Ilościowe:</u> Dobudowanie 6 i modernizacja 9 sal zajęciowych Dobudowanie obiektu świetlicy środowiskowej i jej wyposażenie Zwiększenie liczby dzieci i młodzieży korzystających z obiektów o 25%</p> <p><u>Jakościowe,</u> dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na: zwiększenie jakości nauczania, możliwości prowadzenia zajęć pozalekcyjnych oraz ilości miejsc i możliwości interakcji społecznych na obszarze rewitalizacji.</p>				
Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Odbiór prac budowlanych, wyposażenia sal i świetlic, zagospodarowania terenów przy obiektach Sprawozdawczość podmiotów zarządzających: monitoring liczby dzieci, młodzieży i dorosłych korzystających z obiektu Ilość zajęć pozalekcyjnych i inicjatyw społecznych oraz form spędzania wolnego czasu według grup uczestników Ilość nagród zdobywanych przez korzystających z obiektów w olimpiadach, konkursach, występach, zawodach. Ankietyzacja mieszkańców obszaru rewitalizacji (co dwa lata)</p>				
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne				
Spójność z gminnymi strategiami i planami	<p>Strategia: cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców, cel operacyjny C2.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i wychowania, cel strategiczny C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców, cel operacyjny C3.4. Aktywizacja i integracja młodzieży szkolnej, C3.5. Integracja międzypokoleniowa mieszkańców. Program rewitalizacji przestrzeni, rozwoju infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej - zadanie realizacyjne: Doposażenie szkół i przedszkoli, Budowa, remonty i modernizacja świetlic wiejskich</p>				
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	<p>Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych (integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa) Projekt nr 7. Termomodernizacja budynków oświatowych w gminie Halinów. Oba projekty prowadzą do przygotowania świetlic lub sal lekcyjnych do prowadzenia spotkań społeczności lokalnej, w tym zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży. Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych), przygotowanie świetlic, miejsc spotkań społeczności lokalnej, które będą wykorzystywane do potrzeb zajęć pozalekcyjnych. Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>				
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram	<p>2017-2024 Prace projektowe IV/2017-II/2018 Prace budowlane i wyposażenie III/2018-IV/2019</p>				

realizacji (kw. i rok)	Użytkowanie sal, świetlicy i infrastruktury towarzyszącej w trybie bieżącym począwszy od I/2020
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

<p>Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane</p> <p>RPO WM 2014-2020 Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży; Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych) Poddziałanie 10.1.2 Edukacja ogólna w ramach ZIT</p> <p>Poddziałanie 10.1.4 Edukacja przedszkolna, Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe, Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów, Poddziałanie 10.3.3 Doradztwo edukacyjno – zawodowe w ramach ZIT</p> <p>Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%</p> <p>Dotyczy (budowa dróg dojazdowych)</p>

Projekt rewitalizacyjny nr 7	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynków oświatowych w gminie Halinów
Podmioty realizujące	Gmina – inwestor główny Wykonawcy audytów energetycznych, audytów po zakończeniu prac termomodernizacyjnych Wykonawcy prac projektowych, kosztorysowych, budowlanych Przedsiębiorcy – formuła ESCO (PPP)
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa poprawa efektywności energetycznej - głęboka modernizacja energetyczna budynków oświatowych i świetlic zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji lub w obszarze o znaczącym oddziaływaniu na obszar rewitalizacji. • Ograniczenie zapotrzebowania na energię w budynkach, zmniejszenie strat ciepła, zwiększenie oszczędności eksploatacyjnych, ochrona środowiska (ograniczenie niskiej emisji), zmiana zachowań społecznych (wpływ na ograniczenie nie ekologicznych i szkodzących zdrowiu nawyków zw. z pozyskiwaniem energii cieplnej w budynkach. • Poprawa komfortu świadczenia usług edukacyjnych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych (zajęcia podstawowe i dodatkowe) w termomodernizowanych obiektach. • Realokacja środków z oszczędności energetycznych na zakup/modernizację sprzętu, materiałów i pomocy dydaktycznych oraz dofinansowania dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży mieszkających na obszarze rewitalizacji.
Sytuacja obecna (opis stanu istniejącego)	Obiekty oświatowe i świetlice charakteryzują się złym stanem technicznym budynków. W obiektach w m. Cisie, Długa Szlachecka brak jest m.in. rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska; okna, ściany oraz dachy budynków nie są odpowiednio ocieplone i wyizolowane, co powoduje duże straty ciepła, przemarzanie ścian i niszczenie obiektów. Konieczna jest także wymiana źródeł ciepła – modernizacja kotłowni w obiektach.

	Pojawiają się również skargi dzieci i młodzieży oraz pracowników na chłód odczuwalny w budynku w miesiącach zimowych.				
Odbiorcy projektu	Wszystkie osoby korzystające z obiektów, w tym głównie dzieci przedszkolne, uczniowie z obszaru rewitalizacji oraz osoby pracujące w obiektach Społeczność obszarów rewitalizacji korzystająca z budynków w godzinach popołudniowych oraz dniach wolnych od pracy.				
Zakres planowanych zadań	<p>Wykonanie audytów energetycznych budynków i analizy ekonomicznej, w tym przeprowadzenie audytu energetycznego ex-post</p> <p>Termomodernizacja budynków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zespołu szkolno-przedszkolnego w Cisiu, - Świetlicy w Długiej Szlacheckiej. <p>W ramach modernizacji energetycznej budynków planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ocieplenie obiektu: przegród zewnętrznych obiektu, w tym ścian zewnętrznych, podłóg, dachów i stropodachów, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; ▪ wymiana oświetlenia na energooszczędne; ▪ przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne) celem zapewnienia znacznej redukcji CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (co najmniej 30% w przypadku zmiany spalanej paliwa); ▪ budowa i przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji wraz z rekuperacją; ▪ zastosowanie automatyki pogodowej; ▪ zastosowanie systemów zarządzania energią w budynku; ▪ instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; ▪ instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; ▪ instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; ▪ instalacja zaworów podpionowych i termostatów. 				
Lokalizacja projektu	Cisie ul. Mostowa 61 Długa Szlachecka, ul. Popiełuszki 53 <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji</i>				
Szacowana wartość	2 500 000 mln zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS)	środki z innych źródeł
	500 000 zł (20%) WFOŚiGW, Fundusz termomodernizacji	250 000 zł (10%)	250 000 zł 10% (ESCO)	1 500 000 zł (60%)	
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe:</p> <p>Budynki publiczne poddane głębokiej termomodernizacji: 2 obiekty, Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej: 35% GJ/rok/obiekt. Spadek emisji pyłów i gazów cieplarnianych (dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły, dwutlenek węgla) 65% kg/rok/obiekt.</p> <p><u>Jakościowe</u>, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na:</p> <p>Poprawa standardu i jakości usług edukacyjnych i korzystania z obiektów, Zwiększenie liczby i komfortu zajęć pozalekcyjnych i ogólno-rozwojowych Poprawę standardów ochrony środowiska.</p>				
Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do	Ewidencja gminna: liczba budynków użyteczności publicznej poddana Termomodernizacji, Ilość zaoszczędzonej energii w MWh/rok, ilość emisji głównych zanieczyszczeń powietrza w kg/rok (audyt energetyczny ex-post; urządzenia				

celów rewitalizacji	pomiarowe) Ankietyzacja mieszkańców obszaru rewitalizacji (co dwa lata).
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne
Spójność gminnymi strategiami planami	z i Strategia: Cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców, cel operacyjny C2.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i wychowania; C2.12. Wspieranie nowoczesnych form budownictwa: budownictwa pasywnego i energooszczędnego. PGN: Cel III: Zmniejszenie energochłonności budynków użyteczności publicznej, zadania: Likwidacja źródeł spalania paliw stałych o niskiej mocy w sektorze budynków użyteczności publicznej – wymiana kotłów węglowych na kotły gazowe, Termomodernizacja budynków w sektorze budynków użyteczności publicznej. Prowadzenie działań w zakresie wymiany stolarki okiennej, drzwiowej o wysokim współczynniku przenikania ciepła.
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych (integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa), przygotowanie budynków szkolnych do rozszerzenia funkcji oświatowej – lepsze możliwości prowadzenia zajęć pozalekcyjnych Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych), przygotowanie budynków szkolnych do rozszerzenia funkcji oświatowej – lepsze możliwości prowadzenia zajęć pozalekcyjnych Projekt nr 6. Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych, przygotowanie świetlic i udostępnienie ich na potrzeby spotkań społeczności lokalnej, w tym młodzieży szkolnej Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji (kw. i rok)	2018-2019 Wykonanie audytów energetycznych II-III/2017 Prace termomodernizacyjne I-III/2018 Odbiór prac, przeprowadzenie audytu energetycznego ex-post IV/2018
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020: Oś Priorytetowa IV - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną; Cel szczegółowy 2: Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym; Działanie 4.2 Efektywność energetyczna. 1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Nie dotyczy

Projekt rewitalizacyjny nr 8	
Nazwa projektu	Budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych na obszarze rewitalizacji
Podmioty realizujące	Gmina – inwestor główny Wykonawcy prac projektowych, kosztorysowych, budowlanych

Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja tras rowerowych przy drogach gminnych i powiatowych na obszarze rewitalizacji • Optymalizacja wykorzystania środków transportu publicznego oraz uzyskanie efektu ekologicznego - zmiana środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy, jako środka dojazdu do stacji PKP, centrum gminy i miejsc pracy/nauki (zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń (w szczególności PM 10), uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji, zmniejszenie hałasu oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego) • Poprawa funkcjonalności ruchu rowerowego oraz pieszego • Poprawa mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie korzystających z rowerów, jako głównego środka transportu oraz dojeżdżania do miejsc nauki i pracy poza gminą • Powiązanie nowej infrastruktury rowerowej z drogami do uprawiania turystyki rowerowej, szczególnie na terenach zwartych terenów leśnych oraz łączących najcenniejsze zabytki, miejsca pamięci narodowej i atrakcje przyrodnicze w gminie.
Sytuacja obecna (opis stanu istniejącego)	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna ilość ciągów pieszo-rowerowych w powiązaniu z brakiem lub niedostatkami transportu publicznego na obszarze rewitalizacji powoduje duże problemy z komfortowym i bezpiecznym przemieszczaniem się mieszkańców. Z uwagi na obecny stan infrastruktury około drogowej istnieje duże zagrożenie dla rowerzystów i pieszych poruszających się poboczami dróg, przede wszystkim dla dzieci i młodzieży uczęszczająca pieszo i na rowerach do szkół w m. Cisie oraz Halinowie, oraz mieszkańców, którzy korzystają ze stacji PKP Cisie i Halinów a także chcących dotrzeć do centrum administracyjnego i usługowego w mieście Halinów. • Szczególnie uciążliwym pod względem komunikacyjnym i bezpieczeństwa ruchu są: brak chodników i dróg (pasów) rowerowych, lub ich stan techniczny, brak bezpiecznych przejść i przejazdów przez skrzyżowania brak oznakowania i właściwego oświetlenia ciągów pieszo-rowerowych. • Drogi są wąskie i w wielu miejscach pozbawione chodników, aby mieszkańcy mogli się przemieszczać bez narażenia na niebezpieczeństwo komunikacyjne, a także aby umożliwić im korzystanie z zajęć prowadzonych na świetlicach i w budynkach szkolnych (powiązanie z projektem rewitalizacyjnym nr 1, nr 6), należy zapewnić im jednocześnie bezpieczną drogę dojścia do lokalnego centrum aktywności i powrotu do domu. Bez zabezpieczenia dotarcia do miejsc aktywności, nie daje się mieszkańcom warunków do korzystania z utworzonych centrów aktywności. • W ankiecie dla mieszkańców z 2015 r. w zakresie dominujących problemów Gminy ankietowani wskazywali zasadniczo trzy główne odpowiedzi, a mianowicie: słabą jakość dróg lokalnych- 129 wskazań, brak ścieżek rowerowych - 127 wskazań oraz niedokończoną sieć kanalizacji - 98 wskazań respondentów (Strategia s. 82). Problem braku dróg rowerowych był także wyrażony w procesie partycypacyjnym opracowywania PR.
Zakres realizowanych zadań	Opracowanie projektów budowlano-wykonawczych Budowa, przebudowa wydzielonych ciągów pieszo-rowerowych na obszarze rewitalizacji wraz z odwodnieniem oraz oznakowaniem, barierami

	ochronnymi Budowa miejsc parkingowych dla rowerów Montaż stojaków rowerowych w wyznaczonych miejscach Instalacja i modernizacja oświetlenia ulicznego ciągów pieszo-rowerowych pod kątem zwiększenia bezpieczeństwa i energooszczędności Uzasadnione z punktu widzenia funkcjonalności inwestycje w infrastrukturę drogową: (np. jezdnia, nawierzchnia, obiekty inżynierskie, odwodnienie)				
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy gminy, w szczególności mieszkający w obszarze rewitalizacji				
Lokalizacja projektu	Budowa/modernizacja ciągów pieszo-rowerowych i infrastruktury towarzyszącej wzdłuż drogi powiatowej ul. Mostowa (ok. 4 km) oraz drogi w Deśnie i Krzewinie (ok. 3 km). Ciąg łączy trzy miejscowości znajdujące się na obszarze rewitalizacji, tj. Cisie, Krzewinę i Desno; <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji w m. Cisie, Krzewina, Desno</i>				
	Część ciągu przebiega poza obszarem rewitalizacji i biegnie przez tereny niezabudowane (jej długość poza obszarem rewitalizacji wynosi 558 mb (7,97%) <i>Projekt jest realizowany częściowo poza obszarem rewitalizacji</i>				
Szacowana wartość	3 000 000 zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł
		450 000 zł (15%)		2 100 000 zł (70%)	450 000 zł (15%) powiat
Prognozowane rezultaty	<u>Ilościowe</u> : Długość wybudowanych/zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych: 7 km. <u>Jakościowe</u> , dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji z uwagi na: poprawę mobilności transportowej, możliwości korzystania z alternatywnych sposobów przemieszczania się, bezpieczeństwa .				
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Ewidencja gminna i projektowa w oparciu o odbiory prac Ankieta dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (co dwa lata)				
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne				
Spójność z gminnymi strategiami i planami	Strategia: cel C.2 Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców, cel operacyjny C2.3. Modernizacja, rozbudowa oraz budowa sieci ulic i dróg gminnych w tym ciągów pieszych i rowerowych				
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych (integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa). Poprawa dostępu i bezpieczeństwa transportowego mieszkańców korzystających z CAL, Projekt nr 9. Przystosowanie parkingu zlokalizowanego przy stacji PKP Cisie do funkcji „Parkuj i jedź” Projekt 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu. (Poprawa dostępu i bezpieczeństwa transportowego mieszkańców korzystających z parku i obiektów zlokalizowanych w m. Halinów				
Planowany termin	2018 – 2020				

realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji	Projekty budowlano-wykonawcze: IV/2018-I/2019 Prace budowlane i modernizacja oświetlenia II/2019-II/2020 Oddanie do użytku III/2020
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów/Powiat Miński
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020. Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza; Poddziałanie 4.3.2 Mobilność miejska w ramach ZIT. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej – ZIT. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze - Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego C2.2. Rozbudowa i modernizacja sieci dróg gminnych, w tym nawierzchni dróg, chodników, ścieżek rowerowych i parkingów, C2.3. Poprawa komunikacji wewnętrznej oraz zewnętrznej, C.1.6. Rewitalizacja przestrzeni publicznej
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Dotyczy

Projekt rewitalizacyjny nr 9	
Nazwa projektu	Przystosowanie parkingu zlokalizowanego przy stacji PKP Cisie do funkcji „Parkuj i jedź” Rozbudowa przestrzeni parkingowo-komunikacyjnej w m. Cisie
Podmioty realizujące	Gmina – inwestor główny Wykonawcy prac projektowych, kosztorysowych, budowlanych Koleje Mazowieckie (współpraca w ramach projektów rozbudowy systemu P+R (ZIT) w ciągach linii kolejowych)
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwienie dostępu, poprawa mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, dojeżdżających do miejsc pracy poza gminą (szczególnie do aglomeracji warszawskiej) • Poprawa funkcjonalności ruchu samochodowego, pieszego i rowerowego • Skracanie podróży samochodem i obniżka kosztów eksploatacyjnych użytkowania samochodów. • Promocja zachowań proekologicznych i prozdrowotnych poprzez ułatwianie rezygnacji z podróżowania samochodem na rzecz roweru czy transportu zbiorowego.
Sytuacja obecna	Przy stacji PKP Cisie brakuje właściwie przygotowanych i monitorowanych miejsc parkingowych dla samochodów i rowerów, co skutkuje utrudnieniami dla mieszkańców gminy, szczególnie obszaru rewitalizacji położonego we wschodniej części gminy, dojeżdżających samochodami lub rowerami do stacji PKP Cisie. Obecnie istniejący parking jest niewystarczający w stosunku do ilości parkujących samochodów i nie posiada urządzeń umożliwiających wygodne i bezpieczne parkowanie rowerów. Źle zaparkowane samochody stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa i wygody ruchu samochodowego, rowerowego i pieszego oraz pogarszają estetykę terenów leżących w bezpośrednim

	sąsiedztwie stacji PKP. Dodatkowe miejsca parkingowe, a ponadto utwardzone place, chodniki, zmodernizowane oświetlenie uliczne są od lat niezrealizowanymi postulatami społecznymi o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.				
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy gminy – osoby korzystające z komunikacji łączonej samochodowo-kolejowej lub rowerowo-kolejowej, szczególnie z obszaru rewitalizacji położonego we wschodniej części gminy (m. Mrowiska, Krzewina, Desno, Cisie)				
Zakres realizowanych zadań	Budowa parkingu dla samochodów oraz rowerów oraz infrastruktury towarzyszącej, ułatwiającej korzystanie z parkingów i peronu stacji PKP Cisie, w tym: - budowa poczekalni dla podróżnych, - instalacja monitoringu całodobowego, - wymiana nawierzchni, odwodnienia, budowa chodników, - przebudowa schodów na pochylnie z wykorzystaniem dla rowerzystów oraz osób niepełnosprawnych, - modernizacja energooszczędnego oświetlenia zewnętrznego, - zagospodarowanie otoczenia (ławki, zieleń).				
Lokalizacja projektu	Teren bezpośrednio sąsiadujący ze stacją PKP Cisie; działka nr 27 <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji</i>				
Szacowana wartość	800 000 zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł
	120 000 zł (15%) Koleje mazowieckie	80 000 zł (10%)		600 000 zł (75%)	
Prognozowane rezultaty	Ilościowe: Wybudowany obiekt "parkuj i jedź": 1 Liczba miejsc postojowych w wybudowanym obiekcie, dla samochodów: 40; dla rowerów: 80. <u>Jakościowe</u> , dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, z uwagi na: poprawa standardów parkowania i podróżowania.				
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Odbiór prac budowlanych Badania ankietowe mieszkańców (co dwa lata).				
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne				
Spójność z gminnymi strategiami i planami	Strategia: cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców, cel operacyjny C.2.3 Modernizacja, rozbudowa oraz budowa sieci ulic i dróg gminnych w tym ciągów pieszych i rowerowych; zadanie realizacyjne: Budowa i modernizacja parkingów.				
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt nr 8. Budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych na obszarze rewitalizacji				
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.)	2018 – 2019 Prace projektowe i budowlane II/2018-I/2019				

Harmonogram realizacji	Zagospodarowanie terenu i oddanie do użytku II/2019
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020 Oś IV. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną - Uszczegółowienie RPO WM/SZOOP Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza; Poddziałanie 4.3.2 Mobilność miejska w ramach ZIT.
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze Cel strategiczny: Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Dotyczy

Projekt rewitalizacyjny nr 10	
Nazwa projektu	Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu
Podmioty realizujące	Gmina, GCK w Halinowie
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej (koła muzyczne, teatralne, plastyczne oraz zajęcia dla seniorów i dzieci, zajęcia komputerowo-informatyczne, spotkania plenerowe), szczególnie dla grup dzieci i młodzieży wymagającej wsparcia z obszaru rewitalizacji • Przywrócenie pałacowi jego dawnej bryły i wyglądu oraz dostosowanie podziału pomieszczeń do funkcji, jakie powinien pełnić Dom Kultury. • Renowacja parku otaczającego pałac, przy zachowaniu jego starodrzewu, • Budowa muszli koncertowej, wielofunkcyjnego boiska, placu zabaw dla dzieci, parkingu • Termomodernizacja Domu Kultury i dawnej Oranżerii w Halinowie
Sytuacja obecna (opis stanu istniejącego)	<p>Dawny pałac właścicieli majątku Skruda, który wraz z otaczającym pałac parkiem mieści się w Halinowie między ulicami 3 Maja a Malinową służy mieszkańcom jako siedziba Domu Kultury. Odbywają się tu liczne zajęcia i uroczystości, jednakże budynek oraz jego wyposażenie nie spełnia wymogów nowoczesnej i centralnej placówki życia kulturalnego i społecznego. Brak nowoczesnych rozwiązań powoduje, że w obiekcie nie mogą się odbywać warsztaty i zajęcia wymagające nowoczesnie wyposażonych sal i ukierunkowania ich na grupy szczególnie wymagające wsparcia, w tym z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Obiekt nie może w pełni realizować misji rozwoju kulturalnego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Ponadto przez nieprzemyślaną przebudowa z lat 80–tych stracił on wiele ze swego uroku. Zarówno budynek jak i park wymagają pilnej renowacji. Właściwe ramy dla takiego przedsięwzięcia tworzy uchwalony w 2003 roku miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Halinów ustalający ochronę konserwatorską budynku Domu Kultury wraz z otaczającym terenem i nakładający obowiązek uzgadniania wszelkich prac projektowych i inwestycyjnych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.</p>

	<p>W 2007 roku opracowano wstępną architektoniczną dokumentację projektowo-kosztorysową remontu i modernizacji budynku pałacu, wraz z kompleksowym zagospodarowaniem terenu - parku wokół pałacu o powierzchni 1,86 ha.</p> <p>Ściany budynku nie są odpowiednio ocieplone i wyizolowane, skutkiem czego są odnotowywane duże straty ciepła. Budynek znajduje się na szlaku Wielkiego Gościńca Litewskiego, jest wpisany do Rejestru Zabytków. Obok budynku znajduje się dawna oranżeria. W 2015 i 2016 r. miały miejsce przedsięwzięcia remontowe budynków (roboty remontowe i rozbiórkowe, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, podłóża i posadzki, remont dachu, wykonanie kotłowni, roboty instalacyjne).</p>
Odbiorcy projektu	<p>Mieszkańcy obszaru rewitalizacji (dedykowane, animowane programy zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych)</p> <p>Mieszkańcy gminy.</p>
Zakres planowanych zadań	<p>Opracowanie nowej oferty zajęć i warsztatów skierowanych dla grup zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>Modernizacja funkcjonalno użytkowa budynku i źródła ciepła (tynki wewnętrzne, posadzki, roboty wykończeniowe, biały montaż i wyposażenie dokończenie instalacji i montaż urządzeń, ocieplenie budynku, komputeryzacja Domu Kultury)</p> <p>Zagospodarowanie terenu wokół budynku (renowacja parku)</p> <p><i>Wizualizacja budynku Domu Kultury w Halinowie</i></p>

						
<p>Lokalizacja projektu</p>	<p>Halinów, ul. 3 maja. Projekt ma istotne znaczenie dla osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Analiza dotychczasowej i planowanej działalności GCK, w tym w zakresie prowadzenia zajęć dla osób zagrożonych wykluczeniem, planowane zmiany funkcji otoczenia obiektu oraz centralne położenie GCK, jednoznacznie wskazują na potrzebę realizacji projektu i jego oddziaływanie na obszar rewitalizacji. <i>Projekt jest zlokalizowany poza obszarem rewitalizacji</i></p>					
<p>Szacowana wartość</p>	<p>4 000 000 zł</p>					
<p>Źródła finansowania (wartość i udział)</p>	<p>krajowe środki publiczne 400 000 zł (10%) Min. Kultury</p>	<p>środki własne gminy 400 000 zł (10%)</p>	<p>środki prywatne</p>	<p>środki UE (EFRR/ EFS/ FS) 3 200 000 zł (80%)</p>	<p>środki z innych źródeł</p>	
<p>Prognozowane rezultaty</p>	<p>Ilościowe: Zmodernizowany obiekt Domu Kultury i zrewitalizowany park miejski: 1 Wzrost ilości zajęć i warsztatów prowadzonych w obiekcie w porównaniu do roku 2016: 50% (w 2019) Wzrost ilości mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z obiektu w porównaniu do 2021 r. (rok wprowadzenia monitoringu osób korzystających z obiektu): 24% (w 2019) Jakościowe, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, z uwagi na: poprawę jakości i ilości zajęć i warsztatów prowadzonych w Domu Kultury (DK)</p>					
<p>Sposób oceny i pomiarów rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Odbiory prac budowlanych i wyposażenie Sprawozdawczość DK i gminna dotycząca działalności DK Monitoring osób korzystających z parku</p>					
<p>Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)</p>	<p>Publiczne</p>					
<p>Spójność z</p>	<p>Strategia: cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych</p>					

gminnymi strategiami i planami	mieszkańców, cel operacyjny C2.7. Budowa, rozbudowa i rewitalizacja obiektów Kultury; zadania realizujące - Program rewitalizacji przestrzeni, rozwoju infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej: Rewitalizacja obiektów kultury na terenie gminy.
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych) Projekt nr 5. Historyczne oblicze gminy Halinów. Projekt historyczno-przestrzenno-internetowy Projekt nr 11. Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji (kw. i rok)	2018-2024 Konkurs architektoniczno-urbanistyczny I/2018 Dokumentacja projektowa: III/2018 Prace budowlane: IV/2018-III/2020 Wyposażenie i oddanie do użytkowania: I/2021 Działalność GCK i korzystanie z otoczenia obiektu – w trybie bieżącym począwszy od II/2021
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów
Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020 Oś Priorytetowa VI – Jakość życia, Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Dotyczy (drogi dojazdowe i wewnętrzne)

Projekt rewitalizacyjny nr 11	
Nazwa projektu	Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Podmioty realizujące	Gmina – inwestor główny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Halinowie (podmiot zarządzający) Sołectwo we współpracy z organizacjami pozarządowymi
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie terapii zajęciowej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych, • Wyposażenie sali oraz świetlicy z uwzględnieniem energooszczędności, • Poprawa standardów i dostępności do obiektu socjalnego, • Umożliwienie udziału w zajęciach pozalekcyjnych, warsztatach terapeutycznych, zajęciach z udziałem psychologów na obszarze rewitalizacji w ramach funkcjonalności: społeczno – kulturalnej, edukacyjnej i gospodarczej, • Nastawienie na rozwiązywanie problemów rodzin dysfunkcyjnych i rodzin z problemami o podłożu psychologicznym, w tym dzieci, osób niepełnosprawnych i seniorów,

	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie agresji i sytuacji patogennych w rodzinach mieszkających na obszarze rewitalizacji, • Rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat trudnych i negatywnych zjawisk w rodzinie, • Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doświadczających problemów w rodzinie typu przemoc, nałóg, bezradność, • Wsparcie utworzenia na terenie modernizowanym spółdzielni socjalnej dla osób z terenów do rewitalizacji – dzięki czemu mieszkańcy zaczną się aktywizować zawodowo a jednocześnie wzrośnie poziom zaangażowania społecznego. 				
Sytuacja obecna	<p>Obszar, na którym obecnie znajdują się budynki, mieści się w miejscowości Długa Kościelna. Aktualnie budynki pełnią funkcję wyłącznie mieszkalną, przy czym stan techniczny budynków jest bardzo zły. Budynki zajmują rozległy teren, w sumie jest to 10 lokali o łącznej powierzchni 351,74 m².</p> <p>Teren ten wymaga wsparcia, zapotrzebowanie na funkcjonowanie świetlicy jest bardzo duże (m.in. dane z MOPS), ale nie ma miejsca do prowadzenia zajęć i terapii dla dzieci i dorosłych, nie realizuje się też projektów wspierających rodziny pod kątem psychologicznym i edukacyjnym.</p> <p>Projekt zrealizowany zostanie kompleksowo – dzięki realizacji przedsięwzięcia zagwarantowane zostanie wsparcie doraźne dla osób potrzebujących (pomieszczenia socjalne, pomoc psychoterapeutyczna, edukacyjna) ale także długookresowe wspieranie rodzin (zajęcia, terapie, spółdzielnia socjalna).</p> <p>Jest to projekt innowacyjny, ukierunkowany na pomoc ale też mobilizowanie do aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>				
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy gminy - mieszkańcy obszaru rewitalizacji położonego przede wszystkim w zachodniej części gminy (m. Długa Szlachecka, Długa Kościelna)				
Zakres realizowanych zadań	<p>Modernizacja, rozbudowa i adaptacja budynku na potrzeby socjalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa pomieszczeń: sal i świetlic dla prowadzenia zajęć i terapii - sale dla prowadzenia świetlic środowiskowych - rozbudowa o pomieszczenia dla działalności spółdzielni socjalnej - zagospodarowanie terenu wokół budynku aby stworzyć przyjazną przestrzeń - wyposażenie pomieszczeń na potrzeby realizacji projektu - organizowanie zajęć terapeutycznych, psychoedukacyjnych, doradczych - organizowanie działania świetlicy środowiskowej 				
Lokalizacja projektu	Działka nr 173/1 w m. Długa Kościelna <i>Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji</i>				
Szacowana wartość	3 000 000 zł				
Źródła finansowania (wartość i udział)	krajowe środki publiczne	środki własne gminy	środki prywatne (w tym PPP)	środki UE (EFRR/ EFS/ FS/PROW)	środki z innych źródeł
	150 000 zł (5%) MRPiPS	600 000 zł (20%)		2 250 000 zł (75%)	
Prognozowane rezultaty	<p>Ilościowe: Zmodernizowany obiekt socjalny 1 Ilość zajęć według rodzajów: 6/rok <u>Jakościowe</u>, dotyczące poziomu satysfakcji z poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, z uwagi na:</p>				

	poprawa standardów życia i zdrowia w rodzinie
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Odbiór prac budowlanych Sprawozdawczość MOPS Badania ankietowe mieszkańców (co dwa lata).
Rodzaj (publiczne, prywatne, PPP)	Publiczne, partnerstwo z NGO
Spójność z gminnymi strategiami i planami	Strategia: cel strategiczny C2. Poprawa warunków mieszkalnych i bytowych mieszkańców, cel operacyjny C2.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i wychowania; C2.8 Poprawa dostępności i jakości usług medycznych i pomocy społecznej, C3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców, cały zakres celów operacyjnych (C3.1-C3.10, w tym: C3.1 Inspirowanie inicjatyw obywatelskich; C3.2 Aktywizacja mieszkańców wokół inicjatyw na rzecz całej społeczności lokalnej; C3.3 Działanie na rzecz włączenia społecznego osób starszych, zagrożonych bezrobociem i patologiami oraz niezaradnych życiowo; C3.10 Wspieranie rodzin); zadania realizacyjne: Program rewitalizacji przestrzeni, rozwoju infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej, Budowa, remonty i modernizacja świetlic wiejskich; Wyposażenie świetlic wiejskich i ośrodków kulturalnych; Rozwój infrastruktury społecznej na potrzeby integracji mieszkańców w tym kluby dla mieszkańców, świetlice, biblioteki SRPS: Obszar ubóstwo i wykluczenie społeczne: <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie grupy wolontariuszy, którzy pracowaliby z dziećmi niepełnosprawnymi. • Utworzenie świetlicy środowiskowej jako miejsca pracy wolontariuszy. • Utworzenie świetlicy wsparcia dziennego. Obszar bezrobocie: <ul style="list-style-type: none"> • Zainicjowanie utworzenia Spółdzielni pracy Obszar polityka senioralna: <ul style="list-style-type: none"> • Spółdzielnia pracy
Powiązanie (komplementarność) z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt nr 1. Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych. Projekt nr 3. Internetowy Halinów. Aktywne strony internetowe wsi. Wsparcie komunikacyjne dla mieszkańców, w tym dla osób niepełnosprawnych. Projekt nr 4. „Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych). Przygotowanie świetlic do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Projekt nr 6. Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych. Projekt nr 7. Termomodernizacja budynków publicznych w gminie Halinów. Przygotowanie świetlic/ sal lekcyjnych w budynkach szkolnych i udostępnienie ich również na potrzeby innych grup niż młodzież szkolna. Projekt nr 10. Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu.
Planowany termin realizacji (rozp.-zak.) Harmonogram realizacji	2019 – 2024 Prace projektowe i budowlane II/2018-I/2019 Zagospodarowanie terenu i oddanie do użytku II/2019 Rozpoczęcie działalności bieżącej III/2019
Ryzyka i trudności	Trudność w realizacji przedsięwzięcia bez pozyskania na ten cel środków zewnętrznych.
Wnioskodawca	Gmina Halinów

Osoba do kontaktu	Pracownik Urzędu Miejskiego w Halinowie
-------------------	---

Dodatkowe informacje

Założenia projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków UE są zgodne z następującymi zapisami programów operacyjnych, w ramach których mają być realizowane
RPO WM 2014-2020 Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, Oś Priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. Działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży; Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych) Poddziałanie 10.1.2 Edukacja ogólna w ramach ZIT, Poddziałanie 10.1.4 Edukacja przedszkolna, Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe, Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów, Poddziałanie 10.3.3 Doradztwo edukacyjno – zawodowe w ramach ZIT PROW 2014-2020. Działanie: Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej
Koszty kwalifikowane dróg nie przekraczają 40%
Dotyczy (budowa dróg dojazdowych)

8. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową

Poza projektami podstawowymi, w ramach Programu Rewitalizacji, planowane są również uzupełniające projekty i zadania rewitalizacyjne. Ich docelowa lista będzie tworzona i aktualizowana na podstawie bieżącej identyfikacji zagrożeń, problemów i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizowanego, przedsiębiorców i osób odwiedzających gminę oraz zmian w otoczeniu społeczno-gospodarczym, dokonywanych m.in. poprzez realizację kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wśród tych projektów znajdują się:

- Projekty społeczne:
  - powołanie Klubu Integracji Społecznej oraz Klubów Aktywnych Kobiet, głównie na obszarze rewitalizacji z wykorzystaniem obiektów zmodernizowanych w ramach PR, oraz prowadzonych w pierwszym okresie rozwoju klubów przez animatorów życia społecznego
  - organizacja szkoleń i seminariów zawodowych dla mieszkańców obszarów do rewitalizacji
  - organizacja konkursów i olimpiad wspierających zaangażowanie mieszkańców (w tym dzieci i młodzieży) w różnego rodzaju aktywności lokalne i ponadlokalne
- Projekty wsparcia technicznego obiektów użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji oraz poza tym obszarem, z uwagi na jego oddziaływanie społeczne, funkcjonalne i środowiskowe na obszar rewitalizacji, w tym:
  - Termomodernizacja i / budowa przyszłolnych oczyszczalni ścieków:
    - Zespół szkolno – przedszkolny w Halinowie, ul. Okuniewska 115,

- Zespół szkolno – przedszkolny w Okuniewie, ul. Szkolna 4,
- Zespół szkolno – przedszkolny w Brzezinach, Brzeziny 3,
- Energooszczędne oświetlenie zewnętrzne (ulic, placów i dróg) na obszarze rewitalizacji,
- Ochrona i renowacja obiektów zabytkowych na obszarze rewitalizacji,
- Renowacja stawów – utworzenie kąpieliska i terenu rekreacyjnego w Mrowiskach i Długiej Kościelnej,
- Remont boiska w miejscowości Desno oraz ogrodzenie placu zabaw,
- Ochrona brzegów i zagospodarowanie rzek na terenie obszarów do rewitalizacji.

Wszystkie ww. projekty są oceniane jako w istotny sposób wpisujące się w wypełnienie wizji i celów rewitalizacji.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

W celu zapewnienia synergii działań ukierunkowanych na społeczne i gospodarcze ożywienie obszaru rewitalizacji Program Rewitalizacji określa powiązania pomiędzy poszczególnymi projektami (zob. Karty projektów w rozdz. 7). Powiązania te zapewnią operacyjną i systemową efektywność, skuteczność i trwałość poszczególnych projektów jak i całego Programu, w tym efektywność wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Programie Rewitalizacji została zapewniona dzięki skupieniu zdecydowanej większości projektów wybranych do realizacji na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji. Uwzględniono także powiązania pomiędzy projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, i poza nim (m.in. renowacja Domu Kultury i parku miejskiego) z uwagi na ich znaczące oddziaływanie na obszar rewitalizacji oraz realizację celów rozwojowych gminy. Chodzi tu głównie o przedsięwzięcie rewitalizacyjne Miasto w Aglomeracji, które ma bardzo istotny wpływ na obszar rewitalizacji i w końcowym, synergicznym efekcie ma kluczowe znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Program rewitalizacji przyniesie rezultaty całościowe w obszarze rewitalizacji poprzez wzajemne dopełnianie się i koncentrację przestrzenną poszczególnych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych o znaczeniu społecznym oraz materialnym. Ponadto projekty zaplanowane do realizacji we wschodniej i centralno-zachodniej części obszaru gminy są powiązane z projektami planowanymi do realizacji w mieście Halinów, który z uwagi na swoje znaczenie i położenie naturalnie oddziałuje na obszar rewitalizacji.

Planowane działania i projekty będą przeciwdziałały przenoszeniu się problemów, głównie społecznych, z obszarów zdegradowanych na inne obszary.

W celu zapewnienia komplementarności przestrzennej planuje się od 2017 r. analizę wpływu decyzji w sprawach polityki i gospodarki przestrzennej, podejmowanych przez gminę,

sąsiednie JST oraz przez decyzyjne organy Aglomeracji Warszawskiej (także w ramach ZIT), na skuteczność programu rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w PR, wzajemnie się dopełniają, przez co zapewnione są ich kompleksowość tematyczna oraz całościowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym).

Przykładem komplementarności problemowej jest powiązanie projektów modernizacji i termomodernizacji obiektów publicznych oraz projektów ściśle społecznych, które w większości przypadków będą realizowane w zmodernizowanych obiektach (spójność problemowa projektów jest opisana Kartach projektów (rozdział 7).

Każdy projekt rewitalizacyjny ma zapewnioną skuteczność poprzez powiązanie każdego z nich oraz poszczególnych działań projektowych ze strategią gminy oraz innymi dokumentami planistycznymi gminy. Przyszłe aktualizacje tych dokumentów będą prowadzone z uwzględnieniem relacji i wpływu na PR i będą uwzględniały aspekty operacyjne działań Urzędu Miejskiego w Halinowie i jej jednostek organizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem:

- koordynacji tematycznej i organizacyjnej działań mających wpływ na obszary zdegradowane,
- szans i zagrożeń wynikających z pogłębionej i usystematyzowanej analizy sytuacji społecznej, demograficznej, ekonomicznej i przestrzennej
- analizy zjawisk kryzysowych i ryzyk na obszarze powiatu, Aglomeracji Warszawskiej oraz województwa.

Po przeprowadzeniu rewitalizacji obszar rewitalizacji będzie się charakteryzował stanem i będzie zgodny z wizją i kierunkami rewitalizacji opisanymi w rozdziałach 5 i 6.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

System zarządzania programem rewitalizacji, jest częścią systemu zarządzania gminą, bazującego na efektywnym współdziałaniu właściwych zadaniowo komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Halinowie oraz gminnych jednostek organizacyjnych, ale także w miarę potrzeb, planów współpracy i wymogów projektowych na współdziałaniu instytucjonalno-proceduralnym z podmiotami/partnerami społecznymi i gospodarczymi. System procesowego wdrażania i realizacji PR jest umiejscowiony w strukturach Urzędu miejskiego oraz powiązany z działaniami wszystkich komórek funkcjonalnych urzędu stosownie do Statutu Urzędu Miejskiego w Halinowie, zapisów regulaminu organizacyjnego urzędu i jednostek organizacyjnych gminy a także regulaminu kontroli zarządczej na poziomie urzędu (I stopień) oraz jednostek organizacyjnych gminy (II stopień kontroli zarządczej). Wszystkie komórki organizacyjnych struktur gminnych, odpowiedzialne za operacyjne działania na rzecz wypełniania strategii gminy, celów rewitalizacyjnych oraz sektorowych i za świadczenie usług w zakresie zadań własnych gminy, podlegają kierownikowi urzędu, którym jest Burmistrz gminy. Burmistrz, jako organ wykonawczy gminy, z udziałem kierownictwa urzędu i gminnych

jednostek organizacyjnych podejmuje decyzje, które mają na celu efektywne oraz skuteczne realizowanie celów rewitalizacyjnych w szerszym kontekście strategicznym i partycypacyjnym.

Komplementarność międzyokresowa

Projekty uwzględnione w PR, na okres programowania 2014-2020 i poza ten okres do roku 2024, szczególnie te o charakterze społecznym, stanowią po części uzupełnienie przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych zrealizowanych w ramach funduszy przedakcesyjnych oraz polityki spójności 2007-2013, co gwarantuje zachowanie ciągłości programowej w rozwoju gminy.

Dotychczasowe sposoby wspierania procesów rewitalizacji, ze środków zewnętrznych w tym unijnych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013, były realizowane w miarę pojawiających się możliwości operacyjnych i finansowych, chociaż bez stosowania w realizowanych projektach terminu rewitalizacja. Na obszarach rewitalizacji zrealizowano w latach 2007-2013 następujące projekty współfinansowane z funduszy UE i krajowych:

- Radosna szkoła – modernizacja placów zabaw przy szkołach w Cisiu, Chobocie
- Budowa Sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno Przedszkolnym w Cisiu,
- Organizacja zaplecza boiska sportowego wraz z trybunami w Długiej Kościelnej.

Realizacja tych projektów została oceniona przez mieszkańców, kierownictwo gminy oraz Instytucje Zarządzające pozytywnie jako wnoszące wkład w całościowy, zrównoważony rozwój gminy. Ten fakt był podkreślany niejednokrotnie na spotkaniach z mieszkańcami, którzy początek najbardziej dynamicznych zmian w gminie określają na rok 2010.

Projekty stanowią bazę infrastrukturalną, środowiskową i techniczną dla dalszego, skutecznego wdrażania nowych projektów opisanych w Programie rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zapisane w Programie Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016 – 2024 mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą, w tym EFRR, EFS, FS, PROW, krajowe środki publiczne. PR zakłada także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji, nie wykluczając wspólnej realizacji projektów w formule partnerstwa publiczno-prywatnego/ESCO. Wszystkie one stanowią niezbędne uzupełnienie środków własnych gminy.

10. Indykatory plan finansowy

Indykatory (orientacyjne) ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć i projektów, z indykatorywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020, publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE)

W ramach prac nad Programem Rewitalizacji, w ramach procesu partycypacyjnego, wybrano 11 projektów o znaczeniu podstawowym dla wypełnienia wizji i realizacji celów rewitalizacji na łączną, orientacyjną kwotę 26 380 000 zł.

Są one wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 1. Indykatoryne ramy finansowe przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

LP.	Nazwa projektu	Wartość szacunkowa (w PLN)	Środki własne (w PLN)	Środki zewnętrzne
1	Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych	2 730 000	546 000	2 184 000 RPO PROW
2	Lokalny EKOPark eksperymentalny	1 150 000	575 000	575 000 RPO PROW
3	Internetowy Halinów. Aktywne strony internetowe wsi	400 000	300 000	100 000 RPO PROW
4	„Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych)	500 000	100 000	400 000 RPO
5	Historyczne oblicze gminy Halinów. Projekt historyczno-przestrzenno-internetowy	300 000	60 000	240 000 RPO PROW Min. Turystyki
6	Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych	8 000 000	6 400 000	1 600 000 RPO
7	Termomodernizacja budynków oświatowych w gminie Halinów	2 500 000	250 000	2 250 000 RPO ESCO WFOŚiGW
8	Budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych na obszarze rewitalizacji	3 000 000	450 000	2 550 000 RPO Powiat
9	Przystosowanie parkingu zlokalizowanego przy stacji PKP Cisie do funkcji „Parkuj i jedź”	800 000	80 000	720 000 RPO
10	Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu	4 000 000	400 000	3 600 000 RPO, Min. Kultury i Dziedzictwa Narodowego
11	Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych	3 000 000	600 000	2 400 000 RPO, Min. Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
RAZEM:		26 380 000	9 761 000	16 619 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart zadań (rozdział 7)

Indykacyjny harmonogram realizacji przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych jest przedstawiony w tabel nr 2.

Tabela 2. Indykacyjny harmonogram realizacji przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

LP.	Nazwa projektu	Czas realizacji (w latach)
1	Jesteśmy u siebie. CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ i Kluby ludzi aktywnych	2017 - 2024
2	Lokalny EKOPark eksperymentalny	2017 - 2024
3	Internetowy Halinów. Aktywne strony internetowe wsi	2017 - 2024
4	„Informatyk” (kształcenie i doskonalenie w zakresie kompetencji informatycznych)	2017 - 2020
5	Historyczne oblicze gminy Halinów. Projekt historyczno-przestrzenno-internetowy	2017 - 2019
6	Modernizacja/rozbudowa placówek oświatowych i integracyjnych	2017 - 2024

LP.	Nazwa projektu	Czas realizacji (w latach)
7	Termomodernizacja budynków oświatowych w gminie Halinów	2018 - 2019
8	Budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych na obszarze rewitalizacji	2018 - 2020
9	Przystosowanie parkingu zlokalizowanego przy stacji PKP Cisie do funkcji „Parkuj i jedź”	2018 - 2019
10	Renowacja Domu Kultury i parku miejskiego w Halinowie. Poprawa funkcjonalności społecznej obiektu	2018 - 2024
11	Modernizacja budynku socjalnego w Długiej Kościelnej oraz adaptacja pomieszczeń na świetlicę środowiskową i miejsce terapii zajęciowej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych	2019 - 2024

Do Programu rewitalizacji Gminy Halinów włączono także inne, uzupełniające projekty przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne, które w miarę możliwości finansowych i operacyjnych gminy i innych partnerów, będą realizowane w celu możliwie pełnego osiągnięcia celów rewitalizacji.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych interesariuszy w proces rewitalizacji

Jednym z najważniejszych zadań związanych z opracowywaniem Programu Rewitalizacji była identyfikacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji i beneficjentów planowanych projektów rewitalizacyjnych, opracowanie zasad i trybu komunikacji społecznej i działań partycypacyjnych, pozwalających na włączenie wszystkich zainteresowanych w proces analizy problemów oraz planowania rewitalizacji w gminie.

Komunikacja i współpraca była prowadzona z włączeniem wszystkich mieszkańców gminy, radnych, sołtysów, aktywnych społeczności sołectkich, lokalnych organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców działających na obszarze gminy.

Przez cały czas trwania prac nad rewitalizacją działała dedykowana strona internetowa (zakładka na internetowej oficjalnej stronie gminy), na której zamieszczano niezbędne informacje o celach, zasadach i specyfice prac nad Programem, terminach spotkań, projektach dokumentów, które podlegały opiniowaniu społecznemu, formularzy konsultacji, sprawozdań z postępu prac. Strona służyła także jako narzędzie prowadzenia ankietyzacji mieszkańców *on-line*.

W trakcie opracowywania PR przeprowadzono kilkanaście spotkań z interesariuszami, prowadzonych w formie spotkań informacyjnych, konsultacji (dot. one proponowanych obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz projektu Programu rewitalizacji), warsztatów, wywiadów, spotkań indywidualnych i wywiadów fokusowych.

Spotkania które odbywały się na etapie prac diagnostycznych, pozwoliły na sprecyzowanie oczekiwań i wiedzy dotyczącej problemów i oczekiwań społecznych, określenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz, w etapie programowania rewitalizacji, na wybór

projektów rewitalizacyjnych oraz uzyskanie deklaracji dotyczących włączenia interesariuszy w realizację planowanych projektów na etapie wdrażania Programu.

Współpraca z interesariuszami pozwoliła na precyzyjne określenie potrzeb i oczekiwań społecznych, obszarów zaniedbanych (obszaru zdegradowanego) i obszaru rewitalizacji, projektów wdrożeniowych, ale także pobudzenie aktywności części mieszkańców gminy i lokalnie działających organizacji pozarządowych.

Szczegółowy opis procesu partycypacji społecznej w ramach tworzonego Programu rewitalizacji został określony w rozdziale VII Diagnozy (zał. nr 1 do PR), która opisuje m.in. rodzaj przeprowadzonych spotkań, ilość, podmioty uczestniczące, wnoszone uwagi i wnioski.

Na etapie wdrażania PR, podstawową metodą uspołeczniania jego realizacji, będą cykliczne spotkania Zespołu ds. rewitalizacji oraz zespołów realizujących poszczególne projekty rewitalizacyjne z beneficjentami tych projektów oraz innymi interesariuszami. Wnioski ze spotkań oraz informacje uzyskiwane od mieszkańców w formie ustnej, pisemnej lub w wyniku prowadzenia zebrań i badań ankietowych, będą ważnym elementem monitoringu i ewaluacji PR, i przesłanką do jego aktualizacji, jak również modyfikowania działań operacyjnych w poszczególnych projektach.

Podstawowymi sposobami komunikacji i partycypacji w pracy bieżącej w ramach PR będą: stałe godziny przyjmowania osób (interesariuszy) przez Sekretarza Gminy (przewodniczącego Zespołu; planuje się przyjmowanie interesariuszy w poniedziałki w godz. 10-13); nadal będzie funkcjonowała zakładka „rewitalizacja” na stronie internetowej gminy, aktualizowana na bieżąco o dane i informacje dotyczące realizacji PR; zostanie ona uzupełniona o formularz kontaktowy.

Interesariusze rewitalizacji będą mieli wpływ na wybór kryteriów włączania proponowanych nowych projektów do PR, aktualizację listy projektów rewitalizacyjnych, będą włączani w tworzenie zakresu i wniosków projektowych, a także ich monitoring. Interesariusze/beneficjenci będą mieli pełny dostęp do informacji o rewitalizacji oraz możliwości formułowania wniosków dotyczących skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych oraz ich całościowej oceny.

W przypadku zgłaszania nowych projektów przewiduje się możliwość współpracy grup inicjatywnych z Burmistrzem i Sekretarzem Gminy oraz osobami tworzącymi strukturę wdrożeniową PR w Urzędzie Miejskim w Halinowie, w ramach Zespołu ds. rewitalizacji oraz podzespołów zadaniowych.

Ważnym mechanizmem partycypacyjnym będą również zebrania wiejskie, szczególnie prowadzone na obszarze rewitalizacji, poprzez wprowadzenie w porządek zebrań spraw dotyczących PR. Inną, planowaną formą włączania interesariuszy jest uruchomienie internetowego Forum społecznego poświęconego sprawom gminy i jej mieszkańców, w kontekście strategii oraz rewitalizacji.

Sprawy związane z realizacją procesów rewitalizacyjnych będą też przedmiotem ukierunkowanych strategicznie działań gminy, prowadzonych w ramach przepisów prawa powszechnego i miejscowego.

12. Opis struktury i systemu zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Za wdrażanie, aktualizację, monitoring i ewaluację Programu Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016 - 2024 będzie odpowiadać Burmistrz Halinowa, jako organ wykonawczy Gminy, we współpracy z organem stanowiącym, kierownictwem Urzędu, oraz Zespołem ds. rewitalizacji, powołanym Zarządzeniem Nr 145/2016 Burmistrza Miasta Halinowa w dniu 6 września 2016 r.

Efektywne i skuteczne realizowanie PR będzie angażowało strukturę organizacyjną Gminy i jej jednostek organizacyjnych, w tym szczególnie Wydziały, Referaty, samodzielne stanowiska pracy i gminne jednostki organizacyjne, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu ds. rewitalizacji.

Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji został powołany na okres tworzenia i obowiązywania Programu Rewitalizacji.

Zgodnie z Zarządzeniem przewodniczącym Zespołu jest Sekretarz Gminy Halinów, a w jego skład wchodzi przedstawiciele Referatu Geodezji i Planowania Przestrzennego, Wydziału Gospodarki Komunalnej i Inwestycji, Referatu Finansowo-Budżetowego, pracownik zajmujący samodzielne stanowisko ds. Koordynowania i Rozliczania Projektów z Funduszy Europejskich, Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W pracach Zespołu zadaniowego mogą uczestniczyć osoby spoza jego grona zaproszone przez Przewodniczącego lub członków zespołu, w porozumieniu z Przewodniczącym, w charakterze doradców lub ekspertów. Z zespołem zadaniowym współpracują także: Radni Rady Miejskiej w Halinowie, interesariusze zewnętrzni, lokalna społeczność oraz inne gremia wspierające a także eksperci z zewnątrz.

Zakres zadań Zespołu zadaniowego obejmuje: gromadzenie, dostarczanie i analiza danych, identyfikacja problemów, wskazywanie możliwości eliminacji przeszkód w realizacji zadań, opiniowanie i rekomendowanie propozycji zmian PR, współpraca przy wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych, monitorowanie projektów realizowanych w ramach PR, upowszechnianie informacji o PR m.in. za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miejskiego oraz prasy lokalnej.

Zespołem kieruje Przewodniczący zespołu. Prace zespołu zadaniowego mogą mieć charakter spotkań roboczych, konsultacji, prac terenowych, warsztatów w terminach i składzie uzależnionym od potrzeb. Harmonogram prac Zespołu zadaniowego ustalany jest na bieżąco, przy uwzględnieniu potrzeb przygotowania i realizacji Programu Rewitalizacji.

Kluczową kompetencją Zespołu jest zapewnienie właściwego zarządzania Programem, w tym koordynacji współpracy pomiędzy różnymi, publicznymi i prywatnymi interesariuszami rewitalizacji. Skład Zespołu zapewnia aktywny wpływ na procesy planistyczne i operacyjno-proceduralne gminy, które mają wpływ na prowadzenie rewitalizacji.

Burmistrz Halinowa wraz z Zespołem ds. rewitalizacji będą na bieżąco współpracowali ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego i jej jednostkami organizacyjnymi, w tym szczególnie właściwymi w sprawach pomocy społecznej, kultury, edukacji, finansowo-podatkowych, oraz z podmiotami społecznymi i gospodarczymi. W ramach struktury gminy realizacja zadań/projektów zlecona będzie tym jednostkom i podmiotom, które posiadają najlepsze kompetencje wykonawcze, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej lub organizacji pozarządowych. Przewiduje się ścisłą, zadaniową współpracę pomiędzy Zespołem ds. rewitalizacji a podmiotami publicznymi i prywatnymi, zaangażowanymi w realizację projektów rewitalizacyjnych.

Zespół ds. Rewitalizacji jest także odpowiedzialny za promocję PR, współpracę w tym zakresie z radnymi gminy, sołtysami, mieszkańcami gminy, innymi interesariuszami a także wykonawcami PR.

Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania kontrolnego oraz wdrażania zadań opisane zostało w Kartach projektów oraz rozdziałach poświęconych systemowi zarządzania, monitorowania i oceny programu; jest uzupełnieniem działań podejmowanych zgodnie z regulaminem Kontroli zarządczej.

Na koszty zarządzania operacyjnego PR składają się koszty ogólne wydatków na promocję, wyposażenie, materiały i usługi związane z realizacją Programu rewitalizacji, wydatkowanych przez cały czas trwania PR, w szacunkowej wysokości: 3600 zł/rok, ponoszonych przez Urząd Miejski zgodnie z corocznie uchwalanym budżetem Gminy.

Ramowy harmonogram dla prac związanych z wykonywaniem działań określonych w PR w Urzędzie Miejskim do 2024 r. zakłada następujące działania:

- przygotowywanie i wdrażanie zaplanowanych działań, projektów, inwestycji;
- organizacja spotkań konsultacyjnych, informacyjno-promocyjnych,
- przygotowywanie corocznych planów działań i sprawozdań;
- podejmowanie działań społecznych w celu zaangażowania mieszkańców w realizacji zadań;
- bieżący monitoring obszarów zdegradowanych i podobszarów objętych rewitalizacją
- aktualizacja PR (w zależności od potrzeb, indykatywnie co 3 lata)
- ewaluacja średniookresowa PR,
- ewaluacja końcowa PR.

Ramowy harmonogram realizacji LPR został opisany w tab. 3.

Tabela 3. Ramowy harmonogram realizacji LPR

Lp.	Nazwa działania	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1	Opracowanie i uchwalenie programu rewitalizacji.									
2	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazanych w programie rewitalizacji									
3	Monitoring wdrażania programu rewitalizacji									
4	Aktualizacja programu rewitalizacji									
5	Partycypacja i promocja programu rewitalizacji									

6	Ewaluacja śródkresowa wdrażania programu rewitalizacji									
7	Ewaluacja końcowa wdrażania programu rewitalizacji									

Źródło: Opracowanie własne

Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Gminy Wieloletnim Planem Inwestycyjnym, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi. Zapewni to spójność i komplementarność powiązania środków wydatkowanych w ramach PR z wydatkowanymi w ramach realizacji projektów zapisanych w strategii gminy i jej planach sektorowych.

Przygotowanie wymaganej dokumentacji projektowej, dokumentowanie i rozliczanie realizacji projektu należy z reguły do wykonawcy projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Dokumentacja ta jest dostępna w każdej chwili na żądanie Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji.

W przypadku projektów współfinansowanych ze środków UE lub innych źródeł publicznych wnioski o dofinansowanie projektu jest przygotowywany przez Zespół. Po jego zatwierdzeniu przez Burmistrza Halinowa zostaje on złożony do właściwej Instytucji.

W ramach aktualizacji, monitoringu i oceny Programu Zespół ds. rewitalizacji angażuje, w ramach współpracy instytucjonalnej, nie tylko gminne jednostki organizacyjne i lokalne organizacje społeczne i gospodarcze, ale także policję, PUP oraz PCPR w Mińsku Mazowieckim.

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

System monitoringu i ewaluacji działań będzie powiązany z systemem monitoringu i oceny Strategii Rozwoju Gminy Halinów oraz innych dokumentów planistycznych gminy w ramach rozbudowanej kontroli projektowej i zarządczej.

Monitoring realizacji Programu Rewitalizacji będzie analizował ilościowo i jakościowo stan zaawansowania jego wykonania, odnosząc się miar i wskaźników, którymi będą mierzone produkty i rezultaty poszczególnych projektów. Wskaźniki monitoringu są opisane w kartach poszczególnych projektów (rozdział 7). Kluczowe, syntetyczne wskaźniki monitoringu i ewaluacji są opisane w tab. 4.

Tabela 4. Kluczowe wskaźniki efektywności i skuteczności programu rewitalizacji

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródła danych i częstotliwość oceny
Liczba zrealizowanych projektów społecznych	0	18	Ewidencja gminna i MOPS
Liczba zmodernizowanych budynków (obiekt)	0	7	Ewidencja gminna i projektowa, audyty po zakończeniu prac
Liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (obiekt)	0	2	Ewidencja gminna i projektowa
Liczba nowych imprez plenerowych	0	15	Ewidencja gminna, MOPS i

			organizacji społecznych
Liczba animacji, doradztwa, zajęć spotkań i warsztatów/rok	0	22	Ewidencja gminna, projektowa, MOPS i organizacji społecznych
Wzrost liczby osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów	0	30%	Ewidencja gminna

Źródło: opracowanie własne

System monitoringu działań Programowych będzie prowadzony na bieżąco. Postępy w realizacji projektów i zadań uwzględnionych w PR będą raportowane raz na rok, w formie sprawozdań realizatorów projektów. Sprawdzania te będą przesyłane do Zespołu ds. Rewitalizacji i będą zawierały informacje nt.: wykonanego harmonogramu rzeczowo-finansowego zadań, w porównaniu do planów; wskaźników osiągniętych produktów i rezultatów; zespołu wykonawczego i aktywności poszczególnych członków tego zespołu, problemów realizacyjnych oraz ryzyka projektowego, zasobów wydatkowanych i planowanych, niezbędnych do skutecznego zrealizowania projektu, a także listę działań na kolejny rok.

Dane gromadzone i przesyłane będą do końca marca.

Będą one gromadzone i agregowane w sukcesywnie doskonalonej bazie danych dotyczącej strategii i rewitalizacji. Zakłada się pełną integrację bazy danych ilościowych i jakościowych powstałej na etapie prac diagnostycznych PR z bazą danych monitoringowych i ewaluacyjnych analizującą realizację Strategii i innych planów gminnych. Docelowo, w roku 2018, powstanie zintegrowana baza informatyczna, pozwalająca na zbieranie i agregowanie danych w różnych przekrojach problemowych i tematycznych, ilościowych i jakościowych oraz na ocenę całego PR i jej spójności ze Strategią i innymi dokumentami planistycznymi.

Wykonawcy (podmioty odpowiedzialne za realizację projektów: jednostki i podmioty publiczne, społeczne, podmioty prywatne wydatkując lub korzystające ze środków na rewitalizację) oprócz sprawozdań rocznych, przygotowują raporty końcowe z wykonanych prac, po zakończeniu i rozliczeniu projektów.

Zespół ds. Rewitalizacji, na podstawie otrzymanych sprawozdań i raportów oraz bazy danych, wykorzystując metodologię i narzędzia kontroli zarządczej, opracowuje sprawozdania roczne, które zawierają:

- wskaźniki efektywności i skuteczności realizacji celów i projektów rewitalizacji, z wyodrębnieniem projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych,
- analizę przyczyn i uzasadnienie zmian zaplanowanych działań projektowych,
- analizę przyczyn braku zrealizowania lub znaczącego opóźnienia w realizacji projektów zapisanych w PR,
- analizę ryzyka,
- wyniki badań jakościowych, w tym ankiet,
- wnioski i zalecenia dotyczące realizacji/ aktualizacji PR.

Sprawozdania roczne przekazywane są Burmistrzowi gminy do 30 marca, po czym kierowane są przez niego do Komisji Stałych Rady Gminy Halinów. Podczas obrad Komisji omawiane są wyniki monitoringu, harmonogramy projektów i zadań oraz formułowane wnioski dotyczące projektów i zadań planowanych do realizacji w kolejnym roku budżetowym a także wnioski

dotyczące aktualizacji PR, z zastrzeżeniem jej spójności ze Strategią i innymi dokumentami planistycznymi gminy.

Na najbliższej, po spotkaniach Komisji, sesji Rady Gminy, Burmistrz przedstawia, do zatwierdzenia, wyniki i wnioski z realizacji PR i projektów rewitalizacyjnych, wraz z listą projektów rewitalizacyjnych i zadań, proponowanych do uwzględnienia w budżecie Gminy na kolejny rok oraz opcjonalnie projekt aktualizacji PR (w powiązaniu z projektem aktualizacji Strategii rozwoju Gminy oraz innych dokumentów planistycznych gminy).

Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z Burmistrzem, Urzędem Miejskim i wykonawcami projektów, dokonuje ewaluacji PR i opracuje Raporty ewaluacyjne (średniookresowy i końcowy).

Ewaluacja PR będzie prowadzona zgodnie z zasadami kontroli zarządczej i będzie analizowała:

- trafność PR – czy wyznaczone cele PR i projektów oraz sposób ich realizacji stanowią realną odpowiedź na zdiagnozowane problemy i potrzeby społeczne,
- efektywność PR – relację uzyskanych efektów do poniesionych nakładów,
- skuteczność – stopień zrealizowania zaplanowanych celów,
- użyteczność – zgodność osiągniętych efektów (produkty/usługi i rezultaty) z potrzebami lokalnej społeczności,
- trwałość – odczuwalne społecznie oddziaływanie PR w dłuższej perspektywie czasowej (do roku 2030).

Raporty ewaluacyjne będą w załączeniu zawierać podsumowanie najważniejszych informacji i wniosków ze sprawozdań opracowywanych przez cały okres obowiązywania Programu Rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016 – 2024.

Raporty będą przekazywane Radzie Miejskiej, a także podane do publicznej wiadomości, poprzez ich zamieszczanie na stronie internetowej Gminy.

Wskaźniki monitoringu i oceny PR będą pozyskiwane głównie z następujących źródeł:

- sprawozdawczości urzędu gminy, jednostek organizacyjnych gminy i przedsiębiorstwa komunalnego,
- sprawozdawczości partnerów społecznych i prywatnych, realizujących swojej zadania w oparciu o plany współpracy i umowy partnerskie,
- sprawozdawczości z realizowanych projektów, w tym sprawozdawczości i rozliczeń projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych,
- wyników procesów partycypacyjnych, w tym ankiet dla interesariuszy rewitalizacji,
- budżetu Gminy i sprawozdawczości budżetowej,
- ewidencji i baz danych będących w dyspozycji Gminy lub innych uprawnionych podmiotów,
- statystyki publicznej.

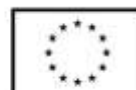
Załącznik nr 1 do Programu rewitalizacji dla Gminy Halinów na lata 2016-2024

**Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji
na terenie gminy Halinów**

Warszawa, grudzień 2016

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
I. METODOLOGIA	3
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY HALINÓW	4
2.1 Obszar przestrzenno-funkcjonalny	5
2.2 Obszar społeczny.....	6
2.3 Obszar gospodarczy.....	12
2.4 Obszar techniczny	14
2.5 Obszar środowiskowy	19
III. ANALIZA DANYCH FAKTOGRAFICZNYCH	20
IV. ANALIZA WSKAŹNIKÓW ZJAWISK NEGATYWNYCH	25
4.1 Obszar społeczny.....	25
4.2 Obszar gospodarczy.....	30
4.3 Obszar funkcjonalno-przestrzenny	32
4.4. Obszar techniczny.....	33
4.5. Obszar środowiskowy	35
V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	36
VI. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI - ZAŁOŻENIA.....	39
VII. PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH, WARSZTATU DIAGNOSTYCZNEGO, SPOTKAŃ GRUPOWYCH i KONSULTACJI	41
7.1. Badania ankietowe	41
7.2 Uwagi, wnioski respondentów zgłoszone badaniu ankietowym.....	44
7.3 Podsumowanie warsztatu diagnostycznego	47
7.4 Zestawienie uwag i komentarzy ze spotkań grupowych.....	49
PODSUMOWANIE	58

WSTĘP

Diagnoza stanowi podsumowanie badań i analiz służących wytyczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Halinów.

Celem przeprowadzonych badań i analiz, poszerzonych o wyniki spotkań i konsultacji społecznych umożliwiającą uwzględnienie uwag oraz wniosków uczestników procesu partycypacyjnego, było przygotowanie podstaw do wytyczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Podstawą do analizy były dane faktograficzne (statystyczne) przygotowane przez odpowiednie Wydziały Urzędu Miejskiego oraz przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, policję, szkoły, Zakład Komunalny w Halinowie, Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim.

W celu poszerzenia zakresu analiz faktograficznych zagregowane dane uzyskane z baz lokalnych były uzupełnione o dane z Głównego Urzędu Statystycznego, Banku Danych Lokalnych oraz dokumenty strategiczne i planistyczne.

Dodatkowo przeprowadzone zostały badania ankietowe oraz diagnostyczne spotkania warsztatowe i spotkania o charakterze wywiadów grupowych i indywidualnych z przedstawicielami interesariuszy.

Kryteria wyboru obszarów oraz wyniki diagnozy przedstawiono w trakcie spotkań i konsultacji społecznych.

Szczegółowy opis potencjałów i potrzeb dla wybranych podobszarów rewitalizacji został opisany w rozdziale 4 Programu rewitalizacji.

I. METODOLOGIA

Zbieranie danych obejmowało szereg aspektów związanych ze wskaźnikami kryzysowości w pięciu obszarach: społecznym, gospodarczym, funkcjonalno-przestrzennym, środowiskowym, technicznym. Przyjęto, że jednostkami funkcjonalnymi będą sołectwa i trzy podobszary miejskie.

W związku z tym, że obszary wiejskie w wymiarach społecznym, gospodarczym i pozostałych trzech, branych pod uwagę w analizach, są znacznie mniej zróżnicowane w porównaniu do obszarów miast, przyjęto, że wykazanie różnic między jednostkami funkcjonalnymi w gminie Halinów wymaga użycia większej liczby wskaźników przy jednoczesnym poszerzeniu zakresu wartości wskaźników koncentracji badanych cech uznanych za przejaw kryzysowości. Dodatkowym powodem poszerzenia liczby wskaźników oraz zakresu wartości wskaźników uznanych za przejaw kryzysowości było duże zróżnicowanie w liczbie mieszkańców oraz w wielkości powierzchni poszczególnych jednostek funkcjonalnych.

Przyjęty do analiz zestaw wskaźników wynikał po pierwsze z dostępności danych do analiz. W gminie znaczna część danych zagregowanych została specjalnie przygotowana, z podziałem na przyjęte jednostki funkcjonalne, pod kątem wymagań programu rewitalizacji. Po drugie, w zestawieniach wybrano te wskaźniki, które wskazywały na zróżnicowanie pomiędzy jednostkami funkcjonalnymi, pominięto natomiast wskaźniki, nie dające podstaw do wskazania różnic pomiędzy sołectwami i obszarami miejskimi na terenie gminy.

Badania i analizy obejmowały: zebranie i uporządkowanie danych faktograficznych (statystycznych), przygotowanych na potrzeby zaplanowanych analiz, przeprowadzenie warsztatów diagnostycznych, spotkań, wywiadów indywidualnych i wywiadów w formule FGI (grupa fokusowa), badań ankietowych, warsztatów, tj. spotkań z udziałem przedstawicieli interesariuszy, w tym mieszkańców, przedstawicieli organizacji poza-

rządowych, przedsiębiorców, pracowników Urzędu Miasta i Gminy i jednostek gminnych (Miejski Ośrodek Kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Komunalny).

Poszczególne etapy prac zakładały:

- przygotowanie szczegółowej analizy w 5 obszarach, w układzie wydzielonych jednostek funkcjonalnych: sołectw i obszarów miejskich, bazującej na 40 wskaźnikach opisujących koncentrację zjawisk negatywnych w układzie przestrzennym,
- przeprowadzenie badania ankietowego, którego celem było zidentyfikowanie głównych problemów,
- przeprowadzenie warsztatu diagnostycznego, którego celem było zidentyfikowanie problemów ze wskazaniem lokalizacji,
- przeprowadzenie spotkań, wywiadów indywidualnych i grupowych i konsultacji z udziałem przedstawicieli interesariuszy,
- przeprowadzenie analiz zgromadzonych materiałów i wyników badań.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY HALINÓW

Gmina Halinów¹ położona jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w najbliższym otoczeniu Warszawy (10 kilometrów od jej wschodnich granic). Od wschodu sąsiaduje z gminą Dębe Wielkie, od północy z Gminą Zielonka, od zachodu z miastem Sulejówką i od południa z gminą Wiązowna. Lokalizacja gminy mieści się w trans-europejskim korytarzu transportowym Wschód-Zachód, w paśmie podwyższonej aktywności gospodarczej, wzdłuż jednego z głównych kierunków rozwoju aglomeracji warszawskiej.

Rys. 1 Położenie Gminy Halinów

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju na lata 2016-2026

Przez teren Gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu transeuropejskim relacji: Berlin-Poznań-Warszawa-Terespol-Moskwa, odcinek drogi krajowej nr 2 Świecko-Poznań-Warszawa-Siedlce-Terespol oraz odcinek linii kolejowej E-20 Kunowice-Poznań-Warszawa-Siedlce-Terespol (na terenie gmi-

¹ Charakterystyka gminy Halinów oparta jest w znacznym stopniu na aktualnej *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016-2025* oraz na *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Halinów do 2020*.

ny znajdują się dwa przystanki kolejowe). Gmina Halinów podzielona jest na 22 jednostki pomocnicze – sołectwa: Brzeziny, Budziska, Cisie, Chobot, Desno, Długa Kościelna, Długa Szlachecka, Grabina, Hipolitów, Józefin, Kazimierów, Królewskie Brzeziny, Krzewina, Michałów, Mrowiska, Nowy Konik, Okuniew, Stary Konik, Wielgolas Brzeziński, Wielgolas Duchnowski, Zagórze, Żwirówka.

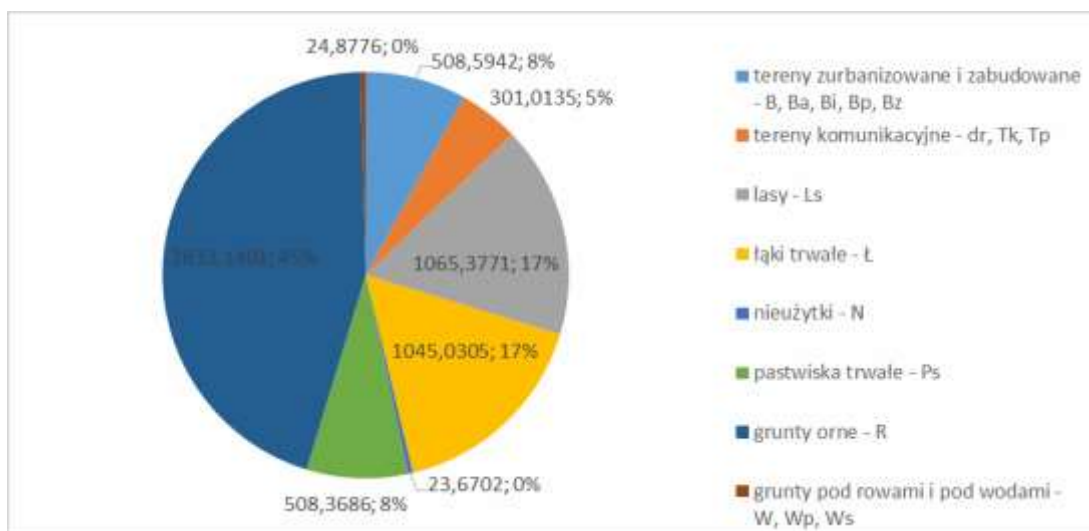
Obszar gminy Halinów znajduje się w obszarze Równiny Wołomińskiej, która jest częścią Niziny Środkowo-mazowieckiej. Tereny leśne stanowią 14,14% ogólnej powierzchni Gminy (dane GUS z roku 2015). Lasy ochronne na terenie gminy Halinów, będące własnością Skarbu Państwa, znajdują się na terenie sołectw: Chobot, Budziska, Cisie, Desno, Długa Kościelna, Hipolitów, Długa Szlachecka, Królewskie Brzeziny, Michałów, Mrowiska, Nowy Konik, Okuniew, Wielgolas Duchnowski.

Północna i południowa część gminy Halinów jest częścią Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – w jego skład wchodzi tereny zieleni towarzyszące zabudowie, w tym zadrzewienia, zakrzewienia, trawniki, zbiorniki wodne powierzchniowe i uprawy rolne. Szersza prezentacja gminy Halinów jest zawarta w aktualnej *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016-2025*.

2.1 OBSZAR PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Halinów (SUiKZP) sporządzone w latach 2008-2010, a przyjęte uchwałą Nr XXXVIII/333/10 Rady Miejskiej w Halinowie z dnia 11 marca 2010 roku, określa kierunki przeznaczenia terenów w gminie Halinów w zakresie zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej czy terenów zieleni. Wobec dynamicznych procesów urbanizacyjnych w gminie, zmian obowiązujących aktów prawnych, wniosków mieszkańców oraz konieczności przeprowadzenia korekt dotyczących zagospodarowania przestrzennego gminy, w przyszłości może zajść potrzeba aktualizacji SUiKZP, która umożliwi prowadzenie właściwej, zrównoważonej polityki przestrzennej gminy.

Wykres 1 Struktura użytkowania terenu w Gminie Halinów [w ha]

Źródło: Ewidencja gruntów Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim (za Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016-2025)

Tabela 1. Funkcje terenów w obowiązującym SUIKZP Gminy Halinów (bez istniejących dróg)

Przeznaczenie terenu	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy w powierzchni Gminy [%]
M1 – tereny wielofunkcyjne z dominującym udziałem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1 180,26	18,71
M1z – obszary wskazane pod zabudowę położone na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi	130,38	2,07
M1L – obszary wskazane do zabudowy na terenach leśnych	17,75	0,28
M2 – tereny wielofunkcyjne o dominującym udziale zabudowy mieszkaniowej z udziałem zabudowy zagrodowej	856,55	13,58
M2z – obszary wskazane pod zabudowę położone na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi	33,97	0,54
Up – tereny wydzielonych usług publicznych	28,14	0,45
AG1 – tereny aktywności gospodarczej	334,69	5,30
AG1L – tereny aktywności gospodarczej na obszarach leśnych	3,27	0,05
AG2 – tereny aktywności gospodarczej przekształcone z funkcji mieszkaniowej	246,14	3,90
E1 – tereny rekreacyjne ogólnodostępne	21,63	0,34
E2 – tereny rekreacyjne o ograniczonym dostępie	101,57	1,61
IT – tereny infrastruktury	8,70	0,14
ZC – tereny cmentarzy	15,58	0,25
R – tereny rolne	2 057,21	32,61
Z – tereny zieleni	30,61	0,48
LS – tereny lasów	1 022,38	16,20
W – tereny wód powierzchniowych	26,32	0,42
INNE	193,76	3,07
RAZEM	6 308,91	100,00%

Źródło: SUIKZP Gminy Halinów (za Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Halinów na lata 2016-2026)

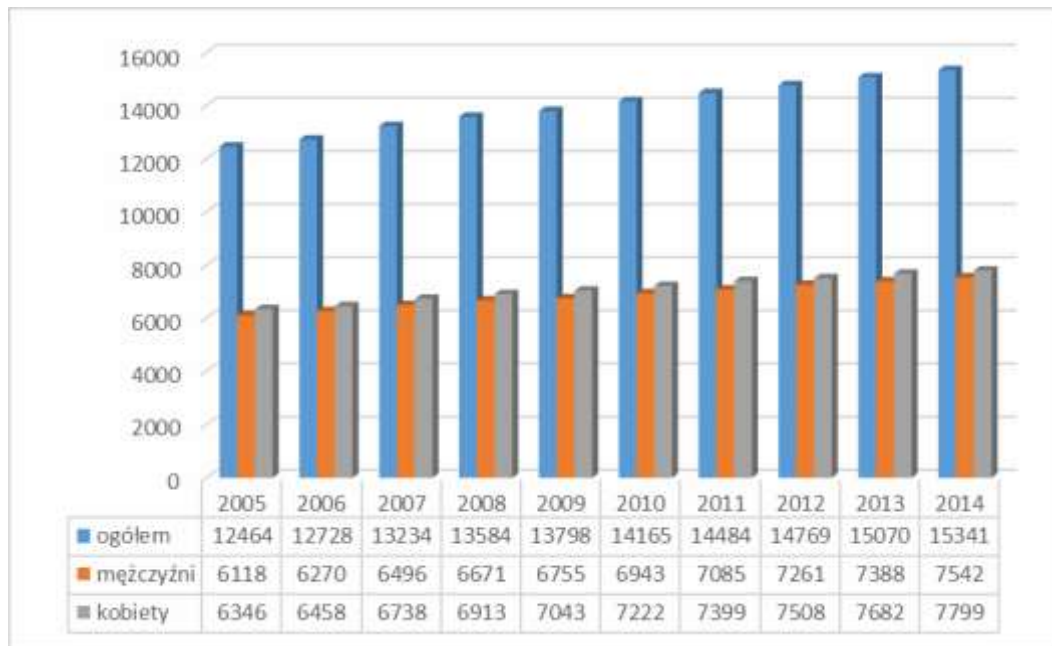
Największy udział stanowią tereny rolne - 32,61%, następnie – tereny wielofunkcyjne z dominującym udziałem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 18,71%, tereny lasów - 16,20% oraz tereny wielofunkcyjne o dominującym udziale zabudowy mieszkaniowej z udziałem zabudowy zagrodowej- 13,58%.

2.2 OBSZAR SPOŁECZNY

Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Halinów zgodnie z danymi GUS na 31.12.2014 r. wynosiła: 15.341 osób (7.799 kobiet, 7542 mężczyzn). Poniższy wykres obrazuje sukcesywny wzrost liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat, co jest tendencją charakterystyczną dla gmin podwarszawskich.

Wykres 2 Liczba ludności w Gminie Halinów w latach 2005-2014 wg faktycznego miejsca zamieszkania – stan na koniec grudnia każdego roku

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju na lata 2016-2026

Dynamika wzrostu mieszkańców była w ostatnich latach znaczna. W 2014 roku liczba mieszkańców była o 2.877 osób większa niż w roku 2005, co stanowi przyrost mieszkańców na poziomie 18,75%. Średnio w roku liczba mieszkańców w analizowanym okresie (2005-2014 r.) zwiększyła się o 319 osób. Liczba ludności gminy Halinów w roku 2014 w podziale na poszczególne miejscowości wynosiła:

Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Halinów w roku 2015

Nazwa miejscowości	Liczba ludności
Brzeziny	205
Budziska	225
Chobot	165
Cisie	842
Desno	183
Długa Kościelna	937
Długa Szlachecka	850
Grabina	277
Hipolitów	1694
Józefin	837
Kazimierów	300
Królewskie Brzeziny	77
Krzewina	231
Michałów	438
Mrowiska	180
Nowy Konik	338
Okuniew	2198
Stary Konik	195
Wielgolas Brzeziński	596

Nazwa miejscowości	Liczba ludności
Wielgolas Duchnowski	416
Zagórze	160
Żwirówka	73
Halinów - obszar miejski 1	676
Halinów - obszar miejski 2	624
Halinów - obszar miejski 3	2238

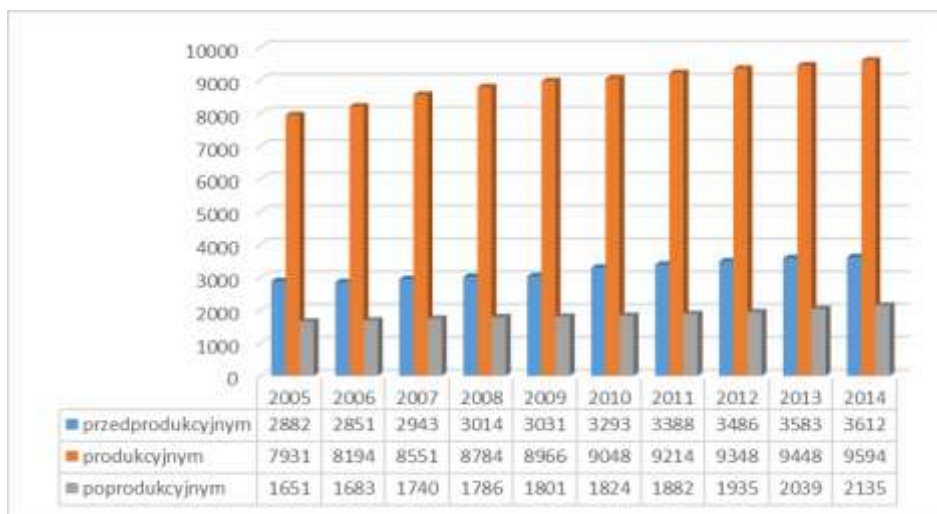
Źródło: UM Halinów

Największymi miejscowościami pod względem liczby mieszkańców są: Halinów, Okuniew i Hipolitów. Pozostałe miejscowości są w przeważającej większości zdecydowanie mniejsze, ponieważ w wielu z nich liczba mieszkańców nie przekracza 500 osób.

Gminę Halinów charakteryzuje stosunkowo korzystna sytuacja ze względu na tendencje demograficzne, w porównaniu do analogicznych danych odnotowanych dla województwa mazowieckiego i Polski. Dla porównania wskaźniki odnoszące się do kryterium produktywności dla osób w wieku przedprodukcyjnym w roku 2014 wynosiły dla Polski: 18,0%; województwa mazowieckiego: 18,5%; dla osób w wieku produkcyjnym wynosiły dla Polski: 63,0%, województwa mazowieckiego: 62,0%, natomiast wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym odnotowany dla danych odnoszących się do Polski wynosił: 19,0%, województwa mazowieckiego: 19,5%.

Gminę charakteryzują pozytywne trendy demograficzne, wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, jest zdecydowanie większy niż odpowiedni wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Liczbę mieszkańców wg kategorii produktywności w latach 2005-2014 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Liczba mieszkańców w Gminie Halinów według kryterium produktywności w latach 2005-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Ludność

Wskaźnik obciążenia demograficznego liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2014 wynosił dla Gminy 59,9 osób i od 2006 obserwowany jest dynamiczny wzrost tego wskaźnika. Wartość ww. parametru dla Polski wyniosła w tym samym okresie 58,8 osób, dla województwa mazowieckiego – 61,4 osoby oraz dla powiatu mińskiego – 61,2 osoby. Taka tendencja stanowi korzystny rezultat porównania z danymi powiatowymi i wojewódzkimi.

W gminie Halinów od lat notowane jest dodatnie saldo migracji w ruchu wewnętrznym, co jednoznacznie wskazuje na atrakcyjność miejscowości. Wskaźnik salda migracji w ruchu zagranicznym wykazuje okresowe wahania, w roku 2014 zgodnie z danymi GUS odnotowano zerowy poziom tego parametru.

Tabela 3. Saldo migracji dla Gminy Halinów w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w latach 2005- 2014

Saldo migracji na pobyt stały	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
W ruchu wewnętrznym ogółem:	266	264	504	224	274	269	282	212	231	240
W ruchu zagranicznym ogółem:	3	-3	-1	-1	-2	0	4	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Ludność

Analizując wskaźnik salda migracji na 1.000 mieszkańców dla gminy Halinów, w porównaniu do danych dla województwa, powiatu i kraju sytuacja Halinowa jest korzystna – wskaźnik z roku 2014 osiągnął poziom: 15,7 osób i był znacznie wyższy niż dane odnotowane w tym samym okresie w powiecie mińskim, województwie mazowieckim i kraju.

Edukacja

Na terenie gminy Halinów funkcjonuje 6 publicznych placówek oświatowych oraz 6 placówek niepublicznych, realizujących zadania oświatowo-wychowawcze w zakresie wychowania przedszkolnego, edukacji na poziomie podstawowym oraz gimnazjalnym. Ogółem na terenie Gminy działalność prowadzą 4 punkty przedszkolne (w tym trzy niepubliczne), 7 przedszkoli (w tym trzy niepubliczne), 5 szkół podstawowych oraz 3 gimnazja. Istotne znaczenie miało otwarcie w roku 2015 na terenie Halinowa budynku gimnazjum, w którym mieszczą się obok sal lekcyjnych sale językowe, komputerowe, biblioteka, szatnia i aula. Nowopowstały obiekt stworzył lepsze warunki edukacyjne dla młodzieży gimnazjalnej z obszaru gminy.

Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej do poszczególnego typu placówek edukacyjnych w analizowanym okresie w latach 2010 do 2015 w odniesieniu do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów podlega okresowym wahanom – notuje się spadki i wzrosty ich liczebności.

Współczynnik skolaryzacji brutto (relacja osób uczących się niezależnie od wieku na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania) dla gminy Halinów na koniec 2013 roku według danych GUS wynosił w odniesieniu do szkolnictwa podstawowego: 84,94% i szkolnictwa gimnazjalnego: 69,11%.

Zgodnie z wynikami Spisu Powszechnego z 2011 r. liczba osób z wykształceniem wyższym w powiecie mińskim (brak danych na poziomie gmin) wynosiła ogółem: 19.952 osoby, z wykształceniem policealnym - 3.590 osób, z wykształceniem średnim - 39.023, osoby, z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 27.334, gimnazjalnym - 6.368, podstawowym - 25.160 osób. W odniesieniu do danych wojewódzkich w okresie między poprzednim spisem powszechnym w 2002 r. oraz spisem z roku 2011 liczba osób z wyższym wykształceniem wzrosła o 78,2%, z wykształceniem średnim wzrosła o 4,5%. Zmniejszeniu uległ odsetek osób z wykształceniem zawodowym o 1,3%.

Rosnącą potrzebą w związku ze zwiększającą się liczbą mieszkańców, w tym ludzi młodych, jest zapewnienie w skali gminy wychowania przedszkolnego i rozwijania sieci publicznych przedszkoli oraz poszerzenie bazy szkolnej.

Kultura i sztuka

Działalność kulturalną na obszarze gminy Halinów realizuje Gminne Centrum Kultury (GCK), które powstało z połączenia dwóch samorządowych ośrodków kultury: Domu Kultury w Halinowie i Domu Kultury w Okuniewie. GCK realizuje zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych służące upowszechnianiu kultury, edukacji i organizacji czasu wolnego. W obiektach GCK w Halinowie i Okuniewie prowadzone są koła muzyczne, teatralne, plastyczne oraz zajęcia dla seniorów i dzieci w wieku przedszkolnym. GCK organizuje szereg imprez kulturalno-sportowych o charakterze cyklicznym lub okazjonalnym dla mieszkańców gminy.

Drugą, istotną instytucją kulturalną w Gminie jest Biblioteka Publiczna w Halinowie oraz filia biblioteki w Okuniewie, które prowadzą działalność nie tylko w zakresie propagowania czytelnictwa, ale także upowszechniania kultury poprzez organizację szeregu konkursów, spotkań edukacyjnych, wieczorów literackich. W roku 2014 w bibliotece wprowadzona została możliwość korzystania z księgozbioru biblioteki przy pomocy elektronicznego systemu wypożyczeń i prolongaty książek. Według danych GUS z roku 2014 Biblioteka posiadała ogółem: 32.847 woluminów, a liczba osób w okresie roku, które dokonały wypożyczeń osiągnęła poziom: 1.732 czytelników.

Sport i rekreacja

Działalność sportową upowszechnia 17 klubów sportowych prowadzących działalność na terenie gminy. Działalność w zakresie rozwoju i propagowania sportu i rekreacji prowadzi również Stowarzyszenie Rozwijamy Talenty, które powstało 2007 roku z inicjatywy mieszkańców Długiej Kościelnej. Stowarzyszenie we współpracy z Urzędem Miejskim, Starostwem Powiatowym i firmami prywatnymi organizuje wiele imprez o charakterze kulturalno-sportowym oraz podejmuje działania mające na celu rozwój infrastruktury sportowej.

Boiska sportowe na terenie gminy Halinów zlokalizowane są przy działających placówkach oświatowych i zapewniają możliwość rozwoju psychofizycznego dzieciom i młodzieży. W miejscowości Długa Kościelna funkcjonuje ponadto pełnowymiarowe boisko sportowe, natomiast w Halinowie przy obiekcie Domu Kultury, boisko do piłki siatkowej.

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Halinów opiekę zdrowotną zapewniają placówki: Centrum Medyczne „ZANMED” Jerzy Zaniewski, Magdalena Zaniewska s.c., Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Tomasz Dziecioł działająca w Okuniewie, Dorota Czajkowska „DOMI-DENT”, Centrum Rehabilitacji „Pod Dębami” Jarosław Zawadzki, Bożena Zawadzka s.c., świadczą odpłatne usługi rehabilitacyjne dla dzieci i dorosłych.

Z danych GUS wynika, iż liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2005-2014 sukcesywnie wzrastała do poziomu 42.070 porad i zwiększyła się w stosunku do roku 2005 o 10.227 porad czyli o ponad 31%. Tendencja wzrostowa utrzymuje się również w roku 2015.

Pomoc społeczna

Z danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Halinowie wynika, że w 2015 r. największą ilość korzystających z pomocy społecznej stanowiły osoby niepełnosprawne oraz osoby bezrobotne. Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w roku 2015 kształtowała się następująco:

Tabela 4. Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2015 roku w Gminie Halinów

Beneficjenci pomocy społecznej	Liczba osób	W tym osoby w rodzinach
Osoby niepełnosprawne	69	114
Rodziny wielodzietne	29	170
Osoby bezrobotne	76	205

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Halinowie

Tabela 5. Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Halinów w latach 2005-2015

Wskaźnik	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób i rodzin objęta pomocą społeczną	1.089	1.014	995	679	717	1.119	898	964	1.437	1.182	1.187
Odsetek osób i rodzin objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy (%)	0,09	0,09	0,08	0,05	0,05	0,08	0,07	0,07	0,10	0,08	0,08
Przeciętna kwota świadczeń z opieki społecznej na 1 korzystającego (zł)	496	517	979	940	920	736	998	1.076	730,59	717,58	967,37

Źródło: na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Halinowie

W latach 2005-2015 odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku od liczby mieszkańców wahał się w granicach 5-9%. Nakłady na wsparcie finansowe mieszkańców Gminy Halinów powinny stopniowo wzrastać.

Organizacje pozarządowe

Działania organizacji pozarządowych realizowane są w obszarach kultury, edukacji, upowszechniania nauki i działalności społecznej. Wzajemna współpraca z gminą posiada charakter finansowy i pozafinansowy. Współpraca organizacji pozarządowych dobrze układa się MOPS, UG, CARITASEM, stowarzyszeniem Motocyklistów, stowarzyszeniami sportowymi i OSP (gmina jest na 1 miejscu w powiecie w organizacji i wynikach konkursach wiedzy pożarniczej). Do przedsięwzięć priorytetowych należy zaliczyć powstanie świetlicy pobytu dziennego z możliwością przebywania w niej osób niepełnosprawnych, boiska w m. Cisie (organizowane są tam m.in. zawody międzygminne). Do aktywnie działających organizacji pozarządowych z ogólnej liczby 27 organizacji należą:

1. Stowarzyszenie "ZIELONY WIĄZ" Stowarzyszenie Obrońców Naturalnych Dóbr Mazowsza (Michałów)
2. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "KUBUŚ" (Halinów)
3. Fundacja „Otwartych Serc” (Sulejówek)
4. Stowarzyszenie "Rozwijamy Talenty" (Halinów)
5. Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushin (Mińsk Mazowiecki)
6. Stowarzyszenie na Rzecz Rodzicielstwa Zastępczego i Adopcyjnego "Elfik" (Halinów)
7. Fundacja "LEKO" (Okuniew)
8. Klub Jeździecki "Dworek" (Okuniew)
9. Chorągiew Stołeczna Związku Harcerstwa Polskiego im. Bohaterów Warszawy (Sulejówek)

10. Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji Dzieci I Młodzieży Cisowa Dolina (Cisie)
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Cisiu, Okuniewie, Długiej Kościelnej
12. CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej (Halinów)
13. Uczniowski Klub Sportowy HALINÓW TEAM (Halinów)
14. Stowarzyszenie Miłośników Turystyki Motocyklowej w Halinowie (Halinów)

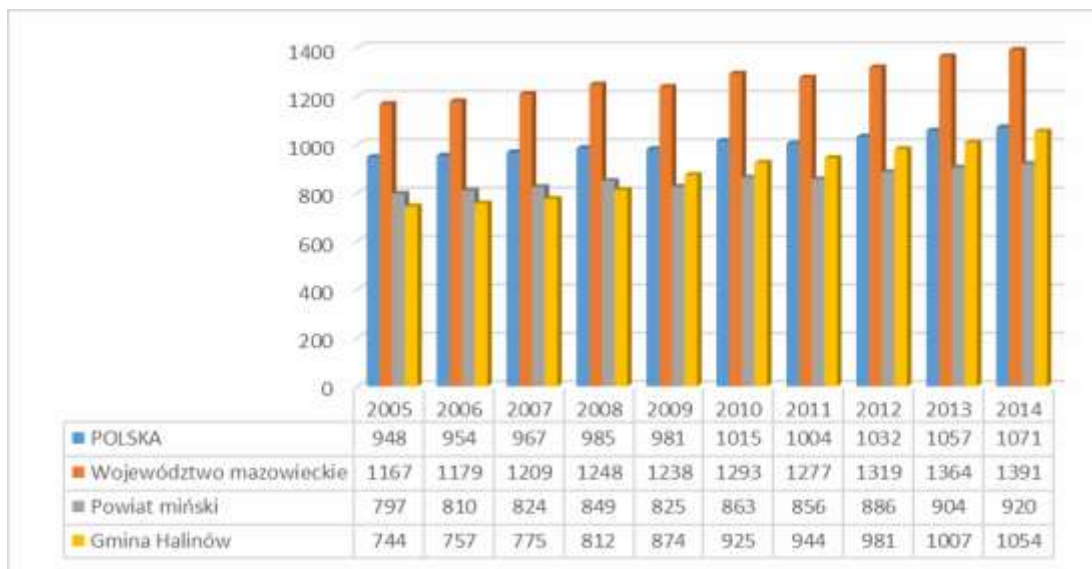
Z „Diagnozy organizacji pozarządowych na Mazowszu” przeprowadzonej przez Federację Organizacji Służebnych w roku 2011 wynika, że liczba organizacji pozarządowych w powiecie mińskim kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie pośród 37 powiatów województwa mazowieckiego objętych diagnozą. Należy dodać, że część organizacji prowadzących działania na terenie gminy Halinów pochodzi spoza gminy, a część także spoza województwa mazowieckiego.

2.3 OBSZAR GOSPODARCZY

Na terenie Gminy Halinów działalność prowadzi ogółem: 1.617 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (stan na koniec grudnia 2014 r. wg danych GUS). Ich liczba na przestrzeni ostatnich lat (2005-2014) sukcesywnie wzrasta. W strukturze prowadzonej działalności dominują przedsiębiorstwa prywatne stanowiące 98,5% ogółu podmiotów. Większość przedsiębiorstw działa w sekcji G (handlu hurtowego i detalicznego, ogółem 402 podmioty, PKD 2007), sekcji F (budownictwa, ogółem 201 podmiotów), sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, ogółem 174 podmioty).

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru na 10.000 mieszkańców wynosił dla Gminy Halinów w roku 2014: 1.054 podmioty i był wyższy niż dane tego wskaźnika odnotowane dla powiatu mińskiego, ale niższy niż w województwie mazowieckim i kraju. Poniższa tabela obrazuje wskazane wartości.

Wykres 4. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10.000 mieszkańców w latach 2005-2014 w odniesieniu do Gminy Halinów, powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i Polski

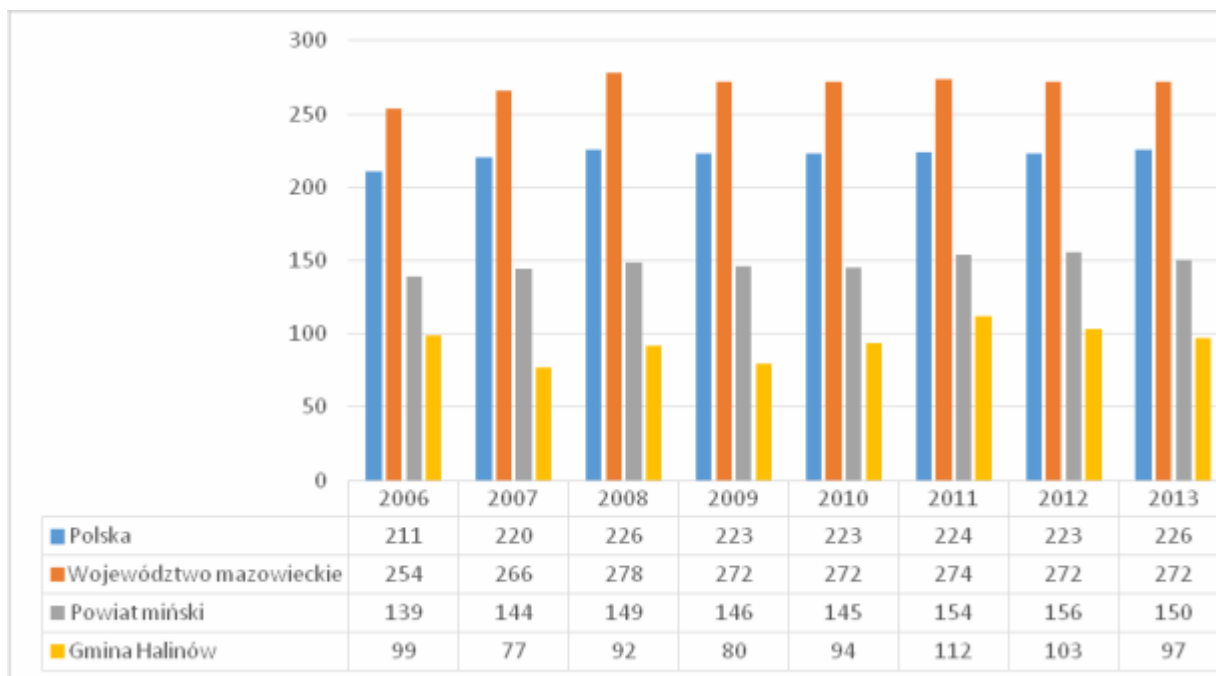
Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2016-2026

Na obszarze gminy Halinów poza prowadzoną przez podmioty gospodarcze działalnością produkcyjną i usługową funkcjonuje także 861 gospodarstw rolnych (o powierzchni powyżej 1 ha), prowadzących działalność rolniczą. Struktura użytków rolnych w Gminie oparta jest w zdecydowanej mierze na gruntach ornych. Sady, łąki i pastwiska stanowią niewielką część użytków rolnych. W odniesieniu do struktury upraw dominuje

produkcja warzyw, zboża oraz kwiatów. Produkcja zwierzęca opiera się na hodowli bydła, trzody chlewnej, drobiu.

Do miejscowości, w których produkcja rolno-towarowa odgrywa znaczącą rolę należą: Brzeziny, Cisie, Desno, Nowy Konik, Stary Konik, Wielgolas Brzeziński, Wielgolas Duchnowski oraz Zagórze.

Wykres 5 Wskaźnik pracujących na 1.000 ludności w Gminie Halinów, powiecie mińskim, województwie mazowieckim oraz kraju w latach 2006-2013

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2016-2026

Istotnym parametrem określającym zasoby rozwojowe regionu, w aspekcie gospodarczym, jest wskaźnik liczby pracujących na 1.000 mieszkańców. W gminie Halinów sytuacja w tym zakresie jest niekorzystna na tle danych odnoszących się do powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i Polski. W roku 2013 (brak danych za 2014 r.) wskaźnik liczby pracujących na 1.000 ludności kształtował się na poziomie: 97 osób. Dane powyższego wskaźnika odnotowane w tym samym roku dla powiatu mińskiego wynosiły: 150 osób, dla województwa mazowieckiego: 272 osoby oraz dla Polski: 226 osób. Na przestrzeni lat 2006-2013 odnotowano wahania wskaźnika (wzrost i spadek) jednak od roku 2011 parametr ten ulegał sukcesywnemu obniżeniu.

Wsparciem rozwojowych możliwości gminy jest uczestnictwo Halinowa w Aglomeracji Warszawskiej (ZIT) oraz porozumieniu władz samorządowych gmin i powiatów zdefiniowanego jako Podregion Warszawski. Umożliwia ono nawiązywanie partnerskiej współpracy wielu jednostek samorządu województwa mazowieckiego przy realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji, co w konsekwencji wzmacnia szanse regionu na pozyskanie unijnych dotacji.

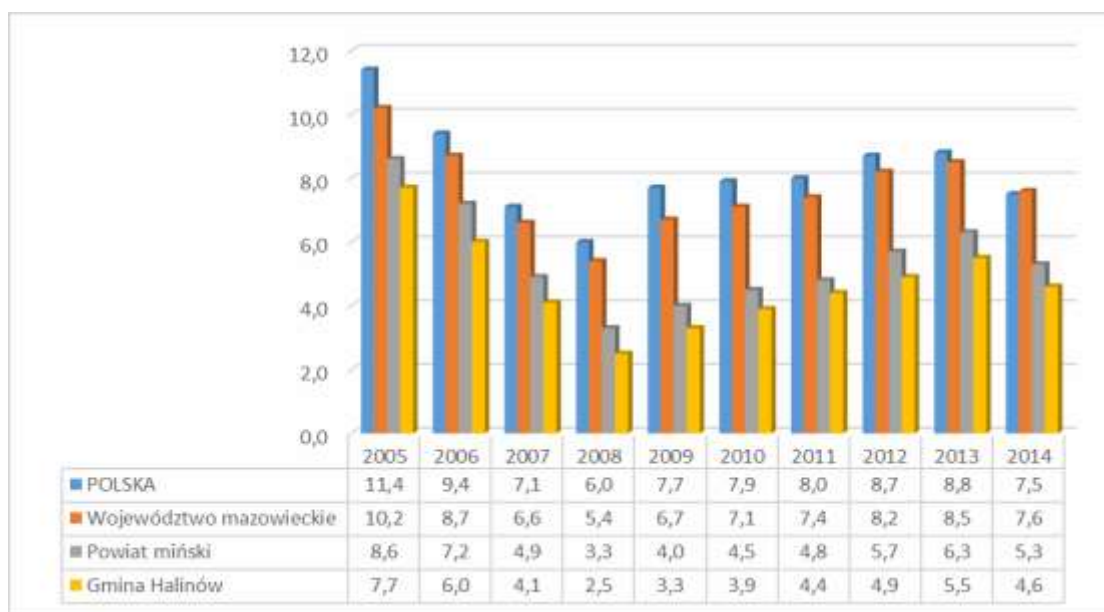
Poziom bezrobocie i rynek pracy

W roku 2014 w Gminie Halinów odnotowano zmianę niekorzystnej od wielu lat (2008-2013) tendencji związanej ze wzrostem osób bezrobotnych. W grupie zarejestrowanych osób bezrobotnych w roku 2014 liczba bezrobotnych mężczyzn w liczbach bezwzględnych stanowiła większość, ogółem było to 225 bezrobotnych mężczyzn w odniesieniu do 214 bezrobotnych kobiet.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim (stan na koniec II półrocza 2014 r.) największą grupę bezrobotnych 55,5% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, ich liczba wyniosła: 244 osoby. Następną liczebnie grupę, spośród ogółu bezrobotnych, stanowiły osoby po 50 roku życia. Ich liczba kształtowała się na poziomie: 122 osób (27,7%). Osoby do 25 roku życia tworzyły najmniej liczną grupę zarejestrowanych bezrobotnych: ogółem 42 osoby.

W odniesieniu do danych zarejestrowanych dla powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i Polski sytuacja na rynku pracy w gminie Halinów generalnie nie odbiega od tendencji powiatowych, wojewódzkich i krajowych. W każdej z wymienionych wyżej jednostek terytorialnych od kilku lat notuje się spadek poziomu bezrobocia.

Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Halinów do liczby ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2014 w [%]

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2016-2026

Pozytywny trend dla Gminy Halinów odnosi się w stosunku liczby zarejestrowanych bezrobotnych do ogółu liczby osób w wieku produkcyjnym. W roku 2014 procentowy odsetek takich osób wynosił: 4,6% i był znacznie niższy niż poziomy tego wskaźnika odnotowane dla powiatu mińskiego (5,3%), województwa mazowieckiego (7,6%) oraz Polski (7,5%).

W odniesieniu do danych powiatu mińskiego stopa bezrobocia według danych GUS z grudnia 2014 r. wynosiła: 10,7% i była wyższa niż wskaźnik zarejestrowany dla województwa mazowieckiego: 9,8%, ale niższa od wskaźnika przyjętego w tym samym okresie dla Polski: 11,5% (dane GUS nie notują wskaźnika stopy bezrobocia na poziomie gmin).

2.4 OBSZAR TECHNICZNY

Sieć drogowa

W latach 2005-2014 Gmina Halinów dokonała licznych inwestycji dotyczących infrastruktury drogowej. Znaczny odsetek dróg gminnych uległ polepszeniu, a liczne drogi gruntowe zostały utwardzone. Dużym pro-

blemem w Gminie pozostaje niski poziom bezpieczeństwa na drogach, ponieważ wiele z nich nie spełnia w pełni oczekiwanych standardów.

Gęstość sieci dróg lokalnych oraz linii kolejowych w gminie kształtuje się na zadowalającym poziomie, konieczne jednak są zmiany dotyczące modernizacji i przebudowy obecnej sieci dróg z uwagi na postępujące procesy urbanizacyjne oraz zwiększone użytkowanie powodujące degradację i konieczność ich dostosowania do obowiązujących obecnie standardów.

Tabela 6. Długość dróg przebiegających przez gminę Halinów

Rodzaj dróg	Gminne	Powiatowe	Wojewódzkie	Krajowe
Długość [km]	154,20	39,15	8,6	9,4

Źródło: Urząd Miejski w Halinowie

Tabela 7. Struktura dróg w Gminie Halinów w latach 2005-2015 w stosunku do wszystkich dróg gminnych w [%]

Wskaźnik:	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odsetek długości dróg gminnych o nawierzchni twardej	20,19	19,79	17,28	18,15	18,06	18,25	17,82	17,62	21,31	23,89	26,03
Odsetek dróg gminnych o nawierzchni ulepszonej	2,88	3,29	2,25	8,26	13,17	11,68	15,68	17,42	14,00	10,44	10,44
Odsetek dróg posiadających oświetlenie	41,20	40,50	37,30	38,20	38,70	38,90	38,40	38,90	39,20	41,80	60,52
Odsetek dróg o nawierzchni twardej posiadających chodniki	13,50	13,40	13,30	14,31	14,51	25,90	28,20	31,70	34,06	28,85	28,86

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2016-2026

Dynamiczny przyrost liczby mieszkańców powoduje konieczność zaplanowania sieci drogowej, odpowiadającej zwiększonemu zapotrzebowaniu na komunikację. W miarę możliwości drogi i ciągi piesze na terenie Gminy powinny być budowane z myślą o przyszłym obciążeniu. Brak takich działań może w przyszłości spowodować znaczne problemy związane z obciążeniem komunikacyjnym, uniemożliwiające poszerzenie ciągów ulic w związku z powstałymi zabudowaniami. W niektórych przypadkach niewłaściwe zagospodarowanie przestrzenne powoduje również trudności w swobodnej komunikacji pieszych i rowerzystów.

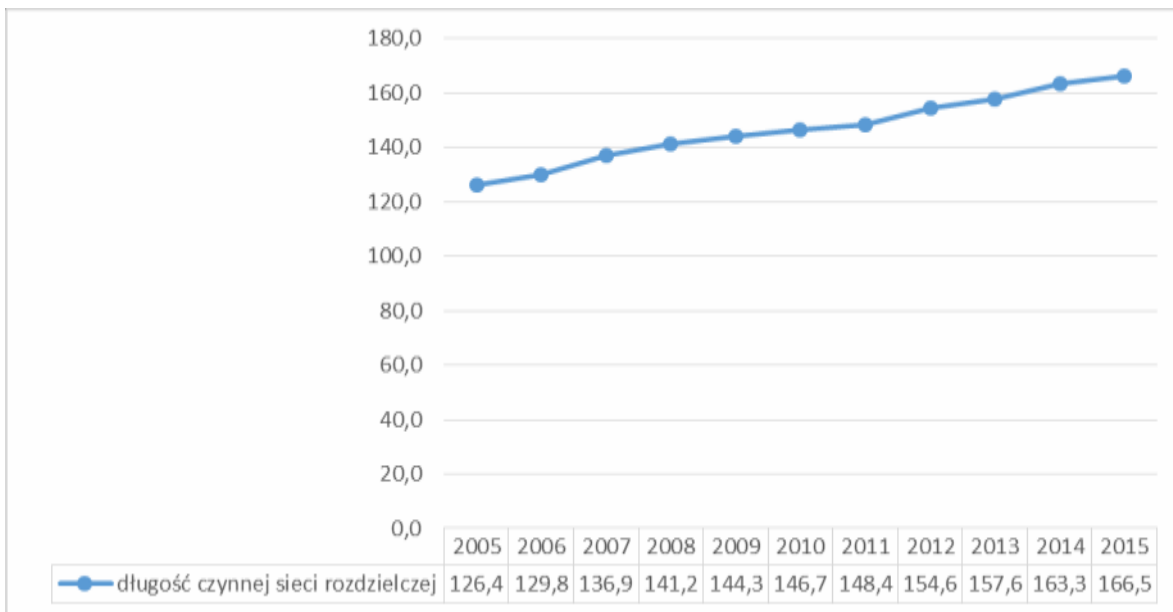
Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej w gminie Halinów w roku 2015 według danych Zakładu Komunalnego w Halinowie wynosiła ogółem 166,5 km. Na przestrzeni lat 2005 - 2015 odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wzrósł z 80,5% w roku 2005 do 92% w roku 2015. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w 2014 roku wyniosła natomiast 5.049.

Analiza dotycząca rozwoju infrastruktury wodociągowej w Gminie na przestrzeni lat 2005-2014 wskazuje na sukcesywny wzrost inwestycji infrastrukturalnych w tym zakresie. Według danych dotyczących odsetka ludności korzystającej z instalacji wodociągowej do ogółu ludności w latach 2005-2014. Gminę Halinów cechuje

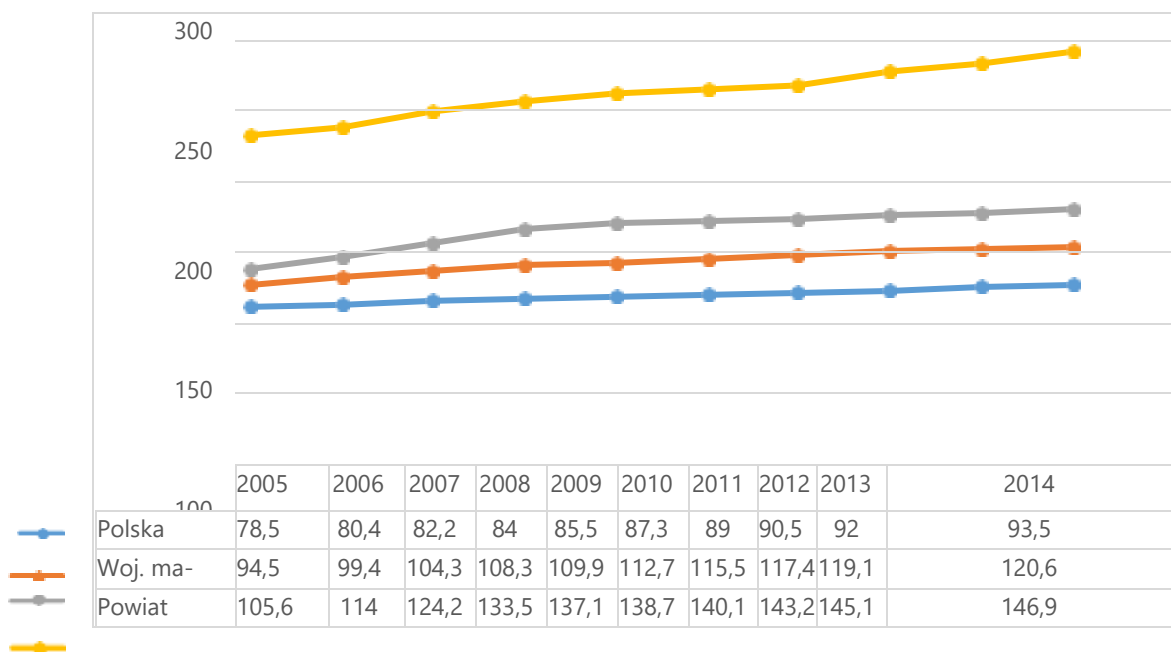
korzystniejsza sytuacja w porównaniu do powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego i nieco mniej korzystna w kontekście danych przyjętych w tym okresie dla Polski. Porównanie danych w zakresie nasycenia infrastrukturą wodociągową w kontekście wskaźnika określającego długość sieci rozdzielczej na 100 km, obrazuje, że wskaźniki te dla Gminy Halinów przewyższają w analizowanych horyzoncie czasowym wartości wskaźników przyjętych dla powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i kraju.

Wykres 7. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w Gminie Halinów w latach 2005-2015 w [km]

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2016-2026

Wykres 8 Długość sieci rozdzielczej wodociągowej na 100 km w Gminie Halinów na tle wskaźników przyjętych dla powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i Polski w latach 2005-2014 [km]

Gmina	200,3	205,7	217	223,8	228,7	232,5	235,2	245	249,8	258,8
-------	-------	-------	-----	-------	-------	-------	-------	-----	-------	-------

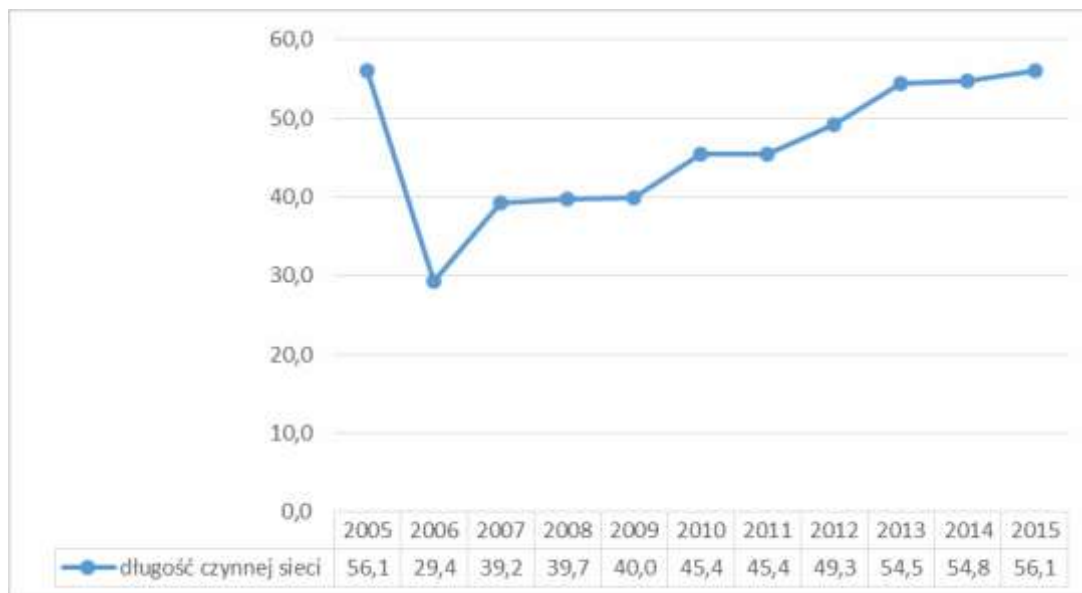
Źródło: Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2016-2026

W związku z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców i aktualizacją planów zagospodarowania przestrzennego powstała konieczność prowadzenia dalszej rozbudowy sieci wodociągowej.

Sieć kanalizacyjna

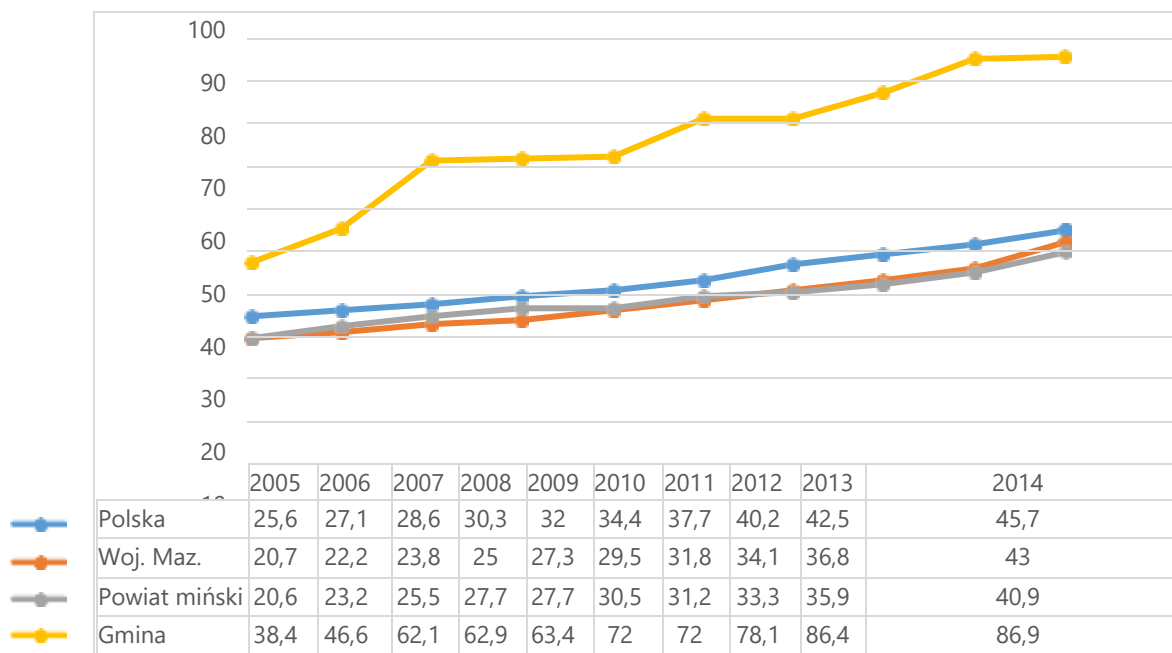
Sieć kanalizacyjna w gminie Halinów charakteryzuje się największymi potrzebami inwestycyjnymi w obszarze technicznym. Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Halinów w roku 2015 według danych Zakładu Komunalnego w Halinowie wyniosła ogółem 56,13 km. W latach 2005 - 2015 następował sukcesywny wzrost długości infrastruktury kanalizacyjnej na obszarze wyznaczonym w 2005 r. uchwałą Sejmiku Województwa jako Aglomeracja Halinów i obejmujących miejscowości: Halinów, Hipolitów, Józefin, Długa Kościelna, Nowy Konik, Stary Konik, Królewskie Brzeziny. W 2015 r. na terenie aglomeracji procentowy wskaźnik osób korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtuje się na poziomie ok. 74%. Wg danych z Zakładu Komunalnego w Halinowie do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 1846 gospodarstw (ok. 7.385 osób).

Wykres 9. Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej w Gminie Halinów w latach 2005-2015 [km]

Źródło: na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna oraz danych dostawcy

Wykres 10. Długość sieci rozdzielczej kanalizacyjnej na 100 km w Gminie Halinów na tle wskaźników przyjętych dla powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i Polski w latach 2005-2014

Źródło: na podstawie danych GUS- Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Nasylenie infrastrukturą kanalizacyjną w Aglomeracji Halinów kształtuje się na dobrym poziomie (wyższe wskaźniki niż uzyskane dla danych powiatowych, wojewódzkich i krajowych). Problemem jest niedostateczny poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej w sołectwach leżących poza obszarem aglomeracji, które charakteryzują się bardzo rozproszoną zabudową i znaczną odległością od gminnej oczyszczalni ścieków. Ta sytuacja wpływa na poziom zanieczyszczenia środowiska i niską dbałość o jego zasoby wśród mieszkańców. Brak wystarczającej sieci kanalizacyjnej jest barierą w rozwoju terenów inwestycyjnych w gminie, dlatego też tak istotne staje się zabezpieczenie w najbliższych latach odpowiedniej ilości środków na tego typu inwestycje.

Sieć gazowa

Na obszarze Gminy Halinów procentowy wskaźnik ludności korzystającej z sieci gazowej wynosił ogółem, według danych GUS z roku 2014: 37,6% i był wyższy niż analogiczny wskaźnik odnotowany dla powiatu mińskiego (33,3%), lecz niższy niż wskaźnik przyjęty w tym samym okresie dla województwa mazowieckiego (53,7%) i Polski (52,4%).

W odniesieniu do danych dotyczących wskaźnika sieci gazowej na 100 km na terenie gminy Halinów według danych GUS jego wartość z roku 2014 wynosiła 156,2 km i była znacznie wyższa niż wartość wskaźnika dla powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego oraz Polski ogółem. Zasadniczym utrudnieniem w dostępie do sieci gazowej jest rozproszona infrastruktura na obszarach wiejskich, która wpływa na koszty budowy i utrzymania sieci.

2.5 OBSZAR ŚRODOWISKOWY

Na terenie Gminy Halinów funkcjonują podmioty zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców, zakładów przemysłowych i usługowych. Wśród nich znajdują się:

- Zakład Usług Asenizacyjnych Marek Bakun Sp. z o.o.,
- REMONDIS Sp. z o.o.,
- REMONDIS Otwock Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o.o.,
- SITA POLSKA Sp. z o.o.,
- „BYŚ” Wojciech Byśkiniewicz,
- „KOBÉ” Kotowska Bernarda,
- Zakład Usług Komunalnych „BŁYSK” Sp. z o.o.,
- „P.U.H. „EKO-SAM BIS” Sp. z o.o.,
- „LEKARO” z siedzibą w Dziechcińcu,
- PMS Bartnicki.

System odbioru odpadów komunalnych oparty jest na zbiórce odpadów niesegregowanych, selektywnej zbiórce odpadów przeznaczonych do recyklingu materiałowego, zbiórce odpadów niebezpiecznych oraz odpadów wielkogabarytowych. Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych; w obowiązujących planach miejscowych nie uwzględniono terenów pod budowę obiektu o takich funkcjach. Gminne odpady komunalne wywożone są na składowiska poza obszar gminy. Jak wynika ze spotkań z mieszkańcami oraz z warsztatu diagnostycznego problemem dotykającym gminę są dzikie wysypiska śmieci.

III. ANALIZA DANYCH FAKTOGRAFICZNYCH

Podstawą do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji są wyniki koncentracji wskaźników w obszarze społecznym i gospodarczym oraz uzupełniająco wybrane wskaźniki w pozostałych trzech obszarach: przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym. Zbiorcze dane przedstawiono w tabelach (Tab.9-17). W tabeli 9. znajduje się zestawienie podsumowujące wskaźników dla wszystkich 25 jednostek podziału, przyjętych na potrzeby niniejszego opracowania, czyli 22 sołectw i 3 obszarów miejskich. W tabeli 10. znajduje się podsumowanie wskaźników dla wytypowanych podobszarów zdegradowanych. Na kolejnych stronach zamieszczono podsumowania nasilenia zjawisk kryzysowych w pięciu obszarach.

Obszar Halinowa (miasto) został podzielony na trzy obszary miejskie w sposób zaprezentowany poniżej.

Tabela 8. Struktura podziału Miasta Halinowa na obszary miejskie

Obszar 1	Obszar 2	Obszar 3
ul. Ignacego Paderewskiego ul. Mickiewicza (nr nieparzyste 1-61, nr parzyste 2-58) ul. Jana Pawła II (nr nieparzyste 1-59, nr parzyste 2-54) ul. Słowackiego ul. Spółdzielcza ul. Józefa Piłsudskiego (nr nieparzyste 23-41, nr parzyste 32-48) ul. Bema (nr 82 – 100)	ul. Sienkiewicza ul. Prusa ul. Pułaskiego ul. Mikołaja Reja ul. Fryderyka Chopina ul. Spacerowa ul. Zachodnia ul. Dąbrowskiego ul. Józefa Piłsudskiego (nr nieparzyste 43-77, nr parzyste 50-90)	ul. Baśniowa ul. Bema (nr 2 – 80) ul. Cicha ul. Graniczna ul. Kilińskiego ul. Kolejowa ul. Konopnickiej ul. Kościuszki ul. Krótka ul. 3 Maja ul. Malinowa ul. Mała ul. Nad Stawami ul. Okrzei ul. Okuniewska ul. Olszowa ul. Parkowa ul. Partyzancka ul. Józefa Piłsudskiego (nr nieparzyste 1-21, nr parzyste 2-30) ul. Pogodna ul. Polna ul. Powstania Styczniowego ul. Północna ul. Słoneczna ul. Szkolna ul. Wschodnia ul. Stefana Żeromskiego ul. Kubusia Puchatka ul. Starej Baśni ul. Przygraniczna ul. Zielona ul. Mickiewicza (nr nieparzyste od 65, nr parzyste od 64) ul. Jana Pawła II (nr nieparzyste od 61, nr parzyste od 58)

Źródło: na podstawie danych z UM Halinów

W tabelach w dalszej części opracowania, wpisane wartości standardowych wskaźników koncentracji liczone były w następujący sposób: badana cecha (np. bezrobotni długookresowo/liczba mieszkańców sołectwa (lub obszaru miejskiego)/badana cecha w skali gminy/liczba mieszkańców gminy).

Przyjęto następującą interpretację wskaźników koncentracji:

- Wartość od 1.25 w górę oznaczają bardzo wysoką koncentrację danej cechy (2 pkt)
- Wartość od 1.00 do 1,24 oznacza wysoką koncentrację danej cechy (1 pkt)
- Wartość od 0,75 do 0,99 oznacza niską koncentrację danej cechy (1 pkt)
- Wartość od 0,74 w dół oznacza bardzo niską koncentrację danej cechy (2 pkt).

W pewnych przypadkach (np. depopulacji) wartości ujemne świadczą o występowaniu koncentracji danej cechy. W przypadku depopulacji przyjęto wskaźniki od 0.75 w dół, świadczące o niskiej koncentracji zjawiska zwiększania się liczby mieszkańców (co jest ogólną tendencją skali gminy). Podobną interpretację wartości koncentracji wskaźników przyjęto przy następujących kategoriach badanych zjawisk i cech: aktywne podmioty gospodarcze, podmioty zatrudniające do 50 pracowników, podatek od nieruchomości komercyjnych, korzystający z bibliotek, liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych, liczba inicjatyw/wydarzeń społeczno-kulturalnych (im niższa wartość poniżej 0,75, tym niższa koncentracja danej cechy, co świadczy o kryzysowości).

Dane faktograficzne z obszarów funkcjonalno-przestrzennego, środowiskowego i technicznego przyjęto jako uzupełniające. W tych obszarach w tabelach użyte zostały wskaźniki, których wartości odnoszą się do każdego sołectwa i obszarów miejskich, odpowiednio np. do liczby mieszkańców, liczby budynków. W przypadku części wskaźników posłużono się rozróżnieniem jakościowym: „tak”, „nie”, chodzi tu np. o występowanie na danym obszarze (sołectwie lub jednym z trzech wyróżnionych obszarów miejskich) budynków wymagających termoizolacji, budynków publicznych ogrzewanych na węgiel, zabytków w złym stanie technicznym.

Wybór wskaźników na podstawie danych w tabelach faktograficznych w pięciu obszarach jest następujący:

Obszar społeczny S1 - (1) depopulacja, (2) objęci pomocą społeczną, (3) Niebieskie karty, (4) korzystający z bibliotek, (5) zarejestrowane organizacje pozarządowe, (6) inicjatywy i wydarzenia społ.-kulturalne;

Obszar społeczny S2 - powody korzystania z pomocy społecznej: (7) ubóstwo, (8) wielodzietność, (9) bezrobocie, (10) alkoholizm, (11) niepełnosprawność, (12) długotrwała choroba, (13) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, (14) pozostałe powody korzystania z pomocy społecznej, (15) przestępczość;

Obszar społeczny S3 – (16) bezrobotni, (17) bezrobotni do 25 lat, (18) bezrobotni bez doświadczenia i bez kwalifikacji, (19) bezrobotni długookresowo; (20) lokale z zaległościami czynszowymi;

Obszar gospodarczy - (21) podmioty gospodarcze, (22) wyrejestrowane lub zawieszono działalność gospodarczą, (23) prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą, (24) podmioty gospodarcze zatrudniające do 50 pracowników, (25) podatek od nieruchomości komercyjnych,

Obszar funkcjonalno-przestrzenny - (26) nieruchomości – zabytki w złym stanie technicznym, (27) mieszkańcy w zasobach mieszkaniowych gminy, (28) brak placów zabaw i miejsc rekreacji, (29) brak lub ograniczona dostępność komunikacji zbiorowej (brak przystanków w odległości 1000 m szacunkowo od środka sołectwa), (30) brak instytucji kultury, świetlic.

Obszar środowiskowy – (31) powierzchnia azbestu przekraczająca średnią w gminie na budynek mieszkalny, (32) budynki publiczne wymagające termoizolacji, (33) budynki publiczne ogrzewane na węgiel,

Obszar techniczny – (34) brak dostępu do wodociągu, (35) brak kanalizacji, (36) budynki wybudowane przed 1970, (37) lokale mieszkalne bez WC i/lub łazienki, (38) budynki komunalne wymagające pilnych remontów, (39) drogi publiczne utwardzone wymagające remontu co najmniej na odcinku 800 m, (40) drogi publiczne wymagające budowy chodnika na odcinku co najmniej 800 m.

łącznie wybrano 40 wskaźników badanych cech kryzysowości, w tym najwięcej wskaźników (50% wszystkich wskaźników) przyjęto dla sfery społecznej.

Zestawienie podsumowania dla 25 jednostek funkcjonalnych gminy zawiera tabela nr 9.

Tabela 9. Zestawienie* podsumowania dla 25 jednostek funkcjonalnych

lp.	Jednostki funkcyjne	Społeczny S1	Społeczny S2	Społeczny S3	Społeczny razem	Gospodarczy	Przestrzenno funkcjonalny	Środowiskowy	Techniczny	Suma zaznaczeń
1	Brzeziny	8	4	6	18	0	3	3	7	31
2	Budziska	8	1	3	12	0	2	2	7	23
3	Chobot	8	5	0	13	4	3	4	11	35
4	Cisie	8	18	0	26	2	2	2	6	38
5	Desno	6	9	5	20	5	1	2	9	37
6	Długa Kościelna	3	13	5	21	2	3	1	5	32
7	Długa Szlachecka	6	13	8	27	1	1	2	7	38
8	Grabina	8	14	3	25	2	2	0	5	34
9	Hipolitów	6	2	0	8	0	2	0	2	12
10	Józefin	7	12	6	25	4	1	1	5	36
11	Kazimierów	6	2	2	10	3	2	2	4	21
12	Królewskie Brzeziny	10	10	3	23	2	3	0	4	32
13	Krzewina	8	12	7	27	8	2	2	8	47
14	Michałów	8	5	3	16	6	0	3	5	30
15	Mrowiska	9	13	6	28	8	1	2	8	47
16	Nowy Konik	8	2	2	12	2	2	2	7	25
17	Okuniew	7	7	2	16	1	3	1	6	27
18	Stary Konik	8	4	0	12	1	2	2	6	23
19	Wielgolas Brzeziński	7	3	1	11	2	2	1	2	18
20	Wielgolas Duchnowski	8	2	0	10	4	1	2	5	22
21	Zagórze	5	10	3	18	4	2	2	5	31
22	Żwirówka	8	10	4	22	2	3	2	4	33
23	Obszar miejski 1	7	4	0	11	0	1	1	3	15
24	Obszar miejski 2	6	2	3	11	6	2	0	2	21
25	Obszar miejski 3	4	2	2	8	7	1	1	3	20

Źródło: opracowanie własne

Zestawienie składa się z: **a.** liczby koncentracji wskaźników, których wysoka wartość (od 1,00- 1,24) lub bardzo wysoką (1,25 – rosnąco) wskazywała na koncentrację występowania danej cechy lub zjawiska, **b.** wskaźników uzupełniających, których wartości poniżej lub powyżej średniej w gminie świadczyły o nasileniu zjawisk kryzysowych, **c.** wskaźników uzupełniających o charakterze 0-1 (występowanie danej cechy lub zjawiska lub nie).

Podsumowanie wartości koncentracji wskaźników i wskaźników uzupełniających dla obszaru zdegradowanego zawiera tabela 10.

Tabela 10. Podsumowanie wartości koncentracji wskaźników i wskaźników uzupełniających dla obszaru zdegradowanego

lp.	Jednostki funkcyjne	Społeczny S1	Społeczny S2	Społeczny S3	Społeczny Razem	Gospodarczy	Przestrzenno funkcjonalny	Środowiskowy	Techniczny	Suma zaznaczeń
1	Brzeziny	8	4	6	18	6	3	3	7	31
2	Cisie	8	18	0	26	2	2	2	6	38
3	Desno	6	9	5	20	5	1	2	9	37
4	Długa Kościelna	3	13	5	21	2	3	1	5	32
5	Długa Szlachecka	6	13	8	27	1	1	2	7	38
6	Grabina	8	14	3	25	2	2	0	5	34
7	Józefin	7	12	6	25	4	1	1	5	36
8	Królewskie Brzeziny	10	10	3	23	2	3	0	4	32
9	Krzewina	8	12	7	27	8	2	2	8	47
10	Michałów	8	5	3	16	6	0	3	5	30
11	Mrowiska	9	13	6	28	8	1	2	8	47
12	Zagórze	5	10	3	18	4	2	2	5	31
13	Żwirówka	8	10	4	22	2	3	2	4	33

Źródło: opracowanie własne

IV. ANALIZA WSKAŹNIKÓW ZJAWISK NEGATYWNYCH

4.1 OBSZAR SPOŁECZNY

Depopulacja

W skali całej gminy liczba mieszkańców między rokiem 2013 a 2015 powiększyła się o 335 osób, ale w tle tej ogólnej tendencji są sołectwa, gdzie liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu. Depopulacja mierzona wskaźnikiem koncentracji, obrazująca skalę zjawiska w poszczególnych jednostkach funkcjonalnych, występuje w pięciu sołectwach, w których nastąpił spadek liczby mieszkańców: Królewskie Brzeziny (-4,06), Cisie (-3,79), Mrowiska (-1,98), Budziska (-1,59), Nowy Konik (-0,13). Bardzo niski lub brak wzrostu liczby mieszkańców odnotowano w następujących sołectwach: Desno (0,00), obszar miejski 1 (0,07), obszar miejski 2 (0,64), Kazimierów (0,59), Hipolitów (0,56), obszar miejski 3 (0,64). Skala zjawiska depopulacji na obszarze gminy jest nieduża. W związku z charakterem gminy położonej w pobliżu aglomeracji warszawskiej tendencja w skali gminy jest raczej odwrotna do depopulacji – przybywa z roku na rok mieszkańców osiedlających się na terenie gminy Halinów. Podobna sytuacja jest w większości gmin położonych w pobliżu Warszawy. W związku z tym przyjęto za wskaźniki kryzysowości wartości wskaźników koncentracji poniżej 0,75 wskazujące na bardzo niski wzrost liczby mieszkańców lub nieznaczny spadek mieszkańców (wartości ujemne wskaźnika).

Objęci pomocą społeczną

Wskaźniki wysokiej koncentracji korzystających z pomocy społecznej odnotowano w następujących sołectwach: Długa Szlachecka (2,80), Cisie (2,75), Grabina (2,27), Królewskie Brzeziny (1,80), Okuniew (1,66), Józefin (1,50), Desno (1,38), Żwirówka (1,38), Wielgolas (1,36), Mrowiska (1,26),

Podwyższona koncentracja korzystających z pomocy społecznej występuje na terenach: Długa Kościelna (1,05), obszar miejski 1 (0,75), obszar miejski 2 (0,89).

Niebieskie karty

Przemoc domowa udokumentowana niebieskimi kartami (wskaźniki koncentracji) występuje w największym stopniu w sołectwach: Cisie (7,55), Krzewina (5,39), Nowy Konik (3,68) oraz Brzeziny (3,04). Koncentracja przemocy domowej występuje również, chociaż na nieco niższym poziomie, w Długiej Kościelnej (1,99), Długiej Szlacheckiej (1,47), Chobocie (1,48), Okuniewie (1,42).

Korzystający z bibliotek

Poza obszarem miejskim 1 (7,95), Hipolitowem (1,53), Kazimierowem (1,46) i Cisiem, gdzie poziom czytelnictwa jest wyższy od przeciętnego w gminie, w pozostałych sołectwach i obszarach miejskich poziom czytelnictwa jest raczej na niskim poziomie. W najmniejszym stopniu korzystanie z bibliotek odnotowano w obszarze miejskim 2 (0,00) obszarze miejskim 3 (0,00) Grabinie (0,17), Żwirówce (0,26), Długiej Szlacheckiej (0,30), Budziskach (0,33), Michałowie (0,36), Wielgolesie (0,31).

Organizacje pozarządowe

Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na danym terenie jest tylko w przybliżeniu wskaźnikiem aktywności społecznej, ponieważ w wielu sołectwach działania społeczne są realizowane przez organizacje spoza danego terenu, często także spoza gminy Halinów. Przyjmując wskaźnik koncentracji zarejestrowanych organizacji na danym uzyskano następujące wskazania: Cisie, Desno, Długa Kościelna, Długa Szlachecka i dwa obszary miejskie (2 i 3).

Rynek pracy – bezrobocie

W analizie rynku pracy przyjęto cztery wskaźniki bezrobocia: liczba bezrobotnych, bezrobotni do 25 lat, bezrobotni bez doświadczenia i bez kwalifikacji, bezrobotni długookresowo. W zestawieniach zbiorczych posłużono się wskaźnikami koncentracji badanych cech bezrobocia. Przyjęto, że każdemu wynikowi w przedziale od 1,00 w górę przypisany będzie jeden punkt kryzysowości, powyżej 1,25 – dwa punkty kryzysowości. Wyników poniżej 1,00 nie brano pod uwagę w zestawieniach sumarycznych (wskaźnik kryzysowości), ponieważ odnosiły się do niskiego poziomu cech bezrobocia. Wysokie i podwyższone wskaźniki koncentracji bezrobocia stwierdzono w następujących sołectwach i obszarach:

- Liczba bezrobotnych – Brzeziny, Budziska, Długa Szlachecka (2)², Grabina, Józefin (2), Królewskie Brzeziny, Krzewina (2), Michałów (2), Mrowiska (2), Zagórze, Żwirówka (2), obszar miejski 3.
- Bezrobotni długookresowo – Brzeziny, Budziska (2), Desno (2), Długa Szlachecka (2), Józefin (2), Kazimierów (2), Królewskie Brzeziny (2), Krzewina (2), Michałów, Mrowiska (2), Nowy Konik (2), Zagórze (2), Żwirówka (2).
- Bezrobotni do 25 lat – Desno (2), Długa Kościelna, Długa Szlachecka (2), Grabina (2), Krzewina (2), Mrowiska (2), Wielgolas Brzeziński, obszar miejski 2 i 3.
- Bezrobotni bez doświadczenia i bez kwalifikacji – Brzeziny (2), Desno (2), Długa Kościelna (2), Długa Szlachecka (2), Józefin (2), Krzewina (2), obszar miejski 2 (2).

Tabela 11. Obszar społeczny 2015 analiza cech kryzysowych – wskaźniki koncentracji (S1).

Wartości ze znakiem " – „ w pierwszej kolumnie oznaczają depopulację.

lp.	Jednostki funkcjonalne	Depopulacja	Objęci pomocą społeczną 2015	Niebieskie karty	Korzystający z bibliotek	Organizacje pozarządowe	Inicjatywy społ.-kult	Suma zaznaczeń S1
1.	Brzeziny	1,74	0,31	3,04 (2)	0,64 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
2.	Budziska	-1,59 (2)	0,45	0,00	0,33 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
3.	Chobot	2,60	0,36	1,48 (2)	0,39 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
4.	Cisie	-3,79 (2)	2,75 (2)	7,55 (2)	1,23	2,37	0,00 (2)	8
5.	Desno	0,00 (2)	1,38 (2)	0,00	0,41 (2)	5,44	5,10	6
6.	Długa Kościelna	1,43	1,05 (1)	1,99 (2)	1,07	2,13	1,00	3
7.	Długa Szlachecka	1,57	2,80 (2)	1,47 (2)	0,30 (2)	2,34	1,10	6
8.	Grabina	1,77	2,27 (2)	0,00	0,17 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
9.	Hipolitów	0,56 (2)	0,54	0,00	1,53	0,59 (2)	0,00 (2)	6
10.	Józefin	2,02	1,50 (2)	0,00	0,77 (1)	0,00 (2)	0,00 (2)	7
11.	Kazimierów	0,59 (2)	0,50	0,00	1,46	0,00 (2)	0,00 (2)	6
12.	Królewskie Brzeziny	-4,06 (2)	1,80 (2)	0,00	0,73 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	10

² Przyjęto, że każdemu wynikowi powyżej 1,25 – przypisano dwa punkty kryzysowości i oznaczono w nawiasach (2)

13.	Krzewina	2,12	1,42 (2)	5,39 (2)	0,73 (2)	0,00 (2)	4,04	8
14.	Michałów	0,31 (2)	0,34	1,42 (2)	0,36 (2)	0,00 (2)	6,40	8
15.	Mrowiska	-1,98 (2)	1,26 (2)	0,00	0,83 (1)	0,00 (2)	0,00 (2)	9
16.	Nowy Konik	-0,13 (2)	0,37	3,68 (2)	0,61 (2)	0,00 (2)	0,00	8
17.	Okuniew	1,42	1,66 (2)	1,42 (2)	0,78 (1)	0,91 (1)	0,85 (1)	7
18.	Stary Konik	0,69 (2)	0,13	0,00	0,57 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
19.	Wielgolas Brzeziński	1,65	0,44	1,04 (1)	0,72 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	7
20.	Wielgolas Duchnowski	1,61	1,36 (2)	0,00	0,31 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
21.	Zagórze	2,51	0,55	0,00	0,76 (1)	0,00 (2)	0,00 (2)	5
22.	Żwirówka	2,44	1,38 (2)	0,00	0,26 (2)	0,00 (2)	0,00 (2)	8
23.	Obszar miejski 1	0,07 (2)	0,75 (1)	0,00	7,95	0,00 (2)	0,00 (2)	7
24.	Obszar miejski 2	0,86 (1)	0,89 (1)	0,00	0,00 (2)	1,60	0,00 (2)	6
25.	Obszar miejski 3	0,64 (2)	0,37	0,83	0,00 (2)	1,78	2,92	4
26.	Ogółem gmina	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Obszar społeczny 2015 – powody korzystania z pomocy społecznej oraz przestępczość – wskaźniki koncentracji (S2) cd.

Lp	Jednostki funkcjonalne	Ubóstwo	Wielodzietność	Bezrobocie	Alkoholizm	Niepełnosprawność	Długość choroby	Bezradność ws. opiek. wych.	Przestępczość	Pozostałe	Suma znaczeń S2
1.	Brzeziny	0,00	0,00	1,07 (1)	0,00	0,64	1,09 (1)	0,00	2,54 (2)	0,89	4
2.	Budziska	0,26	0,39	0,32	0,00	1,17 (1)	0,00	0,87	b.d	0,81	1
3.	Chobot	0,81	0,63	0,87	1,04 (1)	1,25 (2)	0,13	1,09 (1)	0,62	1,30 (2)	5
4.	Cisie	2,15 (2)	2,13 (2)	6,63 (2)	13,32 (2)	3,18 (2)	4,73 (2)	6,36 (2)	5,27 (2)	2,21 (2)	18
5.	Desno	0,48	3,36 (2)	1,59 (2)	0,00	2,87 (2)	1,22 (1)	2,51 (2)	b.d	0,00	9
6.	Długa Kościelna	1,26 (2)	1,41 (2)	1,71 (2)	1,88 (2)	1,40 (2)	1,19 (1)	1,96 (2)	0,74	0,39	13
7.	Długa Szlachecka	1,32 (2)	2,90 (2)	2,14 (2)	1,03 (1)	1,85 (2)	1,57 (2)	2,24 (2)	0,82	0,43	13
8.	Grabina	0,43	3,17 (2)	2,11 (2)	1,59 (2)	2,37 (2)	3,22 (2)	2,37 (2)	1,25 (2)	0,00	14

Lp	Jednostki funkcjonalne	Ubóstwo	Wielodzietność	Bezrobocie	Alkoholizm	Niepełnosprawność	Długość choroby	Bezradność ws. opiek. wych.	Przestępczość	Pozostałe	Suma znaczeń S2
9.	Hipolitów	0,35	1,10 (1)	0,95	0,52	0,62	0,66	1,01 (1)	0,41	0,00	2
10.	Józefin	0,70	1,15 (1)	1,65 (2)	2,10 (2)	1,10 (1)	1,46 (2)	1,72 (2)	1,45 (2)	0,44	12
11.	Kazimierów	0,59	0,88	0,00	1,46 (2)	0,87	0,74	0,00	0,58	0,00	2
12.	Królewskie Brzeziny	4,60 (2)	0,00	1,89 (2)	0,00	1,70 (2)	2,90 (2)	0,00	2,26 (2)	0,00	10
13.	Krzewina	0,51	2,28 (2)	1,89 (2)	1,90 (2)	2,84 (2)	4,83 (2)	1,99 (2)	0,75	0,00	12
14.	Michałów	0,40	0,60	0,33	2,01 (2)	1,20 (1)	1,78 (2)	0,60	0,40	0,83	5
15.	Mrowiska	1,15 (1)	1,47 (2)	1,62 (2)	2,44 (2)	2,19 (2)	3,10 (2)	1,09 (1)	b.d.	1,01 (1)	13
16.	Nowy Konik	0,17	0,52	0,22	0,00	0,78	0,66	0,39	1,54 (2)	0,00	2
17.	Okuniew	2,82 (2)	1,00	1,03 (1)	1,20 (1)	1,07 (1)	0,91	0,95	1,42 (2)	0,17	7
18.	Stary Konik	0,00	0,00	0,37	0,00	1,34 (2)	0,57	0,00	0,89	3,74 (2)	4
19.	Wielgolas Brzeziński	0,00	0,00	0,73	0,00	0,22	0,00	0,00	1,17 (1)	7,65 (2)	3
20.	Wielgolas Duchnowski	0,57	0,00	0,00	0,00	0,63	0,80	0,16	0,84	12,27 (2)	2
21.	Zagórze	1,29 (2)	1,10 (1)	0,46	0,00	1,64 (2)	1,39 (2)	2,46 (2)	1,09 (1)	0,00	10
22.	Żwirówka	3,24 (2)	0,00	1,00	0,00	1,80 (2)	4,58 (2)	1,80 (2)	2,38 (2)	0,00	10
23.	Obszar miejski 1	1,31 (2)	0,91	0,54	0,00	0,58	0,82	0,39	1,30 (23)	0,00	4
24.	Obszar miejski 2	0,95	0,99	0,70	0,70	0,63	0,89	0,32	1,30 (2)	0,29	2
25.	Obszar miejski 3	0,32	0,35	0,36	0,39	0,23	0,30	0,26	1,30 (2)	0,24	2
26.	Ogółem gmina	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	

Źródło: opracowanie własne

³ Dla trzech obszarów miejskich przyjęto zbliżony wskaźnik koncentracji przestępczości jak dla Okuniewa. Przyjęto, że podobnie jak w innych gminach i miastach wskaźniki przestępczości są wyższe na terenach miejskich. Otrzymane dane z policji zawierają sprzeczne informacje.

Tabela 13. Obszar społeczny 2015 – rynek pracy bezrobocie oraz lokale z zaległościami czynszowymi – wskaźniki koncentracji (S3).

lp	Jednostki funkcjonalne	Bezrobotni	Bezrobotni do 25 lat	Bezrobotni bez doświadczenia, I bez kwalifikacji	Bezrobotni długookresowo	Lokale z zaległościami czynszowymi	Suma znaczeń S3
1.	Brzeziny	1,02 (1)	0,00	2,02 (2)	1,10 (1)	4,42 (2)	6
2.	Budziska	1,11 (1)	0,00	0,00	1,50 (2)	0,00	3
3.	Chobot	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0
4.	Cisie	0,69	0,41	0,00	0,53	0,00	0
5.	Desno	0,91	1,90 (2)	2,27 (2)	1,23 (1)	0,00	5
6.	Długa Kościelna	0,80	1,12 (1)	1,33 (2)	0,48	2,42 (2)	5
7.	Długa Szlachecka	1,66 (2)	3,67 (2)	4,38 (2)	1,58 (2)	0,53	8
8.	Grabina	1,20 (1)	3,76 (2)	0,00	0,41	0,00	3
9.	Hipolitów	0,84	0,83	0,74	0,73	0,00	0
10.	Józefin	1,34 (2)	0,83	1,49 (2)	1,88 (2)	0,00	6
11.	Kazimierów	0,97	0,00	0,00	1,87 (2)	0,00	2
12.	Królewskie Brzeziny	1,08 (1)	0,00	0,00	2,92 (2)	0,00	3
13.	Krzewina	1,80 (1)	1,50 (2)	3,59 (2)	1,46 (2)	0,00	7
14.	Michałów	1,52 (2)	0,00	0,95	1,03 (1)	0,00	3
15.	Mrowiska	1,62 (2)	1,93 (2)	0,00	1,87 (2)	0,00	6
16.	Nowy Konik	0,86	0,00	0,00	1,33 (2)	0,00	2
17.	Okuniew	1,00	0,95	0,94	0,92	4,53 (2)	2
18.	Stary Konik	0,21	0,00	0,00	0,58	0,00	0
19.	Wielgolas Brzeziński	0,84	1,17 (1)	0,00	0,94	0,00	1
20.	Wielgolas Duchnowski	1,00	0,00	1,00	0,54	0,00	0
21.	Zagórze	1,04 (1)	0,00	0,00	2,11 (2)	0,00	3
22.	Żwirówka	1,71 (2)	0,00	0,00	4,62 (2)	0,00	4
23.	Obszar miejski 1	0,43	0,00	0,00	0,83	0,67	0

Ip	Jednostki funkcjonalne	Bezrobotni	Bezrobotni do 25 lat	Bezrobotni bez doświadczenia, i bez kwalifikacji	Bezrobotni długookresowo	Lokale z zaległościami czynszowymi	Suma znaczeń S3
24.	Obszar miejski 2	0,87	1,11 (1)	2,00 (2)	0,54	0,00	3
25.	Obszar miejski 3	1,04 (1)	1,24 (1)	0,74	0,95	0,40	2
26.	Ogółem gmina	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	

Źródło: opracowanie własne

Zestawienie wyników z obszaru społecznego S1 wskazuje na nieco wyższy poziom kryzysowości w Królewskich Brzezinach (10) oraz w Mrowiskach (9) i na podobny profil wyników w przypadku Brzezin (8), Budzisk (8), Chobotu (8), Cisia (8), Grabiny (8), Krzewiny (8), Michałowa (8), Nowego Konika (8), Starego Konika (8), Wielgolasu Duchnowskiego (8) i Żwirówki (8). W podsumowaniu łącznej sumy wskaźników kryzysowości w zakresie wskaźników w obszarze społecznym S2 najwyższy poziom koncentracji zjawisk negatywnych występuje w następujących sołectwach: Cisie (18), Grabina(14) oraz Długa Szlachecka (13) i Długa Kościelna (13). Nieco niższy, ale również wysoki poziom kryzysowości odnotowano w Józefinie (12), Krzewinie (12) oraz w Królewskich Brzezinach (10), Zagórzcu (10) i w Żwirówce (10). W obszarze S3 najwyższy poziom koncentracji zjawisk negatywnych występuje w Długiej Szlacheckiej (8), Krzewinie (7), Brzezinach (6), Józefinie (6), Mrowiskach (6), a także w Deśnie i Długiej Kościelnej.

4.2 OBSZAR GOSPODARCZY

Podmioty gospodarcze

Do analiz w obszarze gospodarczym włączono wskaźniki koncentracji dotyczące podmiotów gospodarczych, liczby mieszkańców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, liczbę podmiotów zatrudniających do 50 pracowników oraz liczbę podmiotów, które wyrejestrowały lub zawiesiły działalność. Dodatkowo do analiz włączono również wskaźnik podatku od nieruchomości oraz wskaźnik podatku od nieruchomości komercyjnych. Wartości koncentracji trzech wskaźników wymienionych powyżej interpretowano w sposób następujący: im niższa wartość poniżej 0,75, tym niższa koncentracja danej cechy, np. im mniej podmiotów zatrudniających do 50 pracowników, tym niższy podatek od nieruchomości, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości (wskaźnik kryzysowości). Przyjęto, że każdemu wynikowi w przedziale 0,75 – 0,99 będzie przypisany jeden punkt kryzysowości, w przypadku przedziału 0,74 – i poniżej, oznacza bardzo niską koncentrację danej cechy – dwa punkty kryzysowości. Wyniki powyżej 1,00 oznaczają wysoką koncentrację danej cechy⁴ i poza liczbą wyrejestrowanych/zawieszonych podmiotów (im wyższy wynik tym wyższa koncentracja tej cechy kryzysowości) nie były wliczane do sumarycznych wskaźników kryzysowości.

Bardzo niskie wskaźniki koncentracji małej liczby podmiotów gospodarczych odnotowano w następujących sołectwach i obszarach: Krzewina (15), Mrowiska (14) oraz Desno (10), Józefin (10), Długa Szlachecka (9), Michałów (9), obszar miejski 2(9) i obszar miejski 3(9).

Bardzo niskie wskaźniki koncentracji małej liczby mieszkańców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą odnotowano w następujących sołectwach i obszarach: Cisie, Desno, Krzewina, Michałów, Mrowiska, obszary miejskie 2 i 3.

⁴ Wskaźniki koncentracji policzono jak poprzednio - [badana cecha w danej jednostce funkcjonalnej/liczba mieszkańców sołectwa lub osiedla]/ [badana cecha gminie Halinów/liczba mieszkańców ogółem w gminie Halinów].

Bardzo niskie wskaźniki koncentracji podmiotów zatrudniających do 50 pracowników odnotowano w następujących sołectwach i obszarach: Królewskie Brzeziny, Krzewina, Michałów, Mrowiska, Wielgolas Duchnowski, Zagórze, obszary miejskie 2 i 3.

Tabela poniżej przedstawia zbiorcze wyniki z obszaru gospodarczego.

Tabela 14. Obszar gospodarczy - przedsiębiorczość – wskaźniki koncentracji na podstawie danych z 2015

lp	Jednostki funkcjonalne	Podmioty gospodarcze	Wyrejestr. i zawiesz. działalność gosp.	Jednoosobowa działalność gospodarcza	Podmioty do 50 pracowników	Podatki od nieruchomości komercyjnych	Suma zaznaczeń
1.	Brzeziny	1,26	0,00	2,76	2,76	77,24	0
2.	Budziska	1,15	0,95	1,01	1,01	9,48	0
3.	Chobot	0,52 (2)	5,18 (2)	6,17	6,17	101,36	4
4.	Cisie	1,08	0,00	0,00 (2)	0,00	0,00	2
5.	Desno	0,40 (2)	1,17 (1)	0,00 (2)	0,00	10,42	5
6.	Długa Kościelna	0,81 (1)	1,14 (1)	1,09	1,09	39,01	2
7.	Długa Szlachecka	0,89 (1)	0,50	1,33	1,33	2,83	1
8.	Grabina	0,93 (1)	0,77	0,82	0,82 (1)	1,67	2
9.	Hipolitów	1,09	0,76	1,28	1,28	20,46	0
10.	Józefin	0,91 (1)	1,79 (2)	0,95	0,95 (1)	11,87	4
11.	Kazimierów	0,98 (1)	1,42 (2)	1,13	1,13	22,78	3
12.	Królewskie Brzeziny	1,59	0,00	0,00	0,00 (2)	11,30	2
13.	Krzewina	0,37 (2)	0,92	0,49 (2)	0,49 (2)	0,06 (2)	8
14.	Michałów	0,62 (2)	0,49	0,52 (2)	0,52 (2)	13,83	6
15.	Mrowiska	0,95 (1)	1,19 (1)	0,63 (2)	0,63 (2)	0,30 (2)	8
16.	Nowy Konik	1,60	1,26 (2)	1,00	1,00	99,84	2
17.	Okuniew	0,79 (1)	0,68	1,13	1,13	6,11	1
18.	Stary Konik	1,20	1,09 (1)	1,16	1,16	40,09	1
19.	Wielgolas Brzeziński	0,78 (1)	1,07 (1)	1,14	1,14	16,12	2
20.	Wielgolas Duchnowski	1,12	1,54 (2)	0,82	0,82 (2)	8,20	4
21.	Zagórze	0,69 (2)	0,00	0,00	0,00 (2)	26,21	4

Ip	Jednostki funkcjonalne	Podmioty gospodarcze	Wyrejestr. i zawiesz. działalność gosp.	Jednoosobowa działalność gospodarcza	Podmioty do 50 pracowników	Podatki od nieruchom. komercyjnych	Suma zaznaczeń
22.	Żwirówka	0,50 (2)	0,00	1,55	1,55	1,13	2
23.	Obszar miejski 1	2,23	0,95	1,34	1,34	47,05	0
24.	Obszar miejski 2	0,96 (1)	1,03 (1)	0,36 (2)	0,36 (2)	24,35	6
25.	Obszar miejski 3	0,74 (2)	0,76	0,56 (2)	0,56 (2)	0,75 (1)	7
26.	Ogółem gmina	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	

Źródło: opracowanie własne

W obszarze gospodarczym najwyższy poziom kryzysowości występuje w następujących sołectwach/obszarach: Krzewina (8), Mrowiska (8), obszar miejski 3 (7), obszar miejski 2 (6), Michałów (6), Desno (5), Chobot (4), Józefin (4), Wielgolas Duchnowski (4), Zagórze (4).

4.3 OBSZAR FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY

Dla określania wskaźnika liczby osób mieszkających w zasobach mieszkaniowych gminy (mieszkania komunalne i socjalne) przyjęto koncentrację wskaźników standaryzowanych (jak w poprzednich obszarach). Najtrudniejsza sytuacja pod względem warunków i liczby osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych (wielokrotnie przekroczone wskaźniki) występuje w: Brzezinach, Chobocie i Okuniewie. W przypadku pozostałych wskaźników przyjęto, że przy spełnieniu kryterium opisowego, dodawano jeden punkt kryzysowości danej jednostce funkcjonalnej.

Tabela 15. Obszar funkcjonalno-przestrzenny – na podstawie danych z 2015

Ip.	Jednostka funkcjonalna	Występowanie nieruchomości zabytków w złym stanie technicznym Tak -(1)	Mieszkający w zasobach mieszkaniowych gminy [wskaźnik koncentracji]	Brak placów zabaw i miejsc rekreacji Brak – (1)	Brak przystanków komunikacji zbiorowej do 1000m od centrum sołectwa 0 → (1) [wskaźnik kryzysowości]	Brak instytucji kultury, świetlic	Liczba zaznaczeń
1.	Brzeziny	0	6,75 (2)	1		(1)	3
2.	Budziska	0	0,00	0 (1)		(1)	2
3.	Chobot	0	4,47 (2)	1		(1)	3
4.	Cisie	0	1,21 (1)	1		(1)	2
5.	Desno	0	0,00	1		(1)	1
6.	Długa Kościelna	0	1,87 (2)	1		(1)	3
7.	Długa Szlachecka	0	0,11	1		(1)	1

lp.	Jednostka funkcjonalna	Występowanie nieruchomości zabytków w złym stanie technicznym Tak -(1)	Mieszkający w zasobach mieszkaniowych gminy [wskaźnik koncentracji]	Brak placów zabaw i miejsc rekreacji Brak – (1)	Brak przystanków komunikacji zbiorowej do 1000m od centrum sołectwa 0 –> (1) [wskaźnik kryzysowości]	Brak instytucji kultury, świetlic	Liczba zaznaczeń
8.	Grabina	0	0,00	0 (1)		(1)	2
9.	Hipolitów	0	0,00	0 (1)		(1)	2
10.	Józefin	0	0,00	1		(1)	1
11.	Kazimierów	0	0,00	0 (1)		(1)	2
12.	Królewskie Brzeziny	0	0,00	0 (1)	(1)	(1)	3
13.	Krzewina	0	0,00	0 (1)		(1)	2
14.	Michałów	0	0,00	1		0	0
15.	Mrowiska	0	0,00	1		(1)	1
16.	Nowy Konik	0	0,00	0 (1)		(1)	2
17.	Okuniew	4 (1)	4,03 (2)	2		0	3
18.	Stary Konik	0	0,00	0 (1)		(1)	2
19.	Wielgolas Brzeziński	0	0,00	0 (1)		(1)	2
20.	Wielgolas Duchnowski	0	0,00	1		(1)	1
21.	Zagórze	0	0,00	0 (1)		(1)	2
22.	Żwirówka	0	0,00	0 (1)	(1)	(1)	3
23.	Obszar miejski 1	0	0,00	1		(1)	1
24.	Obszar miejski 2	0	0,00	0 (1)		(1)	2
25.	Obszar miejski 3	3 (1)	0,49	2		0	1
26.	Ogółem gmina	7	1,00	15			

Źródło: opracowanie własne

Z analizy wskaźników w obszarze przestrzenno - funkcjonalnym wynika, że łączna suma wskazań na podstawie wartości wskaźników nie różnicuje znacząco sołectw i obszarów. Zróżnicowanie widoczne jest w przypadku dostępu do komunikacji publicznej. Najtrudniejsza pod tym względem jest sytuacja mieszkańców w Królewskich Brzezinach i Żwirówce. W podsumowaniu wskaźników kryzysowości w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym największa koncentracja zjawisk negatywnych występuje w następujących sołectwach: Brzeziny, Chobot, Długa Kościelna, Królewskie Brzeziny, Okuniew, Żwirówka.

4.4. OBSZAR TECHNICZNY

W analizie obszaru technicznego przyjęto następujące wskaźniki: brak podłączeń do sieci wodociągowej, brak kanalizacji, znaczny udział budynków wybudowanych przed 1970 r., budynki komunalne wymagające pilnych remontów. W przypadku dwóch pierwszych policzono wskaźniki koncentracji analizowanych cech w taki sam sposób jak wcześniej przy wskaźnikach z obszaru społecznego czy gospodarczego. W przypadku dwóch wskaźników opisujących nieruchomości przyjęto punktowy wskaźnik kryzysowości na skali nominalnej (tak, nie) niezależnie od liczby budynków wymagających pilnych remontów, czy od procentu lub liczby budynków wybudowanych przed 1970 rokiem.

Tabela 16. Obszar techniczny – na podstawie danych z 2015

lp.	Jednostka pomocnicza	Koncentracja braku dostępu do wodociągu	Koncentracja braku kanalizacji	Koncentracja budynków wyb. przed 1970	Koncentracja lokali mieszkalnych gminy bez WC i/lub łazienki	Budynki komunalne wymagające remontów tość remontów, 1-tak	Drogi publiczne utwardzone wymagające remontów na odc >800m 1-tak	Drogi publiczne wymagające budowy chodnika > 800m, 1-tak	Suma zazna-czeń
1.	Brzeziny	3,10 (2)	1,68 (2)	0,69	6,38 (2)	1	0	0	7
2.	Budziska	2,90 (2)	1,68 (2)	1,43 (2)	0,00	0	1	0	7
3.	Chobot	3,09 (2)	1,68 (2)	2,72 (2)	2,69 (2)	1	1	1	11
4.	Cisie	0,10	1,68 (2)	0,75	1,35 (2)	1	1	0	6
5.	Desno	2,32 (2)	1,68 (2)	2,23 (2)	0,00	1	1	1	9
6.	Długa Kościelna	0,34	0,55	0,38	2,96 (2)	1	1	1	5
7.	Długa Szlachecka	4,05 (2)	1,68 (2)	0,78	0,31	1	1	1	7
8.	Grabina	5,60 (2)	1,68 (2)	0,96	0,00	0	1	0	5
9.	Hipolitów	0,00	0,60	0,77	0,00	0	1	1	2
10.	Józefin	1,91 (2)	1,08 (1)	0,63	0,00	0	1	1	5
11.	Kazimierów	0,78	1,68 (2)	0,80	0,00	0	1	1	4
12.	Królewskie Brzeziny	0,76	1,68 (2)	2,22 (2)	0,00	0	0	0	4
13.	Krzewina	1,62 (2)	1,68 (2)	1,57 (2)	0,00	0	1	1	8
14.	Michałów	2,09 (2)	1,68 (2)	1,21 (1)	0,00	0	0	0	5
15.	Mrowiska	1,44 (2)	1,68 (2)	1,78 (2)	0,00	0	1	1	8
16.	Nowy Konik	1,87 (2)	1,68 (2)	1,25 (2)	0,00	0	1	0	7
17.	Okuniew	0,33	0,84	1,64 (2)	3,84 (2)	0	1,	1	6
18.	Stary Konik	1,55 (2)	1,55 (2)	1,67 (2)	0,00	0	0	0	6
19.	Wielgolas Brzeziński	0,68	1,68 (2)	0,56	0,00	0	0	0	2
20.	Wielgolas Duchnowski	0,76	1,68 (2)	1,43 (2)	0,00	0	1	0	5

lp.	Jednostka pomocnicza	Koncentracja braku dostępu do wodociągu	Koncentracja braku kanalizacji	Koncentracja budynków wyb. przed 1970	Koncentracja lokali mieszkalnych gminy bez WC i/lub łazienki	Budynki komunalne wymagające remontów tość remontów, 1-tak	Drogi publiczne utwardzone wymagające remontów na odc >800m 1-tak	Drogi publiczne wymagające budowy chodnika > 800m, 1-tak	Suma zazna- czeń
21	Zagórze	3,63 (2)	1,68 (2)	0,83	0,00	0	1	0	5
22	Żwirówka	3,65 (2)	1,68 (2)	0,94	0,00	0	0	0	4
23	Obszar miejski 1	0,00	0,00	0,51	0,00	1	1	1	3
24	Obszar miejski 2	0,28	0,17	0,94	0,00	0	1	1	2
25	Obszar miejski 3	0,66	0,15	0,74	0,53	1	1	1	3
26	Ogółem gmina	1,00	1,00	1,00	1,00				

Źródło: opracowanie własne

Analiza zestawienia przyjętych do porównań wskaźników kryzysowości z obszaru technicznego wykazuje, że poza brakiem kanalizacji i w mniejszym stopniu brakiem dostępu do sieci wodociągowej (znaczna liczba sołectw), trzy sołectwa pod względem badanych cech kryzysowości znajdują się w bardzo trudnej sytuacji: Chobot, Mrowiska i Krzewina.

4.5. OBSZAR ŚRODOWISKOWY

W analizie obszaru przyjęto następujące wskaźniki: A) powierzchnia azbestu na terenie sołectwa/obszaru do liczby mieszkańców, odniesiona do średniej w gminie, B) budynki publiczne wymagające termomodernizacji, C) występowanie lokali publicznych opalanych węglem. Dla wskaźnika A przyjęto, że każdemu wynikowi wyższemu od średniej gminnej (w przedziale od 1,00 do 1,25), przypisany będzie jeden (1) punkt kryzysowości, powyżej 1,25 średniej gminnej – dwa (2) punkty kryzysowości. W przypadku pozostałych wymienionych wskaźników przyjęto punktowy wskaźnik kryzysowości w przypadku przekroczenia przyjętego kryterium /wskazanej wartości, od której jest liczony punkt kryzysowości.

Tabela 17. Obszar Środowiskowy – na podstawie danych z 2015

lp.	Jednostki funkcjonalne	Pow., azbestu do liczby mieszkańców	Występowanie budynków wym. termomodernizacji (tak - 1)	Występowanie lokali publ. ogrz. na węgiel (tak - 1)	Suma zazna- czeń
1.	Brzeziny	1,88 (2)	1		3
2.	Budziska	1,96 (2)			2
3.	Chobot	1,25 (2)	1	1	4
4.	Cisie	6,72 (2)			2
5.	Desno	1,98 (2)			2
6.	Długa Kościelna	0,46	1		1
7.	Długa Szlachecka	0,99	1	1	2
8.	Grabina	0,91			0
9.	Hipolitów	0,37			0

lp.	Jednostki funkcjonalne	Pow., azbestu do liczby mieszkańców	Występowanie budynków wym. termomodernizacji (tak - 1)	Występowanie lokali publ. ogrz. na węgiel (tak - 1)	Suma zaznaczeń
10.	Józefin	1,02 (1)			1
11.	Kazimierów	1,75 (2)			2
12.	Królewskie Brzeziny	0,32			0
13.	Krzewina	1,99 (2)			2
14.	Michałów	2,72 (2)		1	3
15.	Mrowiska	4,54 (2)			2
16.	Nowy Konik	1,32 (2)			2
17.	Okuniew	0,51	1		1
18.	Stary Konik	1,63 (2)			2
19.	Wielgolas Brzeziński	1,10 (1)			1
20.	Wielgolas Duchnowski	2,63 (2)			2
21.	Zagórze	2,63 (2)			2
22.	Żwirówka	5,81 (2)			2
23.	Obszar miejski 1	0,17	1		1
24.	Obszar miejski 2	0,31			0
25.	Obszar miejski 3	0,35	1		1
26.	Ogółem gmina	1,00			

Źródło: opracowanie własne

Analiza sumy punktów (zaznaczeń) na podstawie wskaźników kryzysowości, podobnie jak w przypadku wskaźników z obszaru przestrzenno-funkcjonalnego, w niewielkim stopniu różnicuje sołectwa i obszary. Sołectwa/obszary miejskie różnią się natomiast dość znacząco pod względem powierzchni azbestu na dachach budynków (wskaźnik A). Niekorzystna (1) i bardzo niekorzystna (2) pod tym względem jest sytuacja w sołectwach: Brzeziny (2), Budziska (2), Chobot (2), Cisie (2), Desno (2), Józefin (1), Kazimierów (2), Krzewina (2), Michałów (2), Mrowiska (2), Nowy Konik (2), Stary Konik(2), Wielgolas Brzeziński (1), Wielgolas Duchnowski (2), Zagórze (2), Żwirówka(2), gdzie powierzchnia azbestu na dachach budynków mieszkalnych jest znacznie większa od przeciętnej w gminie. Zróżnicowanie między sołectwami/obszarami w odniesieniu do pozostałych wskaźników kryzysowości z obszaru środowiskowego różnicuje je w mniejszym stopniu.

Budynki publiczne ogrzewane z wykorzystaniem paliwa węglowego występują w: Chobocie, Długiej Szlacheckiej i Michałowie. Budynki publiczne wymagające termomodernizacji występują w następujących sołectwach: Brzeziny, Chobot, Długa Kościelna, Długa Szlachecka, Okuniew, obszar miejski 1 oraz obszar miejski 3.

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Założenia dotyczące wyboru obszaru zdegradowanego

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie Halinów polegało na przeprowadzeniu syntezy wyników analiz z pięciu obszarów (społeczny, gospodarczy, funkcjonalno-przestrzenny, środowiskowy, techniczny) w układzie przyjętych na wstępie do porównań jednostek funkcjonalnych(sołectwa/obszary miejskie).

W wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę dwa kryteria: [1] stopień nasilenia zjawisk negatywnych w obszarze społecznym (liczba zaznaczeń) oraz [2] łączną liczbę zaznaczeń (wskaźniki zjawisk negatywnych). W proponowanych obszarach rewitalizacji wybrano sołectwa o najwyższej koncentracji w zjawisk negatywnych w pięciu obszarach z uwzględnieniem najwyższych wartości i wskaźników zjawisk negatywnych w obszarze społecznym.

Zastosowane podejście metodologiczne wyodrębnienia obszaru zdegradowanego polegało na włączeniu do tego obszaru sołectw/ obszarów miejskich, które mają w co najmniej 30 wskazań (punktów) w kategoriach badanych cech ze względu na wysokie wartości wskaźników koncentracji zjawisk negatywnych.

Wybór obszaru nawiązuje także do wniosków w ramach konsultacji społecznych (spotkania, wywiady) w sprawie wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, przy zachowaniu zasady, że obszary posiadają odpowiednio wysokie wartości wskaźników cech negatywnych. Wspierającą rolę w wyborze obszaru miały wyniki ankiety wskazujące główne problemy oraz lokalizację problemów w pięciu obszarach oraz rezultaty warsztatu diagnostycznego.

Na dalszych stronach opracowania znajdują się zestawienia zbiorcze koncentracji wskaźników i wskaźników uzupełniających w odniesieniu do 25 jednostek funkcjonalnych wstępnie przyjętego podziału do analiz.

Najwyższe wartości wskaźników wskazujących na występowanie cech i zjawisk kryzysowych (od 30 w górę zaznaczeń) stwierdzono w następujących sołectwach: Brzeziny (31), Chobot (35), Cisie (38), Desno (37), Długa Kościelna (32), Długa Szlachecka (38), Grabina (34), Józefin (36), Królewskie Brzeziny (32), Krzewina (47), Michałów (30), Mrowiska (47), Zagórze (31), Żwirówka (33).

Po uwzględnieniu stopnia nasilenia zjawisk negatywnych w obszarze społecznym (liczba zaznaczeń od 14) proponowana delimitacja obszaru na podstawie przeprowadzonych analiz jest następująca - **obszar zdegradowany** obejmuje sołectwa: Brzeziny, Cisie, Desno, Długa Kościelna, Długa Szlachecka, Grabina, Józefin, Królewskie Brzeziny, Krzewina, Michałów, Mrowiska, Zagórze, Żwirówka.

Tabela 18. Podsumowanie liczby wskazań zjawisk negatywnych dla wytypowanego obszaru zdegradowanego

lp.	Jednostki funkcyjne	Społeczny S1	Społeczny S2	Społeczny S3	Społeczny Razem	Gospodarczy	Przestrzenno funkcjonalny	Środowiskowy	Techniczny	Suma zaznaczeń
1	Brzeziny	8	4	6	18	6	3	3	7	31
2	Cisie	8	18	0	26	2	2	2	6	38
3	Desno	6	9	5	20	5	1	2	9	37
4	Długa Kościelna	3	13	5	21	2	3	1	5	32
5	Długa Szlachecka	6	13	8	27	1	1	2	7	38
6	Grabina	8	14	3	25	2	2	0	5	34
7	Józefin	7	12	6	25	4	1	1	5	36
8	Królewskie Brzeziny	10	10	3	23	2	3	0	4	32
9	Krzewina	8	12	7	27	8	2	2	8	47
10	Michałów	8	5	3	16	6	0	3	5	30
11	Mrowiska	9	13	6	28	8	1	2	8	47

lp.	Jednostki funkcyjne	Społeczny S1	Społeczny S2	Społeczny S3	Społeczny Razem	Gospodarczy	Przestrzenno funkcjonalny	Środowiskowy	Techniczny	Suma zaznaczeń
12	Zagórze	5	10	3	18	4	2	2	5	31
13	Żwirówka	8	10	4	22	2	3	2	4	33

Źródło: opracowanie własne

VI. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI - ZAŁOŻENIA

Przy wyznaczeniu obszaru rewitalizacji przyjęto następujące założenia:

- identyfikacja obszaru rewitalizacji została dokonana wyłącznie w obrębie obszaru zdegradowanego, wskazanego jako kryzysowy, charakteryzującego się najwyższą koncentracją wskaźników opisujących wymiary kryzysowości w pięciu obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym;
- obszar rewitalizacji obejmuje części obszaru zdegradowanego, który posiada stosunkowo wysoki poziom zurbanizowania. Taki dobór był uzasadniony – jak wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych i wykonanych analiz – z punktu widzenia oczekiwań, które dotyczą poprawy sytuacji mieszkańców w co najmniej kilku obszarach, z wyróżnieniem obszaru społecznego.
- obszar rewitalizacji ma istotny wpływ na rozwój całej gminy. Przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym na tym obszarze ma największy wpływ na spójny i zrównoważony społecznie oraz terytorialnie rozwój całej gminy, w tym unikanie społecznie uzasadnionych twierdzeń o sołectwach „drugiej kategorii”, czyli tych częściach gminy, które są zaniedbywane w stosunku do innych - „doinwestowanych” (takich jak - zdaniem mieszkańców - miasto Halinów lub Okuniew).

Uzupełniającym założeniem było przeciwdziałanie rozszerzaniu się stanu kryzysowego z obszaru rewitalizacji na inne obszary gminy.

W celu wyodrębnienia obszaru rewitalizacji zastosowano analogiczną procedurę jak w przypadku wyodrębnienia obszaru zdegradowanego. Do obszaru rewitalizacji włączono wstępnie te sołectwa lub ich części, które mają po pierwsze odpowiednio najwyższe wartości wskaźników koncentracji (suma zaznaczeń od 32 łącznie w ramach wszystkich badanych wymiarów w pięciu obszarach, suma zaznaczeń od 20 w obszarze społecznym). Po drugie, tak jak w przypadku obszaru zdegradowanego, wybór obszaru nawiązuje do wniosków w ramach konsultacji społecznych w sprawie wyznaczania obszaru rewitalizacji przy zachowaniu zasady, że obszar posiada odpowiednio wysokie wartości wskaźników cech kryzysowych. Po trzecie, również jak w przypadku obszaru zdegradowanego, wspierającą rolę w wyborze obszaru miały wyniki ankiety wskazujące główne problemy oraz lokalizację problemów w pięciu obszarach oraz rezultaty warsztatu diagnostycznego i spotkań grupowych.

Tabela poniższa prezentuje wartości koncentracji wskaźników zjawisk negatywnych dla obszaru rewitalizacji (wiersze zaznaczone kolorem szarym).

Tabela 19. Podsumowanie wartości koncentracji wskaźników zjawisk negatywnych dla obszaru rewitalizacji

lp.	Jednostki funkcyjne	Społeczny S1	Społeczny S2	Społeczny S3	Społeczny Razem	Gospodarczy	Przestrzenno funkcyjny	Środowiskowy	Techniczny	Suma zaznaczeń
1	Brzeziny	8	4	6	18	6	3	3	7	31
2	Cisie	8	18	0	26	2	2	2	6	38
3	Desno	6	9	5	20	5	1	2	9	37
4	Długa Kościelna	3	13	5	21	2	3	1	5	32
5	Długa Szlachecka	6	13	8	27	1	1	2	7	38
6	Grabina	8	14	3	25	2	2	0	5	34
7	Józefin	7	12	6	25	4	1	1	5	36

lp.	Jednostki funkcyjne	Społeczny S1	Społeczny S2	Społeczny S3	Społeczny Razem	Gospodarczy	Przestrzenno funkcjonalny	Środowiskowy	Techniczny	Suma zaznaczonych
8	Królewskie Brzeziny	10	10	3	23	2	3	0	4	32
9	Krzewina	8	12	7	27	8	2	2	8	47
10	Michałów	8	5	3	16	6	0	3	5	30
11	Mrowiska	9	13	6	28	8	1	2	8	47
12	Zagórze	5	10	3	18	4	2	2	5	31
13	Żwirówka	8	10	4	22	2	3	2	4	33

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z przedstawionych wyżej założeń i analiz obszaru rewitalizacji może obejmować sołectwa: Cisie, Desno, Długa Kościelna, Długa Szlachecka, Grabina, Józefin, Królewskie Brzeziny, Krzewina, Mrowiska, Żwirówka.

Na końcowym etapie wytyczania obszaru rewitalizacji należy dokonać weryfikacji powierzchni i liczby mieszkańców objętych tym obszarem, w celu spełnienia w tym zakresie wymogów: obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

VII. PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH, WARSZTATU DIAGNOSTYCZNEGO, SPOTKAŃ GRUPOWYCH I KONSULTACJI

7.1. BADANIA ANKIETOWE

Celem ankiety było poznanie opinii mieszkańców gminy Halinów na temat głównych problemów gminy. Na początku ankiety zamieszczono krótką informację na temat procesu rewitalizacji. W badaniu ankietowym wersję papierową wypełniło 320 osób, wersję online 85 osób z gminy Halinów. Większość ankiet została wypełniona w wersji papierowej (badanie 1); badanie w wersji online potraktowano jako uzupełniające (badanie 2).

Zamieszczone poniżej podsumowania dotyczą badań ankietowych przeprowadzonych od 10 sierpnia do 8 listopada 2016, dotyczących głównych problemów w gminie (ankieta 1). Ankiety w wersji papierowej zostały rozdane na warsztatach, spotkaniach konsultacyjnych oraz na innych spotkaniach organizowanych przez Urząd Miejski i rady sołeckie. Ankieta online była dostępna na stronie gminy od 10.08.2016 do 8.11.2016. Badanie ankietowe było ważnym i uzupełniającym elementem opracowywania diagnozy.

Badanie 1

Wśród 320 badanych było 58% kobiet, 42% mężczyzn. W wieku 35-44 lata było 33%, w wieku 45-54 lata było 15%, w wieku 23-34 15% badanych, w pozostałych kategoriach wiekowych było mniej badanych (55-64 lata- 18%, 18-24 lata- 8%, 65 lat i więcej – 9%, 17 lat i mniej 1%). Większość badanych to osoby zatrudnione (53%) lub prowadzące własną działalność (13%). Większość badanych to osoby mieszkające na terenie gminy od urodzenia (43%) lub mieszkający powyżej 15 lat - 20%. Respondentów z wykształceniem wyższym było 38%, z wykształceniem średnim- 33%, z wykształceniem zawodowym – 15%, podstawowym – 4% i gimnazjalnym - 2.3%.

Do najważniejszych problemów gminy, spośród 30 wymienionych w ankiecie, badani zaliczyli przede wszystkim brak dostępu do mediów (sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa) 68%, braki w infrastrukturze drogowej (w tym parkingi, chodniki, oświetlenie ulic) 58%, brak infrastruktury turystycznej(szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe) 54%, brak infrastruktury użyteczności publicznej (parki, skwery, place zabaw, itd.) 49%, brak centrów, miejsc na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej 42%, brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu 41% oraz ograniczony dostęp do usług publicznych (handel, komunikacja, służba zdrowia) 40%.

Tabela 20. Główne problemy w gminie według opinii badanych (na podstawie wyników ankiety 1)

Lp.	Kolejność ze względu na proc. odpowiedzi	Rodzaje problemów	% badanych
1	1	Brak dostępu do mediów(sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa)	68
2	2	Infrastruktura drogowa (w tym parkingi, chodniki, oświetlenie ulic)	58
3	4	Brak infrastruktury użyteczności publicznej (parki, skwery, place zabaw, itd.)	49
4	7	Ograniczony dostęp do usług publicznych(handel, komunikacja, służba zdrowia)	40
5	3	Brak infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe)	54
6	8	Zanieczyszczenie lub degradacja środowiska	34
7	23	Tereny wymagające rekultywacji	12
8	18	Niski poziom przedsiębiorczości	19
9	9	Słaby lokalny rynek pracy (mało miejsc pracy)	33
10	11	Brak dostępu do Internetu	27
11	17	Niski standard lub braki w infrastrukturze technicznej (budynki, sieci)	19
12	28	Ubóstwo	7

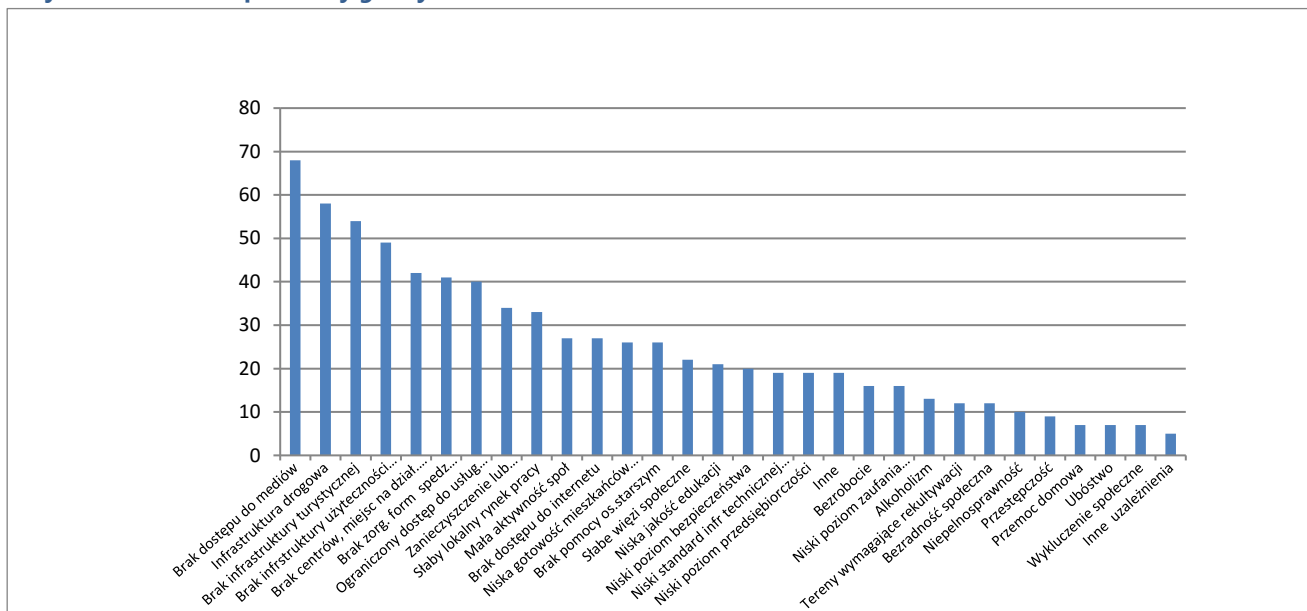
Lp.	Kolejność ze względu na proc. odpowiedzi	Rodzaje problemów	% badanych
13	20	Bezrobocie	16
14	22	Alkoholizm	13
15	30	Inne uzależnienia	5
16	27	Przemoc domowa	7
17	26	Przestępczość	9
18	15	Niska jakość edukacji	21
19	25	Niepełnosprawność	10
20	10	Mała aktywność społeczna	27
21	12	Niska gotowość do współpracy wśród mieszkańców	26
22	5	Brak centrów, miejsc na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej	42
23	14	Słabe więzi społeczne	22
24	29	Wykluczenie społeczne	7
25	24	Bezradność społeczna	12
26	21	Niski poziom zaufania społecznego	16
27	16	Niski poziom bezpieczeństwa	20
28	13	Brak pomocy osobom starszym	26
29	6	Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	41
30	19	Inne (jakie?)	19

Źródło: opracowanie własne

Inne problemy to zanieczyszczenie/degradacja środowiska (34%), słaby lokalny rynek pracy (33%), mała aktywność społeczna (27%), brak dostępu do internetu (27%), niska gotowość wśród mieszkańców do współpracy (26%) oraz brak pomocy osobom starszym (26%). W mniejszym procencie badani zaliczyli do puli najważniejszych problemów niski poziom bezpieczeństwa (20%), niski standard infrastruktury technicznej budynków i sieci (19%), niski poziom przedsiębiorczości (19%),

Typowe problemy społeczne, takie jak bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo, niepełnosprawność, inne uzależnienia, znalazły się na dalszych miejscach.

Wykres 11. Główne problemy gminy

Źródło: opracowanie własne

Badanie 2

Badanie online miało charakter uzupełniający do badania, w trakcie którego ankiety wypełniono w wersji papierowej, ze względu na znacznie mniejszą liczbę wypełnień ankiety online w porównaniu do ankiety w

wersji papierowej. Wśród 85 badanych online było 49% kobiet, 51% mężczyzn. W wieku 35-44 lata było 45%, w wieku 25-34 32% badanych, w wieku 55-64 lata 8%, 18-24 lata 8%, w wieku 45-54 lata 6%. W pozostałych kategoriach wiekowych było znacząco mniej badanych, 65 lat i więcej 1%, 17 lat i mniej 2%). Większość badanych to osoby zatrudnione 75% lub prowadzące własną działalność 8%; studenci i uczniowie stanowili 7%, bezrobotni 6%, emeryci i renciści 4%. Większość badanych to osoby mieszkające na terenie gminy od urodzenia 43% lub mieszkający powyżej 15 lat 20%. Większość respondentów to osoby z wykształceniem wyższym 75%, z wykształceniem średnim 17%, z wykształceniem zawodowym 1%, i gimnazjalnym 2.3%.

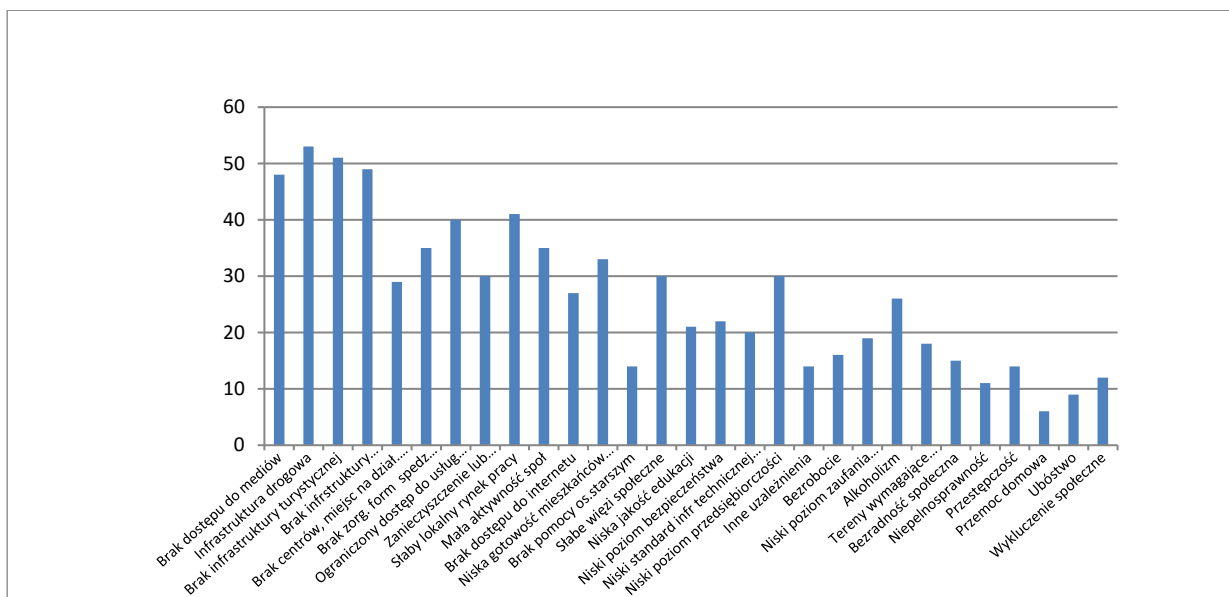
Do najważniejszych problemów gminy spośród 30 wymienionych w ankiecie badani zaliczyli przede wszystkim braki w infrastrukturze drogowej (w tym parkingi, chodniki, oświetlenie ulic) 53%, brak infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe) 51%, brak dostępu do mediów (sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa) 48%.

Tab. 2. Główne problemy w gminie według opinii badanych (na podstawie wyników ankiety 1) online

Lp.	Kolejność ze względu na proc. odpowiedzi	Rodzaje problemów	% badanych
1	3	Brak dostępu do mediów(sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa)	48
2	1	Brak infrastruktury drogowej (w tym parkingi, chodniki, oświetlenie ulic)	53
3	5	Brak infrastruktury użyteczności publicznej (parki, skwery, place zabaw, itd.)	37
4	6	Ograniczony dostęp do usług publicznych (handel, komunikacja, służba zdrowia)	36
5	2	Brak infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe)	51
6	11	Zanieczyszczenie lub degradacja środowiska	30
7	20	Tereny wymagające rekultywacji	18
8	10	Niski poziom przedsiębiorczości	30
9	4	Słaby lokalny rynek pracy (mało miejsc pracy)	41
10	14	Brak dostępu do Internetu	27
11	18	Niski standard lub braki w infrastrukturze technicznej (budynki, sieci)	20
12	28	Ubóstwo	9
13	21	Bezrobocie	16
14	15	Alkoholizm	26
15	24	Inne uzależnienia	14
16	29	Przemoc domowa	6
17	23	Przestępczość	14
18	17	Niska jakość edukacji	21
19	27	Niepełnosprawność	11
20	7	Mała aktywność społeczna	35
21	9	Niska gotowość do współpracy wśród mieszkańców	33
22	13	Brak centrów, miejsc na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej	29
23	12	Słabe więzi społeczne	30
24	26	Wykluczenie społeczne	12
25	22	Bezradność społeczna	15
26	19	Niski poziom zaufania społecznego	19
27	16	Niski poziom bezpieczeństwa	22
28	25	Brak pomocy osobom starszym	14
29	8	Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	35
30		Inne (jakie?)	

Źródło: opracowanie własne

Wykres 12 Główne problemy gminy

Źródło: opracowanie własne

Inne problemy to słaby lokalny rynek pracy 41%, ograniczony dostęp do usług publicznych (handel, komunikacja, służba zdrowia) 36%, brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu 35%, mała aktywność społeczna 35%, niska gotowość mieszkańców do współpracy 33%, słabe więzi społeczne 30%, niski poziom przedsiębiorczości 30%, zanieczyszczenie lub degradacja środowiska 30%.

Typowe problemy społeczne, takie jak bezrobocie (16%), alkoholizm (26%), ubóstwo (9%), niepełnosprawność (11%) znalazły się na dalszych miejscach.

Ze względu na liczbę wypełnionych ankiet badanie online jest badaniem uzupełniającym do badania, w którym badani wypełniali ankietę w wersji papierowej. W obu badaniach za główne problemy gminy badani uznali: brak dostępu do mediów (sieci wodno-kanalizacyjna, gżowa), braki w infrastrukturze drogowej (w tym parkingi, chodniki, oświetlenie ulic), brak infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe), brak infrastruktury użyteczności publicznej (parki, skwery, place zabaw, itd.), brak centrów, miejsc na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej, brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu oraz ograniczony dostęp do usług publicznych (handel, komunikacja, służba zdrowia).

7.2 UWAGI, WNIOSKI RESPONDENTÓW ZGŁOSZONE BADANIU ANKIETOWYM

Poniżej opisane są uwagi i wnioski respondentów zgłoszone w badaniu ankietowym w wersji papierowej i online. Część uwag i wniosków została poddana redakcji językowej i skróceniu przy zachowaniu treści i intencji autorów. Podsumowanie uwag i komentarzy respondentów zestawiono w pięciu obszarach.

1. Dostęp do mediów i infrastruktura drogowa

Najczęściej formułowane uwagi:

Brak dostępu do podstawowych mediów, takich jak kanalizacja, gazociąg w wielu miejscowościach gminy, m.in. w Koniku Starym, Koniku Nowym, Michałowie i większości odległych sołectw od centrum (zwłaszcza część wschodnia). Niski poziom infrastruktury drogowej: m.in. brak drogi gminnej do Kolonii Michałów; droga gminna o dł. 3km nie jest remontowana od początku jej powstania. W miejscowościach Grabina i Józefin ulicą Zgody (przebiegającą przez obydwie wsie) przemieszczają się setki osób udających się do zakładów

pracy m.in. Slimak, Maropak; niebezpieczny i uciążliwy jest brak chodnika czy ścieżki rowerowej, mieszkańcy muszą uważać na samochody idąc błotnistym poboczem przez teren leśny. Na drogach jest niski poziom bezpieczeństwa (przykładowo ul. Szczęśliwa i Kochanowskiego). Daje się zauważyć nierówny standard "obsługi" dróg gminnych i prywatnych mimo jednakowego opodatkowania mieszkańców (odśnieżanie, równanie, wykaszanie poboczy, doprowadzanie mediów itp.). W gminie montuje się za dużo progów zwalniających drogi, są one nieoświetlone, brakuje chodników. Wiele dróg gminnych, które stanowią dojazd do osiedli mieszkalnych to drogi nieutwardzone, wymagające poprawy, podniesienia standardu. Brak możliwości szybkiego, dogodnego dojazdu do stacji PKP w Halinowie i Cegłowie z wielu miejscowości gminy. Brak drugiej strefy ZTM, brak dojazdu pociągów SKM do stacji PKP w Halinowie. Zamknięty jest most łączący ul. Główną i ul. Środkową oraz Wschodnią - jest bardzo potrzebny np. dla dojeżdżających do stacji PKP w Halinowie. Obecnie jest udostępnione przejście dla pieszych, ale np. dla osób z wózkami przejście jest mocno utrudnione. Ograniczona jest ilość połączeń komunikacją miejską w weekendy i święta na trasie relacji Warszawa-Halinów. Oznakowanie dróg wymaga odnowienia, uzupełnienia celem zagwarantowania większego bezpieczeństwa użytkownikom ruchu. Potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa na drodze 637 (elementy służące ograniczeniu prędkości pojazdów, elementy uspokojenia ruchu np. sygnalizacja świetlna). W Żwirówce brak jest drogi asfaltowej i oświetlenia. Potrzeba budowy obwodnicy Okuniewa. Usprawnienia wymaga także poprawa parametrów sieci internetowej (wieloletnia infrastruktura, brak rozwoju infrastruktury, ograniczony dostęp do internetu). Nadal trwa duże zapotrzebowanie na budowę i dostęp do kanalizacji, innych mediów.

2. Obszar społeczny, usługi publiczne

Najczęściej formułowane uwagi:

Obszar charakteryzuje brak lub niewystarczający dostęp/ brak występowania:

- zorganizowanych form spędzania wolnego czasu,
- życia kulturalnego na terenie gminy,
- dobrej jakości punktów handlowych, sklepów wielkopowierzchniowych, dyskontów,
- patroli policji, posterunku policji w Halinowie
- integracji osób na emeryturze, seniorów stanowiących potencjał dla aktywności społecznej,
- oferty związanej z lepszym wykorzystywaniem walorów środowiska naturalnego,

Inne uwagi i komentarze respondentów:

Brak bezpłatnego dostępu do lekarzy specjalistów. Brak lekarzy specjalistów. Potrzebna większa liczba lekarzy w Ośrodku Zdrowia. Wskazane zwiększenie zakresu usług medycznych w skali gminy. Brak poradni psychologiczno-pedagogicznej. Brak medycyny pracy w Okuniewie. W poradni zlokalizowanej w Sulejówku są duże kolejki na terapie dla dzieci np. 2 lata na SI, dodatkowo czas dojazdu do poradni to przynajmniej 30 minut. Brak obiektów sportowych, w tym basenu. Dom Kultury w Halinowie razem z otoczeniem wymaga rewitalizacji (teren zaśmiecony, w okolicy GK spotykają się grupy młodzieży pijącej alkohol.

Skwer w Okuniewie na terenie którego znajduje się plac zabaw dla dzieci, to miejsce w którym spożywany jest alkohol zarówno przez nieletnią młodzież, jak i przez pełnoletnich. Nie ma tam patroli policji/straży miejskiej. „Spacer przez skwer wyznaczonym chodnikiem to: balansowanie pomiędzy potłuczonym szkłem; nieunikniony kontakt z natarczywymi alkoholikami”. Należy zaprojektować ogrodzenie, monitoring oraz dozór ze strony służb porządkowych.

Daje się zauważyć częste występowanie kradzieży, w tym kradzieży pojazdów przy stacji PKP. Nasila się też problem narkotyków w gminie.

Należy wbudować progi ograniczające prędkość na niektórych drogach np. w Grabinie (kierowcy rozwijają nadmierną prędkość).

Brakuje sal w szkołach (m.in. w Chobocie). Brak ścieżek rowerowych i tras autobusowych umożliwiających dzieciom szybki i bezpieczny dojazd do szkół; słaby Internet; za mała biblioteka publiczna (brak miejsca do przeprowadzania aktywności zachęcających dzieci do czytania, np. spotkania z autorami, głośne czytanie, noc Bibliotek, itp.);

Brak miejsca w pobliżu stawów pozwalającego na spędzanie wolnego czasu w okresie letnim; brak zajęć (w godzinach pracy rodziców) w czasie wakacji.

Brak dostępu do internetu w odległych od miejskiego obszaru Halinowa sołectwach. Brak światłowodu. Brak bankomatów.

Należy włączyć, więcej partnerów, na terenie powiat, wspierających posiadaczy Karty Dużej Rodziny oraz należy wprowadzić więcej ulg na terenie gminy np. dotyczących umarzanie kosztów za wywóz śmieci.

3. Obszar przestrzenno-funkcjonalny

Najczęściej formułowane uwagi:

Proces uchwalania miejscowych planów zagospodarowania jest bardzo długi.

Brak zagospodarowania przestrzeni publicznej, brak miejsc na spotkania. Problem aktywizacji młodzieży i stworzenie bazy do spędzania czasu wolnego. Brak inicjatyw skierowanych do młodzieży.

Mieszkańcy nowego osiedla (ul. Postępu, Piwna, Leśna, Łąkowa, Prosta) zgłaszają potrzebę linii autobusu podmiejskiego do Okuniewa. Potrzebne jest zwiększenie zasobów budownictwa komunalnego i socjalnego.

Potrzebne chodniki i ścieżka rowerowa wzdłuż torów od stacji PKP do Centrum "Swobodna Przestrzeń". Bardzo potrzebna jest ścieżka rowerowa do m. Chobot, zapewni ona m.in. bezpieczeństwo dzieciom dojeżdżającym do szkoły. Potrzebna jest infrastruktura drogowa (w tym parkingi, chodniki, oświetlenia ulic): m.in. ul. Jaworowa. Brak infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe) w gminie.

Bardzo potrzebna jest rozbudowa przedszkola i szkoły oraz placu zabaw w m. Cisie. Szkoła jest za mała, uczęszczają do niej dzieci z innych miejscowości i gmin. Szkoła obecnie jest wypełniona całkowicie, od przyszłego roku grozi zmianowość. Potrzebna jest budowa SP w Hipolitowie.

4. Obszar gospodarczy

Najczęściej formułowane uwagi:

Mała aktywność inwestycyjna na terenach wiejskich. Brak inwestycji w drogi gminne. Niski poziom przedsiębiorczości w skali gminy, zwłaszcza w miejscowości Chobot i Krzewina.

Nadmierne skoncentrowanie inwestycji i prowadzonych programów na terenie miasta Halinowa, z jednoczesnym ich ograniczaniem na terenach wiejskich. Pomimo znaczącej ilości terenów rolniczych (np. w Żwirówce) nie ma młodych rolników, większość ludzi aktywnych zawodowo pracuje na etacie. Brak odrolnienia terenów, które mogłyby stanowić tereny inwestycyjne przeznaczone na działalność gospodarczą. Warto zająć się terenami/nieużytkami, które wymagają rekultywacji.

5. Obszar techniczny i środowiskowy

Najczęściej formułowane uwagi:

Istotne braki w skali gminy: kanalizacja, wodociągi, sieć gazowa, chodniki, oświetlenie ulic.

Niski standard lub braki w infrastrukturze (budynki, sieci): np. świetlica w Krzewinie.

Brak kanalizacji w Koniku Starym, brak kosztów na śmieci w Koniku Starym i całej gminie ma wpływ na stan środowiska. Brak melioracji w Koniku Starym. Zaniedbana melioracja w skali gminy, brak rowów odprowadzających wodę na przykład w Hipolitowie pomiędzy ul. Warszawską a Hipolitowską.

Istnieje zagrożenie związane z budową wysypiska w Michałowie (lokalizacja 300 m od budynków mieszkalnych). Tereny wymagające rekultywacji to m.in. sąsiedztwo ul. Terespolskiej (30 m od zabudowy wysypisko śmieci, kompostownia oraz z drugiej strony składowisko materiałów niebezpiecznych ze strony sąsiada gminy Zielonka). Zagrożenie dla zdrowia i życia wszystkich mieszkańców Michałowa.

Duże zanieczyszczenie lub degradacja środowiska: lasy, tereny gminne, las – m.in. w m. Desno (Las Chobocki); istnieje duży problem wylewania zawartości zbiorników bezodpływowych na grunty, nieuporządkowanego spalania śmieci, wyrzucania śmieci do rowów przydrożnych. W okolicach zamieszkałych widać bezdomne psy, dziki (np. w Królewskich Brzezinach). Potrzebna jest melioracja terenu. Potrzebna jest ochrona terenów zabudowy mieszkaniowej przed hałasem drogowym i przemysłowym.

7.3 PODSUMOWANIE WARSZTATU DIAGNOSTYCZNEGO

Spotkanie warsztatowe zostało podzielone na dwie części. W czasie pierwszej, omówiono koncepcję procesu prowadzenia rewitalizacji, z uwzględnieniem wykorzystania funduszy okresu programowania 2014-2020. Podkreślono ważność obszaru społecznego w tym procesie oraz wyjaśniono rolę pozostałych czterech obszarów (gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego, środowiskowego). Przedstawiono etapy i zasady przygotowywania programu rewitalizacji, szerzej omówiono diagnozę, metodologię i poszczególne elementy służące wytyczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji. W trakcie warsztatu omówiono rolę i zakres partycypacji społecznej oraz źródła finansowe projektów, które zostaną wpisane do programu rewitalizacji. W części drugiej, warsztatowej, w grupach poddano analizie SWOT mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w pięciu obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Następnie wybrano priorytetowe problemy nadając im wagi w każdym z pięciu obszarów tematycznych. Na koniec warsztatów przedstawiciele grup zaprezentowali wybrane priorytetowe problemy gminy, wskazując także ich lokalizację.

Uczestnicy warsztatu zidentyfikowali, w czasie otwartej sesji, główne problemy gminy, a następnie dysponując ograniczeniem do trzech głosów, dokonali wyboru najważniejszych z utworzonej listy problemów. Lista głównych problemów została wskazana w sposób podobny do profilu wyników z badań ankietowych. Wskazano na bardzo dużą wagę problemów związanych z infrastrukturą i usługami publicznym. Za najważniejsze w gminie uznano w trakcie warsztatu następujące problemy:

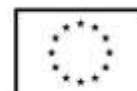
1. Brak kanalizacji 8
2. Brak przedszkoli 8
3. Utwardzenie dróg nieutwardzonych 8
4. Brak punktów poradnictwa biznesowego 8
5. Brak ścieżek rowerowych 8
6. Infrastruktura sportowa 7
7. Brak świateł środowiskowych- 5
8. Internet 5
9. Modernizacja domów komunalnych - 4
10. Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna 3
11. Brak parków –
12. Brak bazy hotelowej –

W trakcie warsztatu diagnostycznego uczestnicy w podzieleni na grupy wskazali następujące priorytetowe problemy w pięciu obszarach tematycznych ze wskazaniem lokalizacji.

Obszar społeczny

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1. Niewystarczająca opieka psychologa-pedagoga - brak etatów specjalistów w szkołach - Szkoły – obszar 3 (miejski), Brzeziny, Cisie, Chobot, Okuniew
2. Brak przedszkoli - Józefin, Brzeziny(5), Cisie, Hipolitów
3. Brak żłobków - Halinów (np. obszar 1)
4. Niewystarczająca baza rekreacyjno-sportowa - Brzeziny, Chobot
5. Brak domów opieki dla starszych - cała gmina

Obszar gospodarczy

1. Słabo rozwinięta baza hotelowo-gastronomiczna - Halinów – obszar miejski
2. Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy pomimo znacznych możliwości rozwoju turystyki czynnej i wypoczynkowej – Okuniew
3. Brak inkubatora przedsiębiorczości na terenie gminy – brak miejsca wsparcia dla osób otwierających działalność gospodarczą - Halinów (cała gmina)
4. Brak punktów doradztwa biznesowego w urzędzie miejskim - Halinów, obszar 1
5. Brak inicjatywa służących rozwojowi gospodarstwu - Halinów (jako gmina)
6. Nieskuteczne działania powiatu w celu aktywizacji bezrobotnych - Halinów (jako gmina)

Obszar przestrzenno-funkcjonalny

1. Brak funduszy na realizację inwestycji - cała gmina
2. Trudności z porozumieniem z prywatnymi właścicielami działek, na których trzeba zrealizować inwestycje - ul. Krucza, Budziska, Mrowiska, Długa Szlachecka, Okuniew
3. Brak lub problem z dostępem do internetu - Chobot, Mrowiska, cała gmina
4. Ograniczony dostęp do usług komunikacyjnych - cała gmina poza Halinowem, Brzezunami, Wielgolasem Duchnowskim, Okuniewem
5. Zły stan techniczny zabytków - Okuniew
6. Brak parków, kąpielisk, terenów rekreacyjnych, ścieżek rowerowych - cała gmina

Obszar techniczny

1. Domy komunalne bez wygód, tj. woda, kanalizacja, c.o. gaz - Długa Kościelna, Okuniew, Halinów, ul Parkowa (3), Halinów ul Mickiewicza (1), Cisie, ul Główna
2. Sieć kanalizacyjna - cała gmina
3. Gaz- sieć - cała gmina
4. Naprawa nawierzchni dróg gruntowych - cała gmina
5. Kąpieliska gminne - Długa Kościelna, Wielgolas Duchnowski
6. Parki, urządzenia małej architektury - Halinów, Okuniew
7. Centrum – zagospodarowanie, uporządkowanie - Halinów (obszar 1)

Obszar środowiskowy

1. Wysypisko śmieci – Michałów
2. Brak kanalizacji - małe sołectwa
3. Brak terenów rekreacyjnych - cała gmina

PODSUMOWANIE

Przedstawione badania ankietowe oraz rezultaty warsztatu diagnostycznego wskazują na główne problemy w gminie jakimi są: brak dostępu do mediów (sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa), zły stan infrastruktury drogowej (w tym brak parkingów, chodników i oświetlenia ulic), ograniczony dostęp do usług publicznych (handel, komunikacja, służba zdrowia), brak infrastruktury użyteczności publicznej (parki, skwery, place zabaw, itd.), niski standard i braki w infrastrukturze technicznej (budynki, sieci); w szczególności trudnej sytuacji znajdują się mieszkańcy w domach komunalnych. Małej aktywności społecznej towarzyszy brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu oraz brak centrów, miejsc na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej. Przy braku dostępu do kanalizacji, wodociągu i sieci gazowej, rośnie zanieczyszczenie środowiska w gminie.

Na niski poziom przedsiębiorczości zwrócili uwagę w większym stopniu respondenci w ankiecie online niż w ankiecie wypełnionej w wersji papierowej, co może wynikać z innego profilu respondentów biorących udział w obu wersjach ankiety (m.in. poziom wykształcenia i wiek respondentów). W podobny sposób w obu wersjach ankiety zwrócono uwagę na słaby lokalny rynek pracy.

Występujące problemy z dostępem do mediów, problemy z komunikacją i szerzej z dostępem do usług publicznych, dominują nad typowymi problemami społecznymi, przesuując ich znaczenie na dalszy plan, co potwierdzają zarówno badania ankietowe, jak i komentarze i uwagi uczestników warsztatu diagnostycznego.

7.4 ZESTAWIENIE UWAG I KOMENTARZY ZE SPOTKAŃ GRUPOWYCH

W cyklu spotkań grupowych o charakterze fokusowym udział wzięli:

- Kierownicy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy (dyrektorzy szkół, dyrektor Zakładu Komunalnego w Halinowie, dyrektor Gminnego Centrum Kultury)
- Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Halinowie
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz prezesi Ochotniczych Straży Pożarnych
- Przedsiębiorcy
- Przedstawiciele społeczni mieszkańców: radni i sołtysi.

W celu zaprezentowania różnic w perspektywach uczestników spotkań na temat zmian w gminie, głównych problemów gminy, uwagi i komentarze zestawiono poniżej osobno dla każdej z pięciu grup. Zestawione uwagi i komentarze, zgodnie z intencją autora opracowania, w znacznym stopniu odtwarzają, przy niewielkich zabiegach redakcyjnych, język naturalnej narracji uczestników spotkań, co przyczynia się do waloru jakościowego odtworzonych wypowiedzi⁵.

[Kierownicy Urzędu Gminy i jej jednostek organizacyjnych \(dyrektorzy szkół, dyrektor Zakładu Komunalnego oraz dyrektor Gminnego Centrum Kultury\)](#)

Zgłoszone uwagi dotyczące aktywności społecznej i poziomu edukacji:

1. *Miejsce rejestracji organizacji pozarządowych nie jest dobrym wskaźnikiem aktywności społecznej w danym sołectwie, ponieważ większość zarejestrowanych organizacji pozarządowych w danym sołectwie podejmuje działania na terenie albo szerszym albo innym. Znaczna część przedsięwzięć społecznych w gminie Halinów jest podejmowana przez organizacje spoza gminy.*

---

⁵ Przebieg spotkań był nagrywany za zgodą uczestników.

2. *Przyjęcie wyników egzaminów jako wskaźnika poziomu edukacji w danym sołectwie może być błędne, ponieważ zróżnicowanie między szkołami jest znaczne i wynika z co najmniej kilku powodów. Poza tym np. pięć szkół podstawowych jest nierównomiernie rozmieszczonych na obszarze gminy.*

Do istotnych zmian w gminie na przestrzeni kilku ostatnich lat zaliczono:

1. *Ogólna poprawa infrastruktury.*
2. *Komunikacja i transport : zwiększenie liczby dróg z nawierzchnią asfaltową.*
3. *Wodociągi i Kanalizacja: utworzona nowa stacja uzdatniania wody w Wielgolesie Duchnowskim, celem zwiększania bezpieczeństwa dostarczania wody.*
4. *Rozbudowa infrastruktury opiekuńczo-szkolnej: zbudowano gimnazjum w Halinowie. Rozbudowano przedszkola w Halinowie i w Okuniewie.*

Główne problemy a gminie

1. *Występują ogromne braki w infrastrukturze społecznej.*
2. *Brak jest kanalizacji (znaczne obszary gminy nie są skanalizowane).*
3. *Brak małej architektury, brak zagospodarowania przestrzeni publicznej. W Halinowie i gminie nie ma ławek, nie ma koszy na śmieci; nie ma terenów spacerowych np. dla osób z małymi dziećmi.*
4. *Dom Kultury nie prowadzi działalności w soboty i niedziele.*
5. *Za mało jest miejsc przedszkolnych, np. w Halinowie potrzebne jest drugie przedszkole.*
6. *Brak jest parkingów (przy stacjach PKP nie ma wystarczającej ilości miejsc), nie ma miejsc na zostawianie rowerów.*
7. *Brak jest ścieżek rowerowych. Planowane jest połączenie Halinowa z Wiązowną ścieżką rowerową, ale nie wiadomo kiedy nastąpi zbudowanie tej ścieżki.*
8. *W Brzezinach nie ma boiska w szkole. Chobot nie ma sali gimnastycznej i boiska.*
9. *Rozporządzenie przekształcenia oddziałów przedszkolnych w przedszkola na terenie gminy Halinów będzie bardzo trudne do spełnienia, raczej niewykonalne.*
10. *Większość szkół jest zbudowanych w czynie społecznym, stąd m.in. niski standard techniczny szkół. Wielkość sal w szkołach jest niewystarczająca. Poza szkołą w Halinowie, większość szkół nie spełnia standardów dla tego typu obiektów. Przykładem jest szkoła w Brzezinach: różnej wielkości sale, wewnętrzne ściany w salach zbudowane z trzciny, co uniemożliwia powieszenie czegokolwiek na ścianach. Gmina nie nadąża z infrastrukturą za rozwojem gminy. Pojawiają się trudności ze spełnianiem wymagań prawnych w przypadku budynków szkolnych (złe materiały, przestarzałe metody budowlane).*
11. *Ogólnie w gminie jest za mało szkół. Nastąpi też likwidacja gimnazjum w gminie, gdzie po 17 latach udało się zbudować nowoczesny budynek dlatego gimnazjum. Prawdopodobnie w miejscu gimnazjum powstanie szkoła podstawowa.*
12. *Zauważalna jest różnica w mentalności mieszkańców napływowych, zwłaszcza pomiędzy tymi mieszkańcami, którzy niedawno się osiedlili a mieszkańcami od lat mieszkającymi na terenie gminy. Brak integracji mieszkańców napływowych z rdzennymi mieszkańcami.*
13. *Większość mieszkańców w wieku produkcyjnym większość czasu spędza poza gminą i jest z nią słabiej związana w aspekcie zawodowym, społecznym i kulturowym. Główny potencjał aktywności lokalnej stanowią dzieci, młodzież i ludzie starsi. Nie jest tylko przypadek Halinowa, tak jest w większości podwarszawskich gmin.*
14. *Dodatkowym czynnikiem jest brak infrastruktury społecznej, świetlic wiejskich; nie ma też bazy dla KIS, CIS itd. Nie ma na czym oprzeć oferty społeczno-kulturalnej. Zmieniła się ustawa i nie ma świetlic środowiskowych. Świetlice w Halinowie i w Okuniewie są tylko dla okolicznych mieszkańców, nie przyje-*

- dzie tam nikt, kto mieszka kilka kilometrów dalej. Finansowo gmina nie będzie w stanie utrzymać świetlic. Zmniejszają się możliwości na integrowanie ludzi.*
15. *W Józefinie podjęto prace na utworzeniu placu zabaw (jest działka gminna). W Józefinie i w okolicznych sołectwach, czyli w południowo zachodnim kwartale gminy brakuje jakiejkolwiek infrastruktury społeczno-oświatowo-kulturalnej. W części zachodnio południowej gminy, w m.: Hipolitów, Brzeziny, Józefin, Królewskie Brzeziny, Grabina, Konik Nowy, Konik Stary, nie ma żadnej bazy lokalowej na działania społ.-kult. Dopiero dalej, po drugiej stronie torów są Wielgolas Brzeziński i szkoła w Brzezinach, ale jest to za daleko, aby mieszkańcy wymienionych sołectw tam jeździli. Po stronie południowej od torów, nie ma żadnej infrastruktury na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej.*
  16. *Istotnym problemem jest komunikacja w gminie. W czasie roku szkolnego dzieci z Hipolitowa są dowożone przez rodziców. Dzieci z Józefina muszą dojechać do szkoły w Halinowie, przesiąść się na autobus i jechać do Chobotu. Często jest tak, że na połączenie autobusowe trzeba czekać po kilka godzin. Mieszkańcy decydują się na dowożenie dzieci we własnym zakresie. Znaczna część mieszkańców gminy pracuje w Warszawie i często w Warszawie lub Mińsku Mazowieckim załatwia sprawy urzędowe, co przy znacznych problemach z komunikacją, wiąże się koniecznością brania urlopów lub zwolnień.*
  17. *Potrzebne jest zatrudnienie instruktorów w godzinach popołudniowych w świetlicach. Dzieci po skończonej nauce mogłyby z nich korzystać. Obecnie nie mają oferty skierowanej do nich, są zaniedbane społecznie.*
  18. *Szkoły nie mają możliwości na rozszerzenie działalności lub zwiększenie oferty. Zajęcia lekcyjne prowadzone są od 7 rano do 18, a później do 22 prowadzone są dodatkowe zajęcia. To zmusza do szukania rozwiązań poza szkołą.*
  19. *Pozytywny przykład. MDK: „wspieramy ok. 60-70 osób seniorów poprzez zajęcia rehabilitacyjne i gimnastyczne. Seniorzy korzystają z tej oferty, co poza efektami zdrowotnymi powoduje także integrację społeczną tej grupy mieszkańców”.*
  20. *Budynki publiczne na ogół wymagają modernizacji, w tym również wymiany instalacji wewnętrznej. W wielu przypadkach, to dotyczy zwłaszcza budynków, w których są mieszkania komunalne, najlepszym rozwiązaniem byłaby budowa nowych obiektów a nie ich remontowanie.*
  21. *Znaczną część mieszkańców zanieczyszcza rzeki przez odprowadzenia ścieków bytowych do gleb i cieków wodnych. Istotnym problemem jest też rozszczelnianie zbiorników bezodpływowych.*
  22. *Uwaga ogólniejsza na temat rewitalizacji. Należy pomyśleć nie tylko o centrum Halinowa, ale też lub może nawet bardziej o innych miejscach niż centrum. Stopień zaniedbania sołectw bardziej odległych od centrum jest znacznie większy.*

Kryzysowe miejsca:

Skraj gminy: Desno, Królewskie Brzeziny, Michałów (zagrożenie wysypiskiem śmieci), Chobot – duże bezrobocie, znaczny udział osób starszych wśród mieszkańców, Józefin, m.in. bez możliwości podłączenia Internetu nawet przy posiadaniu anten zewnętrznych.

Grupy, wykluczenie społeczne

Mieszkańcy oczekujący na mieszkania komunalne i mieszkający w mieszkaniach komunalnych. Budynki komunalne w Długiej Kościelnej i Okuniewie są bardzo zniszczone, nie ma łazienek, mieszkańcy zmuszeni są do korzystania z szamba. W budynkach komunalnych przy szkołach standard mieszkań jest nieco wyższy, ale ogólnie, zdaniem uczestników spotkania, dostępne mieszkania komunalne w gminie Halinów są poniżej standardów. W większości tych budynków brakuje nie tylko łazienek, WC, ale również infrastruktury na podłączenie instalacji.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Halinowie

Jakie są dostrzegalne zmiany w ciągu ostatnich trzech lat, istotne dla mieszkańców gminy?

1. Poprawa stanu dróg, powstały ścieżki rowerowe.
2. W pewnym stopniu poprawiła się infrastruktura, kanalizacja, zwłaszcza w Okuniewie.
3. Powstały Orliki.

Na co należy zwrócić uwagę w kolejnych latach?

1. Budowa mieszkań socjalnych.
2. Powstanie dziennego domu środowiskowego.
3. Powstanie świetlic i zatrudnienie instruktorów.
4. Zajęcie się problemem mieszkań komunalnych w Długiej Kościelnej i Halinowie.

Miejsca, sołectwa, obszary wymagające rewitalizacji

1. *Dużo jest miejsc zaniedbanych, wymagających rewitalizacji, np. Długa Kościelna i Chobot. W tych miejscowościach nie ma infrastruktury społecznej poza szkołą, nie ma komunikacji, są braki w infrastrukturze technicznej. W Chobocie, jak w wielu innych sołectwach gminy, brakuje kanalizacji, ale w części Chobotu brakuje nawet energii elektrycznej.*
2. *Generalnie mieszkania komunalne są poniżej standardów w obrębie całej gminy: brak kanalizacji, WC, łazienek, występuje zagęszczenie lokali.*
3. *M.in. Okuniew jest trudnym regionem. Sporo ludzi starszych, występuje bezrobocie, alkoholizm, szara strefa, niebieskie karty świadczące o występowaniu przemocy domowej, braki w infrastrukturze (kanalizacja).*
4. *Problemy społeczne występują w całej Gminie, m.in. w Halinowie i Okuniewie, ale trudna sytuacja jest w sołectwach, bardziej oddalonych od obszarów miejskich.*
5. *Występują trudności z dostępem do specjalistów świadczących usługi medyczne. Dostępny lekarz specjalista w Okuniewie łączy kilka specjalności łącznie z usługami pielęgnacyjnymi.*
6. *Brakuje w skali gminy animatorów, którzy by zorganizowali społeczność lokalną, na ogół rozpowsechnione są postawy roszczeniowe wśród mieszkańców, co szczególnie dominuje wśród mieszkańców od niedawna mieszkających na terenie gminy. Potrzebni są organizatorzy społeczności lokalnej (OSL) praca z wybraną częścią społeczności lokalnej, może to być paca z ludźmi wykluczonymi, żeby nie niewczyli tego co otrzymują w formie szkoleń lub materialnej. Organizatorzy społeczności lokalnej (OSL) mogliby pracować też z szerszą częścią społeczności lokalnej, nie tylko z wykluczonymi.*
7. *Pewnym problemem dla gminy są osoby wracające zakładów karnych. Między innymi dla nich warto pomyśleć o świetlicy socjalnej.*
8. *Niepełnosprawni w wieku produkcyjnym pozostawieni są samym sobie (korzystają z pomocy MOPS, ale tylko z pomocy finansowej). Trudno jest zebrać 10 osób by wzięły udział w programie dla osób niepełnosprawnych. Były i są programy dla niepełnosprawnych, ale nie było chętnych do brania w nich udziału.*
9. *Występują pozytywne przykłady współpracy pracowników socjalnych MOPS z wymagającymi pomocy. Przykładowo: były alkoholik na zorganizowanych zajęciach przez MOPS nauczył się korzystać z Internetu. Teraz po tych szkoleniach jest to osoba zadbana, radząca sobie z Internetem, planująca wyjazd do sanatorium. Rezultaty współpracy OPS z osobami wymagającymi pomocy zależą od zaufania i woli współpracy z pracownikami pomocy społecznej.*

10. Dzięki współpracy MOPS i pomocy służb, policji, szkół, kościoła, w tym stowarzyszenia Kubuś i Caritas udało wyrwać z izolacji kilka rodzin. Przykład: wyprowadzenie z kryzysu dysfunkcyjnej rodziny wielodzietnej z Halinowa (bezradność społeczna, niepełnosprawność, zaniedbane dzieci). Dzięki współpracy z placówką służby zdrowia udało się dzieci wyprowadzić z długotrwałych infekcji. Rodzina mieszkała w jednym pokoju, udało się przystosować i udostępnić kolejny pokój dla tej rodziny. Członkowie rodziny przestali być stygmatyzowani przez sąsiadów. Takich przykładów jest więcej, ale wyprowadzanie ludzi z sytuacji kryzysowych wymaga żmudnej i długiej współpracy.
- Czasami rodziny nie chcą nic zmienić, chcą dalej trwać w marazmie. Problemy rodzin udaje się identyfikować przy pomocy spotkań w szkołach z rodzicami i z przedstawicielami szkoły. Potrzebni są animatorzy społeczności lokalnej, by do rodzin i do mieszkańców trafiać też inną drogą.*
11. W partnerstwie można by zaplanować bardziej rozbudowane wspólne przedsięwzięcia. Np. na terenie gminy Halinów żaden program wsparcia czy wychodzenia z bezdomności nie był jak dotąd prowadzony. Bezdomni w Halinowie, to bezdomni nie tylko z gminy Halinów, ale również bezdomni przyjeżdżający z całej Polski. W skali powiatu działa stowarzyszenie „Pomocna dłoń” mające pomagać bezdomnym, ale stowarzyszenie to współpracuje dotychczas bezpośrednio z Mińskiem.
12. Coraz częściej pracownicy opieki społecznej są postrzegani nie tylko jako osoby dające zasiłki, pieniądze, ale jako ci, którzy doprowadzają do zmiany w życiu innych ludzi. Po kilku latach współpracy z osobami potrzebującymi pomocy widać postępy, osoby te otwierają się, mówią o swoich problemach, podejmują współpracę, są wyniki tej współpracy. Widać, że stereotyp pomocy społecznej się zmienia.
- Dodatkowo MOPS może dobrze zdiagnozować sytuację i podjąć współpracę z potrzebującymi pomocy, zmierzającą do wprowadzenia zmiany.*
13. Bardzo przydatne byłoby powstanie ośrodka dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi, chorych psychicznie, niepełnosprawnych.
14. Bardzo dużo osób starszych na terenie gminy wymaga pomocy i opieki. Na terenie gminy funkcjonują wprawdzie kluby seniora, ale koncentrują swoją działalność głównie na organizacji wycieczek i imprez rozrywkowych, nie działają społecznie na rzecz innych. To jest grupa z potencjałem, warto by ich zaangażować w działania społeczne (np. pani z grupy seniora może pomóc w korepetycjach, ktoś inny z klubu seniora może pomóc w załatwianiu spraw organizacyjnych z dnia codziennego osobom mającym problemy z poruszaniem się).
15. Warto połączyć działania dla dzieci i młodzieży trudnej z działaniami dla seniorów, ale na to trzeba mieć bazę lokalową. MOPS jest w osobnym budynku od kilku miesięcy i to jest znacząca zmiana w warunkach pracy i organizacji kontaktów z osobami potrzebującymi pomocy.
16. Plany, które powinny być zrealizowane to np. utworzenie klubu integracji społecznej (KIS) i spółdzielni socjalnej dla długotrwale bezrobotnych czy uzależnionych (praca z psychologiem, pracownikiem socjalnym) oraz dla kobiet po odpowiednim przeszkoleniu świadczących usługi opiekuńcze.
- Warto zaplanować najpierw utworzenie KIS (integracja mieszkańców zaangażowanych w KIS), a później spółdzielni socjalnej, bo samo utworzenie spółdzielni socjalnej nie wytrzyma próby czasu. Znane są już takie przykłady utworzenia spółdzielni socjalnej bez przygotowania. Potrzebne jest doświadczenie, kompetencje w prowadzeniu spółdzielni socjalnej. Poza tym na razie nie ma lokalu, gdzie taka spółdzielnia miałaby mieć swoją siedzibę na terenie gminy.*

Przedstawiciele organizacji pozarządowych

Zmiany pozytywne w gminie na przestrzeni ostatnich lat (3-4 lat)

1. Stopniowa poprawa stanu dróg i chodników.

2. Stopniowo rozbudowywana baza szkolna i przedszkolna oraz świetlic.
3. Rozwój systemu oczyszczalni przydomowych (w miejscowościach odległych od centrum gminy).

Główne problemy gminy:

1. Brakuje dobrze rozwiniętego systemu dróg dobrej jakości
2. Brakuje systemów kanalizacyjnych i gazowych
3. Brakuje infrastruktury publicznej i społecznej (np. świetlic dziennego pobytu)
4. Występuje niedobór rozwiązań komunikacyjnych
5. Problemy społeczne: niepełnosprawność, bezrobocie, alkoholizm.

Lokalizacja problemów:

Głównie w m. Chobot, Cisie, ale generalnie w częściach odległych od centrum Halinowa są znacznie gorsze warunki dla mieszkańców (brak kanalizacji, gazu, zły stan dróg, mało dostępna komunikacja).

Uwagi/komentarze:

1. *Brakuje miejsc parkowych, spacerowych. Wiat przystankowych, np. przy Domu Kultury.*
2. *Usługi rehabilitacyjne w Ośrodku zdrowia nie są refinansowane w ramach NFZ. Najbliższy ośrodek rehabilitacji NFZ jest w Sulejówku, ale okres oczekiwania wynosi ponad rok.*
3. *Potrzebna jest rozbudowa świetlicy wiejskiej w Długiej Szlacheckiej, np. przy oddziale przedszkolnym (działa tam prężnie Koło Gospodyń Wiejskich).*
4. *W m. Desno i Krzewina występuje konieczność rozbudowania świetlicy. Podejmowane są starania o przejęcie w tym celu lokalu od GS.*
5. *W m. Chobot, Długa Szlachecka, Cisie warto wspierać koła gosp. wiejskich, jak również OSP.*
6. *Potrzebna jest współpraca z LGD. Z LGD współpracuje już m.in. Fundacja Kubuś i OSP. OSP współpracuje z mieszkańcami od lat. Przykład: OSP udostępnia budynek remizy na przedszkole, bo nie ma wystarczającej liczby lokali na przedszkola.*
7. *Należałoby zadaszyć bazaręk i zbudować wiaty przy dworcu PKP Halinów.*
8. *Potrzebne jest zagospodarowanie Centrum Halinów,, brakuje informacji, jak ma być zagospodarowane centrum Halinowa, czemu ma służyć.*
9. *Współpraca organizacji pozarządowych układa się dobrze z MOPS, UG, CARITASEM, stowarzyszeniami sportowymi i OSP (gmina zajmuje 1 miejsce w powiecie w organizacji i wynikach konkursów wiedzy pożarniczej).*
10. *Do przedsięwzięć priorytetowych należy zaliczyć: powstanie świetlicy pobytu dziennego z możliwością przebywania w niej osób niepełnosprawnych, boiska w m. Cisie.*

Aktywne organizacje pozarządowe na terenie gminy wskazane przez uczestników spotkania:

1. Stowarzyszenie "ZIELONY WIAŹ" Stowarzyszenie Obrońców Naturalnych Dóbr Mazowsza (Michałów)
2. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "KUBUŚ" (Halinów)
3. Fundacja „Otwartych Serc” (Sulejówek)
4. Stowarzyszenie "Rozwijamy Talenty" (Halinów)
5. Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushin (Mińsk Mazowiecki)
6. Stowarzyszenie na Rzecz Rodzicielstwa Zastępczego i Adopcyjnego "Elfik" (Halinów)
7. Fundacja "LEKO" (Okuniew)
8. Klub Jeździecki "Dworek" (Okuniew)
9. Chorągiew Stołeczna Związku Harcerstwa Polskiego im. Bohaterów Warszawy (Sulejówek)

10. Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji Dzieci I Młodzieży Cisowa Dolina (Cisie)
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Cisiu, Okuniewie, Długiej Kościelnej
12. CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej (Halinów)
13. Uczniowski Klub Sportowy HALINÓW TEAM (Halinów)
14. Stowarzyszenie Miłośników Turystyki Motocyklowej w Halinowie (Halinów)

Przedsiębiorcy

Główne problemy gminy:

1. *Bardzo mało terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. Są dostępne niewielkie tereny na działalność gospodarczą w Długiej Szlacheckiej, ale poza tym brak jest terenów. Na terenie Okuniewa prowadzenie działalności gospodarczej jest utrudnione przez jej obwarowane przepisami, np. zakład fryzjerski starający się o uzyskanie zgody na świadczenie usługi - trwałej parowej, nie może z przyczyn formalnych uzyskać zgody na taką działalność. Wprowadzono rozwiązania lokalne, by teren przemysłowy znajdował się w okolicach cmentarza, ale możliwe jest prowadzenie jedynie działalności nieuciążliwej, co jest trudne do spełnienia.*
2. *Bardzo dużo nieużytków na terenie gminy, zlokalizowane są blisko od W-wy, ale nie ma możliwości zagospodarowania tych terenów. Przy głównej drodze nie ma terenów przeznaczonych na działalność gospodarczą (przemysłową).*
3. *W Aglomeracji warszawskiej główne inwestycje zostały podjęte na terenach zachodnich od Warszawy, ponieważ tam były duże działki. Po wschodniej stronie W-wy działki są małe i rozdrobnione, z prawem zabudowy mieszkaniowej. Ale zabudowa mieszkaniowa czy drobna usługowa, przy tak ruchliwych trasach komunikacyjnych, budzi wątpliwości co do lokalizacji (zagrożenie ruchem transportowym, zanieczyszczeniami i hałasem). Dobrym przykładem jest plan zagospodarowania terenów przy obwodnicy Garwolina: wzdłuż obwodnicy powstały dużych zakładów, duże firmy, centra logistyczne. W gminie Halinów również można by było zagospodarować w podobny sposób. Taką sytuację można obserwować np. w Wielgolesie Brzezińskim i w Brzezinach (brak terenów na zagospodarowanie przemysłowe przy głównych drogach, i tworzenie w tych lokalizacjach nowego budownictwa mieszkaniowego).*
4. *Brak jest przedsięwzięć partnerstwa publiczno- prywatnego, ale podobna sytuacja jest w całej Polsce (brak woli politycznej).*
5. *Rozbudowa kanalizacji związana jest ze specyfiką gminy. Trudno budować sieć kanalizacyjną z Wielgolasu Duchnowskiego do Długiej Kościelnej. W takiej sytuacji powinny być budowane oczyszczalnie osiedlowe, tym bardziej że na osiedlowe oczyszczalnie są dostępne fundusze zewnętrzne.*
6. *Na terenie gminy Halinów płynie rzeka Długa. Plany zagospodarowania przestrzennego wprowadzić są zatwierdzone, ale warto. wzdłuż rzeki Długiej zorganizować tereny rekreacyjne. Warto pomyśleć o zagospodarowaniu również rzeki Mieni. Powstałyby przy tej okazji zakłady usługowe w związku z rozwojem rekreacji.*
7. *Na terenie gminy jest dużo lasów, warto pomyśleć o założeniu stadniny konnej, o rozwoju gospodarstw agroturystycznych.*

Sołtysi, radni, mieszkańcy

Główne problemy gminy:

1. Brak sieci i systemów kanalizacyjnych (problem kluczowy dla gminy).
2. Niedoinwestowanie infrastrukturalne wschodnich terenów gminy: Krzewina, Desno, Cisie, Chobot, Żwirówka (brak kanalizacji, sieci gazowych, świetlic, boisk, za małe szkoły).

Komentarze i uwagi na temat sołectw:

1. *Hipolitów: infrastruktura techniczna w dość dobrym stanie - ponad 90% gospodarstw domowych jest podłączona do sieci wodociągowej a ponad 80% do kanalizacyjnej. Kluczowa obecnie jest kwestia budowa dróg; jest to związane z osiedlaniem się nowych mieszkańców (Hipolitów jest sypialnią Warszawy, notuje się największą liczbę nowych mieszkańców w skali gminy w ostatnich latach). Brakuje też infrastruktury oświatowej, nie ma boiska, placu zabaw, szkoły. Co trzecie dziecko w Halinowie w przedszkolu jest z Hipolitowa.
Sąsiadujące sołectwa Konik Stary i Konik Nowy, również nie mają świetlicy, nie mają miejsc, gdzie ludzie mogliby się spotykać.*
2. *Krzewina: Świetlica wymaga remontu, obecnie jest w posiadaniu stowarzyszenia motocyklistów. Odremontowanie świetlicy i przekazanie mieszkańcom umożliwiłoby prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej. W Krzewinie jest wyznaczony żółty szlak rowerowy Sulejówek-Okuniew- Krzewina- Desno - Cisie i dalej na Dębe. Świetlica i szlak rowerowy mogły stanowić dobrą bazę wyjściową dla rozwoju i działań rekreacyjnych i społeczno-kulturalnych.*
3. *Desno, Chobot, Cisie: Występują braki w infrastrukturze technicznej. Braki w infrastrukturze szkolnej, sportowej, brakuje świetlic.*
4. *Cisie, Desno, Żwirówka: Brakuje oświetlenia ulic, gazyfikacji, kanalizacji. Brak jest bezpieczeństwa na drogach, brakuje chodników. Nie ma chodnika z Halinowa do Cisia. Wzdłuż ul Bema wzdłuż torów brakuje chodnika. Cisie - przez całą miejscowość brakuje chodnika. Niebezpieczny jest przejazd kolejowy w Cisiu. Należy też ze względów środowiskowych zaplanować budowę oczyszczalni przydomowych. W Halinowie jest 5 szkół, w tym zespoły szkolno-przedszkolne. Dla porównania ok. 5-6 lat temu w Cisiu w szkole było 90 dzieci roku 2016 - 250 dzieci. W następnym roku konieczna będzie dwuzmianowość nauczania w szkołach. Należy więc rozbudowywać i doposażać szkoły.
Należy wybudować placu zabaw w Cisiu. Od 8 do 17 z przyszkolnego placu zabaw nie mogą korzystać inne dzieci spoza szkoły. Należałoby zorganizować plac zabaw np. przy kościele.*
5. *Żwirówka, Cisie: Brakuje domu opieki, nie ma żadnej oferty dla młodzieży (nie ma miejsca na spotkania). Kiedyś takim celom mogła służyć remiza strażacka, ale remizę oddano na przedszkole. Potrzebne są dom seniora i dom dziennego pobytu. Brak jest jakichkolwiek mieszkań komunalnych.*
6. *Wielgolas Brzeziński: Brakuje kanalizacji, drogi gruntowe są niewyafaltowane, nie ma żadnego miejsca, gdzie mieszkańcy poza domami prywatnymi mogliby się spotykać.
Najwięcej postulatów mają mieszkańcy, którzy niedawno się osiedlili. Zgłaszają m.in. potrzeby dobrej jakości dróg, oświetlenia dróg i ulic. Jest to priorytetem – fundusz sołeczki jest przeznaczony na infrastrukturę drogową a nie na szkoły – mieszkańcy uznali, że szkoły są zadaniem gminy.*
7. *Wielgolas Duchnowski: Brakuje świetlicy, nie ma innych miejsc, poza domami prywatnymi, na spotkania mieszkańców. Propozycja: należy zagospodarować budynek starej mleczarni na cele publiczne (np. spotkania) do wykorzystania wspólnie z mieszkańcami sąsiedniej m. Wielgolas Brzeziński. Przez gminę przepływa, w kompleksie łąk i lasów, rzeka Mieni, która jest niewykorzystana i niezagospodarowana. Należy zagospodarować teren wzdłuż rzeki.*
8. *Zagórze: Miejscowość przez lata zaniedbywana, „w cieniu Okuniewa”, z częstymi zmianami sołtysów, brakiem aktywności mieszkańców w pozyskiwaniu funduszy. Wciąż brakuje oświetlenia, dróg, drogi są bardzo słabej jakości. Brakuje również oświetlenia ulic, świetlicy, placu zabaw W Zagórze mieszka dużo dzieci, ale z uwagi na lokalizację są one dowożone do szkół przez rodziców (najbliższa szkoła jest w odległości 5 km). W związku z tym, że dużo jest rodzin wielodzietnych mieszkańcy sami organizują pomoc w dowożeniu dzieci do szkoły prywatnymi samochodami. W sołectwie jest dużo terenów dla*

przedsiębiorców, działek, które mogą być odrolnione. Najważniejszą sprawą dla mieszkańców Zagórza jest zagrożenie budowa wysypiska w sąsiednim Michałowie.

9. *Mrowiska: Podobnie jak inne sołectwa na terenach wschodnich sołectwo było przez lata były zaniedbywane. Potencjałem Mrowisk są m.in. dwie studnie głębinowe, stanowiące ujęcia wodne, trzecia studnia głębinowa jest na granicach Chobotu i Mrowisk. Woda z Mrowisk w 70% zaopatruje całą gminę w wodę. Jednak występuje problem zagrożenia skażeniem wód głębinowych w studniach przez nieszczelne zbiorniki bezodpływowe. Np. w 2006 roku po dużych opadach deszczowych doszło do zalania i zanieczyszczenia studni głębinowych. Studnie były odkazane. Projekt tylko częściowej kanalizacji Mrowisk jest kwestionowany przez mieszkańców. Podjęte zostały działania związane z gazyfikacją Mrowisk, ale są niezrozumiałe problemy, kolejne przesunięcia terminów podjęcia tego przedsięwzięcia. Główna droga jest w Mrowiskach jest drogą powiatową. Jest przewidziana budowa chodnika ale tylko do połowy wsi, co budzi spore kontrowersje. Miejscowość jest miejscowością rozległą. Na ulicy Świętokrzyskiej między zabudowaniami jest odległość 300 m. Konieczna jest naprawa drogi gminnej. Droga jest praktycznie nieprzejezdna (koleiny, niszczenie podwozi samochodów). Dzięki naprawie drogi doszłoby do połączenia Krzewiny i Mrowisk do ulicy Świerkowej, co umożliwi połączenie przez Józefin do trasy A2" i skrócenie czasu przejazdu. W sołectwie brakuje świetlicy. Zebrania wiejskie odbywają się u sołtysa w domu, a uprawnionych do głosowania jest 152 osób. Świetlica miałaby duże znaczenie integrujące.*
10. *Stary Konik: Głównymi problemami są: brak dróg, kanalizacji, sieci gazowej, terenu na plac zabaw dla dzieci. W przyszłości będzie jeszcze problem z autostradą, budową ekranów akustycznych, co spowoduje podobne negatywne konsekwencje społeczne jak np. w Rembertowie." Autostrada w Starym Koniku może być początkiem końca dla normalnego życia mieszkańców.*
11. *Grabina: Głównymi problemami są: brak dróg, kanalizacji (szczególnie w centrum miejscowości), sieci gazowej, brak świetlicy i placu zabaw dla dzieci (dzieci jest dużo). Pytanie o połączenie kanalizacji z Sulejówkiem.*
12. *Konik Nowy: Głównymi problemami są: brak kanalizacji, dróg dojazdowych do działek. Są możliwości rozwoju przedsiębiorczości, usług, budownictwa, ale z uwagi na zły plan zagospodarowania nie ma dojazdu z żadnej strony do działek.*

Inne problemy i uwagi:

1. *Aktywność społeczna – społeczeństwo w ostatnich latach przeszło z postawy z „masz” na „daj”. Przykład sołtysa z Michałowa: „Jak miałem spotkanie na temat zagrożenia wysypiskiem śmieci, to przyszło ponad 200 osób., jak było spotkanie na inny temat, to przyszło zaledwie parę osób. Brak jest też środków na prowadzenie działalności świetlic. Przykładowo: Rada Gminy przekazała budynek w Michałowie pod zarząd sołectwa na świetlicę, ale nie dała środków na prowadzenie działalności. Występuje też problem z ociepleniem budynku.*
2. *Usługi - niewystarczająca sieć sklepów na terenie gminy. Nie na terenie gminy większego pawilonu handlowego, nie ma też małych delikatesów. Wracający z pracy z W-wy po 18:00 nie mają możliwości zrobienia podstawowych zakupów. „Nikt nie wpadł na pomysł, że ludzie wracają z W-wy kiedy sklepy są już zamknięte po 18. Dlaczego nie otworzyć tych sklepów w godzinach późniejszych. Większość mieszkańców dojeżdża do W-wy”.*
3. *Komunikacja/transport publiczny - pomimo tego, że przez gminę przechodzi droga krajowa, dzieci z różnych miejscowości mają po kilka kilometrów do szkoły. Radni zwracali się władz gminy w sprawie komunikacji. Dzieci z plecakami, tornistrami mają trudności w wejściu do zatłoczonych rejsowych autobusów jadących np. z Dobrego do W-wy.*

4. *Rozproszona zabudowa gminy - utrudnione uzyskanie efektu ekologicznego, chociaż wszyscy mieszkańcy podkreślają, że kanalizacja to jeden z najważniejszych problemów gminy.*
5. *Zaniedbanie miejscowości peryferyjnych - przez wiele poprzednich lat miejscowości oddalone od m. Halinów nie były brane pod uwagę w planach rozwojowych. Stąd trudna sytuacja społeczna i infrastrukturalna tych miejscowości.*
6. *Infrastruktura szkolna i sportowa – praktycznie w każdej miejscowości przydałaby się szkoła i przedszkole. Ale np. w Hipolitowie jest blisko do Halinowa, gdzie są szkoły i boiska. Jednak już w Michałowie dzieci do szkoły muszą jechać 12 km do szkoły. I takie miejsca jak Michałów są newralgiczne społecznie, są to są miejsca zaniedbane, wymagające rewitalizacji w gminie.*
7. *„Do takich sołectw jak Zagórze czy Michałów kanalizacja przez najbliższe 20 lat nie dotrze, dlatego warto zaplanować w takich miejscowościach oczyszczalnie lokalne.*

PODSUMOWANIE

Przedstawione badania ankietowe, rezultaty warsztatu diagnostycznego, spotkań grupowych i wywiadów wskazują na to, że główne problemy w gminie to: brak dostępu do mediów (sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa), zły stan infrastruktury drogowej (w tym brak parkingów, chodników i oświetlenia ulic), ograniczony dostęp do usług publicznych (handel, komunikacja, służba zdrowia), brak infrastruktury użyteczności publicznej (parki, skwery, place zabaw, itd.), niski standard i braki w infrastrukturze technicznej (budynki, sieci); w szczególności trudnej sytuacji znajdują się mieszkańcy w domach komunalnych. Małej aktywności społecznej towarzyszy brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu oraz brak centrów, miejsc na prowadzenie działalności społeczno-kulturalnej. Przy braku dostępu do kanalizacji, wodociągu i sieci gazowej rośnie zanieczyszczenie środowiska w gminie. Problemy z dostępem do mediów, problemy z komunikacją i szerzej z dostępem do usług publicznych dominują nad typowymi problemami społecznymi, przesuując ich znaczenie na dalszy plan, co potwierdzają zarówno badania ankietowe, jak i komentarze uwagi uczestników warsztatu diagnostycznego. Na niski poziom przedsiębiorczości zwrócili uwagę w większym stopniu respondenci w ankiecie online niż w ankiecie wypełnionej w wersji papierowej, co może wynikać z innego profilu respondentów w obu wersjach ankiety (m.in. poziom wykształcenia i wiek respondentów). W podobny sposób w obu wersjach ankiety, jak i w czasie spotkań grupowych zwrócono uwagę na słaby lokalny rynek pracy.

Lokalizacja głównych problemów gminy to przede wszystkim sołectwa oddalone od centrum gminy, takie jak Wielgolas Duchnowski, Wielgolas Brzeziński, Brzeziny, Desno, Cisie, Żwirówka. Krzewina, Chobot, Mrowiska, Michałów, Zagórze, Grabina, Nowy Konik, Stary Konik. Dość często wskazywanymi z bliżej położonych sołectw ze względu na nasilenie zjawisk kryzysowych są Długa Kościelna i Długa Szlachecka oraz Okuniew. W dość powszechnej opinii uczestników warsztatu diagnostycznego oraz badań ankietowych rewitalizacji należy poddać również centrum Halinowa, dotyczy to przede wszystkim Domu Kultury oraz otoczenia Domu Kultury. Przeprowadzona analiza badań, danych faktograficznych, dostępnych opracowań, w tym dokumentów strategicznych, poszerzona o badania ankietowe, spotkania warsztatowe i przebieg konsultacji społecznych (spotkania, warsztat diagnostyczny), uzasadnia wybór obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Uzasadnienie

Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych, na realizację której będzie można uzyskać wsparcie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, musi przede wszystkim pobudzać aktywność środowisk lokalnych i stymulować współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałać zjawisku wykluczenia w obszarach zagrożonych patologiami społecznymi.

Podejmowane inicjatywy powinny prowadzić do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Ponadto powinny pozwolić na trwałą odnowę rewitalizowanego obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy, poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych.

Przedłożony Program Rewitalizacji dla Gminy Halinów na Lata 2016 – 2024 jest dokumentem mającym na celu realizację objętych nim projektów, co w efekcie przyczyni się do ożywienia rewitalizowanych obszarów, nadania im nowych funkcji, podniesienia ich atrakcyjności, a w konsekwencji wiązać się będzie ze zwiększeniem zainteresowania tym obszarem mieszkańców a także turystów i inwestorów.

Aby mieć możliwość aplikowania o środki zewnętrzne na realizację zadań objętych Programem rewitalizacji, przyjęty uchwałą na gruncie lokalnym dokument musi zostać następnie wpisany do wykazu programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.